

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ СОПОТ
ЖИВОРАД МИЛОСАВЉЕВИЋ
Увијек у служби својих Сопоћана

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ОБРЕНОВАЦ
МИРОСЛАВ ЧУЧКОВИЋ
Обреновац је локомотива развоја Београда

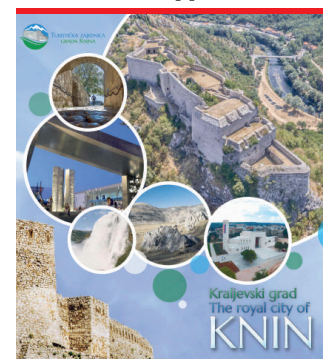
ПРЕДСЈЕДНИК АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ МЕЂУ СРБИМА У ХРВАТСКОЈ

Хвала вам што носите српско име и презиме!

Интерес Србије је да живите на својим огњиштима, да чувате своје куће и породице. У Србији ћете увијек имати подршку - поручио је председник Вучић окупљеним грађанима у друштву српских начелника Николе Арбутине (Двор на Уни), Дејана Михајловића (Крњак) и Милана Врге (Вргинмост)

МИЛОЈКО БУДИМИР

У туристичкој брошури Книна Срба нема ни у траговима

БОЖИДАР М. ГЛОГОВАЦ

Свети Сава – спасилац који је српски род научио како се браћа мире

ЛИНТА СА ЗАВИЧАЈНИМ УДРУЖЕЊИМА У БАЊАЛУЦИ

Регистрација некретнина у ФБиХ је најлакши начин да се сачува српска земља

САСТАНАК СРПСКИХ УДРУЖЕЊА НЕСТАЛИХ ЛИЦА СА ПРЕДСЈЕДНИЦОМ ХРВАТСКЕ

Породице не губе наду и вјерују да ће бити политичке воље да се проблеми ријеше

УВОДНИК

» Пише: Трифко Ђоровић

Жеља звана слобода

Посјета Александра Вучића Хрватској била је сасвим сигурно тема мјесеца у региону. За преостале Србе у Хрватској овај догађај означио је наду да ће доћи до отопљавања односа двију комшијских земаља и да ће бројна неријешена питања која муче српску заједницу напоскон доћи на дневни ред. И док је сусрет званичника протекао у најбољем реду, тешко је не осврнути се на агресивну медијску кампању која се још увијек може чути и видјети по хрватским порталима и ТВ емисијама. Група хрватских новинара у Вргинмосту имала је само једно једино питање за председника Србије: инсистирање на коментару о говору у Глини из 1995. године поновило је петоро хрватских новинара, а када је и шеста колегица из Хрватске кренула да чита лоше сročено питање које је СМС-ом пристигло на телефон, конференција је била завршена или је можда изгубила даљи смисао. Покушавајући да направимо анкету међу тамошњим Србима, било је примјетно да они нерадо дају било какав коментар. Уплашени да ће њихове ријечи ко зна гдје бити објављене и забринуте да би неки коментар могао да буде погрешно протумачен радије су се држали по страни – најсрећнији ако су прескочени. Зашто се избјегавају камере?

nezavisni
news
portal

Vijesti Top tema Zupanijske vijesti

Ексклузивно: Специјална полиција растјерала бранитеље да би у Вргинмост дошли терорист Линта и војвода Вучић

Десничари у Хрватској имају читав низ сајтова који стварају атмосферу нетрпељивости према Србима. Постоји и ТВ емисија која се емитује на бројним приватним каналима и на Јутјубу, а свако ново издање има по неколико десетина хиљада прегледа. И на порталима и у тој емисији за све проблеме које има Хрватска, а које су својствене и већини земаља, окривљује се српска мањина. Теорије иду толико далеко да аутори таквих памфлета тврде да председник Србије преко Милорада Пуповца управља Хрватском. Како је стање у реалном животу, најбоље описују ријечи хрватске председнице, која каже „да је недопустиво да у домовини Николе Тесле још увијек постоје домови у којима нема струје“. Јасно је да је ријеч о руралним срединама у којима живе Срби, који осим електричне енергије ишчекују било какав посао. Утјеха је да ће можда наћи ухљебљење негдје у Европи, далеко од огњишта својих предака.

Издавач *Српског кола* је *Савез Срба из региона*, који се труди да указује на реално стање у коме се налазе Срби у региону. За десничарске хрватске portale и ТВ емисије то је довољан разлог да се председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта прогласи „терористом“ или како то још спектакуларније звучи „србијанским Бин Ладеном“. Демантовање глупости одувјек је био узалудан и бесмислен посао.

Међутим, оно што одзвања у ушима је вапај изговорен у Кристалној дворани *Ватрослав Лисински*. Вапај који јасно дефинише положај Срба у Хрватској:

„Желимо живот са осјећајем слободе!“

СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: **Савез Срба из региона**
Главни и одговорни уредник: **Трифко Ђоровић**
Лектор: **Сања Вуковић**
Веб администратор: **Милисав Шапић**
Редакција: **Весна Вуковић, Жељко Ђекић, Сњежана Станишић и Јелена Рокнић**
Адреса: **Краљице Марије 47, Београд**
Дописништво: **Булевар ослобођења 26, Нови Сад**
Мејл: **srpskokolo@ssr.org.rs**
Телефон: **011/3820-250, 021/6613 600**
Сајт: **www.ssr.org.rs**

Тираж: **31.000 примјерака**

Дизајн и прелом: **Студио Хум, Барајево**
Штампа: **Штампариија Графопродукт, Нови Сад**
Лист излази **последњег дана у мјесецу.**
Рукописи и фотографије се не враћају.
ISSN 2466-3476

Штампање *Српског кола* помогло је
Представништво Републике Српске у Београду,
Општина Обреновац и Општина Сопот

ФОТО: М. ШАПЉИЋ

У БЕОГРАДУ ОДРЖАНА ТРИБИНА О РЕГИСТРАЦИЈИ ИМОВИНЕ У ФЕДЕРАЦИЈИ БИХ

Скривени потези Сарајева

– Постоје скривени потези у Федерацији БиХ (ФБиХ) како би се Бошњаци домогли српске имовине и то може бити изузетно опасно, али ова регистрација имовине је прилика да на најлакши начин ријешите ово питање – рекао је конзул Босне и Херцеговине у Београду Мирослав Којић на трибини на тему регистрације имовине у БиХ, коју је уприличио Удружење Срба Босанске Крајине у Федерацији БиХ одржаној 1. фебруара у Београду.

– Главна књига имовине је у Бечу. У Првом и Другом свјетском рату многе књиге су уништене, нешто је обновљено, али никада 100%. Знамо да се у БиХ књиге воде кроз grunt и катастар и увијек је било да је главни земљо-књижни извадак, а катастар је доказ да нешто поседујете. Постоје неслагања о томе и сада се ради на обједињавању тих двију евиденција – рекао је Којић. Он је напоменуо да се регистрација ради бесплатно. Према ријечима Којића, члан 64 закона каже која документа су потребна из основног суда, али у ставу 12 тог члана каже се да су то уговори и наследни листови.

Замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Народној скупштини Републике Србије Миодраг Линта упозорио је да постоји дискриминација Срба у ФБиХ, што произилази из два начина на које се региструје имовина у БиХ. То је последица успјешне апелације, коју је Уставном суду БиХ упутио бошњачки члан Председништва БиХ Бакир Изетбеговић, последице које локалне власти у Републици Српској морају да проналазе и обавјештавају власнике имовине, гдје год били, док Срби у ФБиХ морају се уклопити у рокове које у јавним позиви-

» Мирослав Којић, Миодраг Линта и Драган Дивјак

ма за регистрацију постављају општински судови.

Линта је у више јавних наступа и саопштења на сајту *Савеза Срба из региона* информисао јавност о регистрацији имовине. Он је упозоравао да Срби који пропусте да пријаву своја права у нову земљишну књигу најдуже у року од годину дана од објаве јавног позива не губе право на имовину. Разлика је у томе да послије истека рока ће морати да плате трошкове судске таксе и оглашавања најмање 600 КМ (око 300 евра).

Линта је указао да је врло различита ситуација у ФБиХ, од општине до општине, пошто негдје јавни позив неће бити расписан прије 2020. године (општине Дрвар, Грахово, Гламоч, Петровац, Ливно). Он је одговарао на питања присутних земљака, којима је подијељен по један примјерак најновијег броја *Српског кола* у коме су објављене табеле из којих се види ситуација по општинама око регистрације имовине.

Према тим подацима, од 1.800 катастарских општина

у Федерацији БиХ катастар некретнина је проглашен у њих 340 и он се преузима у нове земљишне књиге.

– Дакле, у наведених 340 катастарских општина неће бити јавног позива него наши земљаци требају да лично или телефонским путем изврше проверу својим земљишно-књижним канцеларијама да ли су уписани као власници 1/1. Нпр. у општини Сански Мост у већини катастарских општина биће преузет катастар некретнина у нову земљишну књигу.

Федерална управа за геодетске и имовинско-правне послове расписала је у претходном периоду јавне позиве за 222 катастарске општине, за шта се процес завршава 2020. године. Од тада ће започети процес јавних позива за остале катастарске општине, што ће трајати пет и више година – рекао је Линта. Он је посебно нагласио да је рјешење о наслеђивању српских судова валидно и у општинама ФБиХ, а упозорио је и на замке у Закону о ствар-

ним правима које могу Србе коштати губитка имовине.

Линта је рекао да процесу регистрације заједно са табелама може се видјети на сајту *Савеза Срба из региона* (www.ssr.org.rs).

Председник Удружења Срба Босанске Крајине у ФБиХ Драган Дивјак за *Српско коло* изјавио је да су дефинисани закључци трибине коју је организовало ово удружење, у којима је на првом мјесту проблематика регистрације имовине.

О томе би, према ријечима Дивјака, требало организовати трибине по цијелој Србији јер свуда има оних којих се то тиче, било лично или да имају некога у близини или даљем сродству. Затим, ту је питање масовности одзива на предстојеће изборе у БиХ и у оквиру тога питање заједничке листе, како се српско гласачко тијело у Федерацији БиХ не би цијепало.

– Врло је битно да имамо концентрацију свију опција, поготово тамо гдје су Срби мањина – нагласио је Дивјак.

Д. БАШОВИЋ

ПОТРЕБНА КАНЦЕЛАРИЈА

Председник удружења које окупља представнике девет крајинских општина у ФБиХ Драган Дивјак сматра да посебну пажњу треба поклонити побољшању путних комуникација. Дивјак је указао на једну проблематичну тачку:

– Вјерујем да би асфалтирање пута од Хашана, преко Мајкић Јапре до Лушци Паланке, привукло један број повратника у тај крај – каже Дивјак и додаје да је један од проблема у погледу дјеловања Удружења непостојање неког простора, канцеларије из које би се планирале и координирале активности. Такође, из те канцеларије би дјеловао савет састављен од најстручнијих лица, како би заинтересовани земљаци могли добити информације за остваривање права и одакле би се пратило како се та права остварују, односно у погледу српског језика или лијечења у ФБиХ.

ПРОБЛЕМАТИЧНО СТВАРНО ПРАВО

– Ако неко обрађује земљу Србина десет година и Србин зна за то и не буни се против тога, Бошњак може да дође са два свједока и земљу припише себи. Још чешће, ако ту земљу обрађује 20 година, а да Србин за то не зна и не појављује се на свом посједу, суд може донијети одлуку да та земља припадне томе који је обрађује. Дакле, сваки Србин треба да тражи од суда да се Бошњак уклони са његовог посједа, а ако овај одбија, довољна је тужба општинском суду. Такође, према Закону о стварним правима, ако неко направи кућу на вашем посједу, онда та особа може тражити у суду да се изврши процјена и ако је кућа вриједнија од земљишта односно плаца, та особа, неки Бошњак или Хрват, исплаћује вриједност земље која је била прије градње објекта, а то је обично нереално мала сума – објаснио је Линта.

УРУЧЕНИ УГОВОРИ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ СТАНОВА ЗА ИЗБЈЕГЛИЧКЕ ПОРОДИЦЕ

У десет градова изградиће се 350 стамбених јединица

Замјеница комесара за избјеглице и миграције Светлана Велимировић и директор Јединице за управљање пројектима у јавном сектору д. о. о. Драган Катуча уручили су у Клубу посланика уговоре градоначелницима, предсједницима општина и представницима јединица локалне самоуправе за пројектовање 350 стамбених јединица за избјеглице, у оквиру Потпројекта 7, Регионалног стамбеног програма.

Станови ће се градити у десет градова и општина: 133 у Београду, 94 у Новом Саду, 36 у Панчеву, 20 у Смедереву, 15 у Пећинцима, 15 у Смедеревској Паланци, 14 у Врбасу, 10 у Краљеву, 7 у Варварину и 6 у Кучеву.

Пројектовање наведених стамбених јединица предвиђено је у оквиру Потпројекта 7, док је њихова изградња предвиђена у оквиру Потпројекта 9, Регионалног стамбеног програма.

Рок за изградњу је до краја 2020. године, чиме ће се трајно збринуте још 350 угрожене избјегличке породице из Босне и Херцеговине и Хрватске.

ЕПИЛОГ САСТАНКА ДЕЛЕГАЦИЈЕ КОМИСИЈЕ ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА СА ТУЖИОЦЕМ СЕРЖОМ БРАМЕРЦОМ

Србија направила договор да користи архив ММКС

У Хагу је 23. јануара 2018. године одржан састанак представника Комисије за нестала лица са Сержом Брамерцом, тужиоцем Механизма за међународне кривичне судове (ММКС), на ком је присуствовао и амбасадор Републике Србије у Хагу Петар Вицо.

Уводни дио састанка одржан је са тужиоцем ММКС ради упознавања са циљевима посјете. Као главни циљ посјете истакнута је жеља да се нађе обострано прихватљив начин да представници Комисије за нестала лица добију приступ архивама Тужилаштва / ММКС, како би пронашли евентуалне информације које би допринијеле лоцирању појединачних и масовних гробница, гдје су покопана нестала лица.

Састанак је настављен са циљем постизања договора око будућих облика сарадње Комисије за нестала лица и ММКС у оквиру ког је представљен дјелокруг рада

» Маја Васовић, Петар Вицо, Серж Брамерц, Љиљана Крстић, Весна Бошковић и Александар Контић

Комисије кроз презентацију мандата, правног оквира за међународну и регионалну сарадњу, броја несталих, фаза процеса приликом испитивања локација, провере терена, ексхумација, идентификација и примопредаје посмртних остатака, као и изазовима и плановима за будући рад.

У завршном дијелу са-

станка говорило се о модалитетима будуће сарадње, уз исказану спремност од стране ММКС да до тада Комисији за нестала лица омогући да добија, кроз постојећи механизам у виду захтјева, расположиве информације и документацију из архива ММКС.

Брамерц је на крају закључио да ММКС и Комисија за нестала лица имају

исти циљ када је ријеч о несталим лицима у оружаним сукобима на простору бивше СРФЈ, а то је помоћ породицама несталих, нагласивши том приликом да архива ММКС садржи око 10 милиона страница које сигурно садрже и податке од значаја за рјешавање проблематике несталих лица и да је спреман на сарадњу са Комисијом.

ГРАДОНАЧЕЛНИК БЕОГРАДА СЕНИША МАЛИ ОБИШАО ГРАДИЛИШТЕ

Школа и вртић у Бусијама готови до 1. септембра

– Изградња школе и вртића у земунском насељу Бусијама биће завршена до 1. септембра, па ће око 600 дјеце узраста до 15 година од нове школске године похађати школу и ићи у вртић у свом насељу, умјесто у Батајници и Земуну, што је сада случај – изјавио је градоначелник Београда Сениша Мали.

Мали је посјетио радове на изградњи објекта у ком ће се налазити школа и вртић, која заједно граде Град и Српска православна црква. Мали је навео и да је у претход-

ном периоду у Бусијама обновљено 30 улица, а да ће у наредних пар мјесеци бити реконструисано још петнаестак, након чега ће, каже, свака улица у том насељу бити асфалтирана.

– Бусије су насеље које

има амбуланту, кабловску, фиксну телефонију и развијену малу привреду, а круна наших напора да квалитет живота у Бусијама буде исти као у центру града биће завршетак изградње вртића и школе. Првог септембра школа и вртић ће бити завршени и отворени – рекао је Мали.

То је, каже, примјер како се ствари заједнички мијењају и како се „сви заједно боримо за лепши и бољи Београд“.

Старјешина Храма Ђирила и Методија протојереј Милорад Нишкић захвалио је градоначелнику што мисли о насељу Бусије и улаже напор и добру вољу да помогне.

– Школа ће бити у функцији од 1. септембра, а неколико дана прије тога владика Василије ће осветити школу, позваћемо и патријарха и предсједника државе Александра Вучића, а градоначелник ће тада доживјети круну његовог труда и рада – рекао је Нишкић и Малом на поклон уручио диптих.

Предсједник општине Земун Дејан Матић рекао је да ће се у Бусијама наставити инфраструктурни радови, а грађанима обећао нове зелене површине, паркиће, санацију игралишта.... **С.К.**

ХУМАНИТАРНИ ЦЕНТАР ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ И ТОЛЕРАНЦИЈУ

Србија
21000 Нови Сад
Војвођанских бригада 17
телефон: 021/ 528 132, 021/ 520 030
мејл: office@hcit.rs; hcitns@gmail.com;
сајт: www.hcit.rs

Услови за пензију

• Који су услови за одлазак у пензију у овој години за мушкарце, а који за жене, по прописима Републике Хрватске и по прописима Републике Србије?

Услови за одлазак у пензију у 2018. години, по прописима Републике Хрватске су:

- за редовну старосну пензију за мушкарце: да има навршених 65 година живота и најмање 15 година радног стажа (изузетак од овог правила су оне особе које су радиле на пословима на којима се стаж осигурања рачунао у увећаном трајању). У зависности од степена увећања тога стажа по години ефективног рада и дужине рада на тим пословима, може се остварити право на старосну пензију и прије навршених 65 година живота;
- за превремену старосну пензију: да има навршених најмање 35 година стажа осигурања и 60 година живота;
- за редовну старосну пензију за жене: да има навршених 62 године живота и најмање 15 година стажа осигурања;
- за превремену старосну пензију да има навршених 57 година живота и најмање 32 године стажа осигурања.

Услови за одлазак у пензију у 2018. години, по прописима Републике Србије су:

- за редовну старосну пензију за мушкарце: да има навршених 65 година живота и најмање 15 година радног стажа или 45 година радног стажа, без обзира на године живота (изузетак од овог правила су оне особе које су радиле најмање двије трећине од укупног стажа осигурања на пословима на којима се стаж осигурања рачунао у увећаном трајању). У зависности од степена увећања тога стажа по години ефективног рада и дужине рада на тим пословима, може се остварити право на старосну пензију и прије навршених 65 година живота;
- за превремену старосну пензију да има навршених најмање 40 година стажа осигурања и 57 година живота;
- за редовну старосну пензију за жене: да има навршених 62 године живота и најмање 15 година стажа осигурања,
- за превремену старосну пензију да има навршених 56 година и 4 мјесеца живота и најмање 38 година стажа осигурања.

• У Републици Србији, у којој сам имао дванаест година стажа осигурања, остварио сам право на инвалидску пензију, те ми је одређена висина пензије у износу од 7.000 динара. Рјешење о признању мога права на инвалидску пензију у Републици Србији, Филијала Фонда пензијског и инвалидског осигурања у Новом Саду, проследила је надлежном носиоцу пензионог осигурања у Републику Хрватску, у којој имам признато двадесет и четири године стажа осигурања. Да ли је надлежни хрватски носилац права осигурања у обавези прихватити рјешење о мојој инвалидности, које је донио надлежни српски носилац осигурања и ако није, која су моја права у односу на остварени стаж осигурања у Републици Хрватској, код надлежног српског носиоца осигурања?

– Надлежни носилац хрватског пензионог осигурања, по Споразуму о социјалном осигурању, који је закључен између Републике Хрватске и Савезне Републике Југославије (који је по престанку Савезне Републике Југославије преузела Република Србија) није у обавези да без контроле списка о утврђивању инвалидности од стране надлежног органа Републике Србије, од стране надлежног органа у Републици Хрватској, прихвати рјешење српског органа. У том случају вама ће српски носилац осигурања бити у обавези, умјесто износа од 7.000 динара, исплаћивати износ најниже пензије која је знатно већа од дијела пензије који вам припада за стаж остварен у Републици Србији и то све докле док не стекнете услове на старосну пензију у Републици Хрватској, када ћете остварити право на размјерни дио хрватске пензије.

**ОДГОВОР ПРИПРЕМИО: ШПИРО ЛАЗИНИЦА
ПРАВНИ САВЈЕТНИК ХЦИТ-А, НОВИ САД**

Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ) пружа бесплатну правну помоћ избјеглицима у Новом Саду, Војвођанских бригада 17, сваког радног дана од 9 до 15 сати, а уторком, сриједом и четвртом од 16 до 20 сати. Бесплатну правну помоћ ХЦИТ пружа и у Апатину, Бачкој Тополи, Кикинди, Сомбору и Суботици. О времену рада правног саветника ХЦИТ-а у овим мјестима информисите се на број 063 78 99 215. ХЦИТ, поред осталог, прибавља и документе за избјеглице из БиХ и Хрватске. За социјално угрожене избјеглице из Хрватске документе прибавља бесплатно.

ШКОЛА ЋЕ НОСИТИ ИМЕ САВЕ МРКАЉА?

Последњих недеља покренута је иницијатива грађана да будућа школа у насељу Бусије добије име по првом реформатору српске ћирилице и језика, филозофу, ђакону, пјеснику Сави Мркаљу.

СРПСКО КОЛО ДОЧЕКАЛО ПРЕДСЈЕДНИКА

Председник Србије Александар Вучић поклонио је десет лаптоп рачунара Основној школи *Гвозд* у Вргинмосту, којој је, пошто постоји потреба за још једним, обећао да ће још током тога дана и тај један бити испоручен. У информатичком одјељењу, Вучић је разговарао са ученицима који су му помоћу микробита написали: „Хвала на донацији.“

Након разговора у холу школе дјеца су за председника Србије извела једну кореографију. Вучић је на крају, интересујући се за рад фолклорне секције, упитао да ли им је нешто потребно, на шта је добио одговор да би вољели да имају влашку ношњу, па је председник обећао да ће добити и ту ношњу. Од директорке школе *Гвозд* Барбаре Љубишић председник Вучић је на поклон

добио ручни рад ђака те школе, на чему се посебно захвалио. Објашњавајући како функционише школа, Љубишић је рекла да око 30% ђака има изборни предмет православну вјеронауку, а 32% похађа предмет српски језик и култура. Ипак, каже да људи из овог мјеста све више одлазе за послом и да се читаве породице исељавају у потражи за бољим условима живота.

ПРЕДСЈЕДНИК СРБИЈЕ АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ СА ГРАЂАНИМА ВРГИНОСТА РАЗГОВАРАО ВИШЕ ОД ДВА САТА

Хвала вам што носите српско име и презиме

Никад у својој историји Вргинмост није био толико присутан у медијима као приликом посјете председника Србије овом мјесту. Бројне ТВ екипе и полиција су два дана раније већ били у овом мјесту које је приликом доласка председника Србије било прекривено снијегом.

У Вргинмосту Срби су тешко страдали током Другог свјетског рата, али и у злочначкој акцији *Олуја*. На простору ове и општине Топуско данас живи око 700 српских породица. Српски председник је у Вргинмосту најприје посјетио породицу Лапчевић, Предрага и Драгану, и њихово троје дјеце, Александра, Весну и Зорана да би касније у Дому културе разговарао са окупљеним грађанима.

– Да долазим да се јуначим и да изговарам неке велике ријечи, мени би било лако, али ја се враћам у Београд, а ви остајете овдје, и зато хоћу да будем одговоран према вама и како можемо да помогнемо – поручио је Вучић, истакавши да у овом мјесту „треба да има више дјеце“.

ЖЕЛИМО САРАДЊУ

Вучић је рекао да је у Хрватску дошао са жељом да би „Срби у Хрватској могли да буду сигурнији и да живе боље, баш као и Хрвати у Србији“.

– Мислим да имамо заједничке проблеме и да можемо лакше да их рјешавамо заједно у цијелом региону, да исте муке тиште и српске и хрватске домаћине – рекао је председник Вучић и изразио жаљење што је на мети критике била председница Колинда Грабар-Китаровић.

– Имао сам добре, озбиљне и одговорне разговоре. Код Колинде-Грабар сам видео добру намјеру. Позвао сам је у посјету Србији да види шта смо урадили све за Хрвате. Али то треба да то буде и сигнал да и за

вас буде боље, да можете да се образујете на свом језику, да слушате своју музику итд. – објаснио је Вучић.

Како је рекао, вјерује да је то могуће, и шаљиво је примијетио да је довољно да Милорад Пуповац не гласа баш за сваки закон и одмах би било боље.

Он је навео и да је Србија спремна да све што тражи за Србе у Хрватској да и Хрватима у Србији, „без икаквих проблема, истог секунда“.

– Све што тражимо за вас, ми смо спремни истог секунда да учинимо за Хрвате, не само по мјери реципроцитета, већ смо спремни да урадимо и више. Желимо да се сви грађани осјећају у Србији као код куће – навео је Вучић.

Напомињући да је видео трагове ратних разарања и да мали број људи живи у том крају, председник Србије је захвалио српском живљу што под тешким околностима живи тамо и остаје заједно са својим породицама.

– Ви нам реците шта мислите да ми, својом политиком прије свега, можемо учинити да вама помогнемо и да вам олакшамо живот. Желим вам да своје име презиме и српске славе чувате

и да то ваше комшије Хрвати такође желе, и да вам помажу у томе, да вас бодре, а исто ћете и ви њих бодрити у очувању њихових традицију и њихових вриједности – навео је Вучић.

НЕМА ВОЉЕ ЗА ПИТАЊЕ НЕИСПЛАЋЕНИХ ПЕНЗИЈА

Грађани Вргинмоста навели су да немају ниједан пројекат, и да нису осјетили ништа од тога што је Хрватска већ годинама чланица ЕУ, нити су ишта добили из тих фондова. За пројекте и планове су им, кажу, потребни стручњаци, па су затражили помоћ у том смислу од председника, али и финансијску, како би се и неки од тих будућих пројекта остварили.

Додали су и да је земља у већем дијелу у власништву Срба, да има потенцијала за пољопривредну производњу, рибаке, и да би жељели да се баве савременом пољопривредном производњом.

– Ми ћемо видјети да помогнемо, неће бити проблем у новцу, а ви видите да пројекти буду одрживи, јер неће се бацати новац у бунар – рекао је Вучић.

Он је обећао и да ће Србија учинити све да се ријеша питање исплате њихових

пензија за период од 1995. до 1998, упркос непостојању добре воље са хрватске стране. То је било, казао је, и једно од питања у разговорима у Загребу.

– Не видим да ће ту бити брзог рјешења, па чак ни када ће га бити. Воља хрватске Владе је, бар ми се тако чини, да не дође до исплате тих пензија. Али, ми ћемо их молити да то учине, па да и ми некако учествујемо у томе – рекао је Вучић.

Председник СНВ Милорад Пуповац рекао је да је ово трећа влада са којом се преговара о питању пензија. Овај проблем мучи око 30.000 људи.

– Нећемо давати лака обећања, али ћемо дати све од себе да ријешимо неке од случајева – поручио је Пуповац.

СРБИЈА ЋЕ СТИПЕНДИРАТИ 25 СТУДЕНАТА

Једно од питања тицало се и откупа станова у ситуацији у којој се тражи да их Срби откупе по скоро тржишним цијенама. Председник Србије је нагласио да би Србија могла да помогне, али то свакако не би чинила за оне људе који ту не живе. Милорад Пуповац је рекао да је утврђено да је ријеч о при-

ближно 800 таквих случајева и да Срби треба да ураде све са своје стране да снизе цијену.

Угледни новинар *Новости* Саша Косановић објаснио је да сваке године *Привредник* додјељује стипендије талентованим младима како би се школовали и како се не би селили.

– Ради се о дјеци из породица које живе од социјалне помоћи, које им не могу обезбиједити школовање – рекао је Косановић и напоменуо да аплицира око 100 дјеце, а помоћ на мјесечном нивоу износи од 100 до 120 евра.

Председник Вучић је обећао да ће Србија обезбиједити 20 до 25 стипендија годишње.

– Разговарао сам са младим људима из различитих крајева Хрватске и изненадио како су талентовани, како имају идеје и начин на који размишљају о својој будућности као и свог народа и своје земље Хрватске и матице Србије – рекао је Вучић, који није могао да сакрије изненађење што многи из Хрватске одлазе чак и на Исланд.

ПОМОЋ ЗА ФУДБАЛЕРЕ ПЕТРОВЕ ГОРЕ

Никола Трбојевић из Војнића замолио је председника Србије за помоћ Фудбалском клубу *Петрова гора*. Како је објаснио, ријеч је о једином клубу на том простору који окупља српску омладину.

– Значило би нам када би добили комби за превоз, да не мољакамо стално како да одемо на неко од гостовања, а значила би нам и помоћ у сређивању стадиона.

Вучић је обећао помоћ овом клубу, а потом се као тема наметнула модернизација пруге Београд–Загреб.

– Због незаинтересованости ранијих хрватских власти, Србија је била најтежарна да ради на модернизацији пруге према Будимпешти, па ће сада добар дио саобраћаја бити измјештен према Бечу, умјесто да иде преко Загреба и Љубљане – рекао је Вучић и истакао да је задовољан што је хрватска страна сада показала интерес да се реконструише пруга Београд–Загреб.

МОДЕРНИЗАЦИЈА ПРУГЕ ЈЕ ХРВАТСКИ ИНТЕРЕС

– Ја сам то предлагао некадашњем премијеру Зорану Милановићу, али он није био заинтересован за источне излазнице. Мислим да је и хрватски интерес да се то направи, јер све што дође из централне Европе мора да иде даље према југоисточној Европи – објаснио је Вучић.

Он је на молбу Владе Дражића да се Србија укључи у обнову железничке инфраструктуре на прузи Сисак–Карловац рекао да не мисли да Србија може улагати у ту пругу, али да је заинтересован да пита и разговара са хрватском Владом о томе како би се завршила пруга до Ријеке.

На крају разговора са Србима, председник Вучић је поновио да је поносан што носе своје име и презиме.

– Хоћу да вам захвалим јер је интерес Србије да живите на својим огњиштима, да чувате своје куће и породице – рекао је Вучић, додавши да Србија може прије свега да помогне озбиљном и одговорном политиком.

– Људи у Србији брину о вама и веома вас поштују и воле. То је нешто природно и нормално, као што волите чланове своје породице, тако волите и свој народ. Имаћете увијек подршку у Србији – закључио је Вучић.

Т. ЂОРОВИЋ

» Александар Вучић у селу Подгорје посјетио породицу Лапчевић

ДОНИО ВИШЕ ПОКЛОНА НЕГО ТИТО

Долазак председника Србије изазвао је велико интересовање грађана Вргинмоста који нису били баш причљиви кад је ријеч о својој свакодневици. Већина анкетираних бојажљиво је изјавила да су односи са комшијама коректни, а било је и оних који нису крили огорчење чињеницом да „мањина злоставља већину“, што се огледа и у неправедном односу приликом запошљавања. Према њиховим ријечима, од председника Србије не очекују да ће „чаробним штапићем“ ријешити све њихове проблеме, али не крију наду да ће се ипак њихов положај бар за нијансу поправити.

– Вргинмост је својевремено дочекао Тита, али ни он није донио више поклона од Вучића – рекао нам је један од окупљених грађана, не желећи да му објавимо име, али не кријући задовољство што је председник осим компјутера за школу поклонио трактор и три санитарска возила.

ХРВАТСКИ НОВИНАРИ УПОРНО ПРОВОЦИРАЛИ ПРЕДСЈЕДНИКА СРБИЈЕ

ВУЧИЋ: Од мене неће доживјети да се понижавам, плашим и додворавам!

Обраћању новинарима након састанка са Србима у Вргинмосту председник Србије реаговао је на констатацију да су Срби у хрватским медијима и јавности називани четницима, а Вргинмост центром четника. Вучић је нагласио да Срби треба да живе нормално по своме, да граде добре односе са комшијама Хрватима, да не показују било какву нервозу и да гледају како да себи обезбиједи више посла. Упитан шта очекује од председнице Хрватске поводом питања побољша-

ња положаја Срба, Вучић је казао да је разговор који је водио са њом био важан и да вјерује да ће она остварити добар резултат за припаднике хрватске мањине у Србији, што ће значити остварење више права Срба у Хрватској и да ће они добити већу пажњу.

– То су конкретни резултати које ћемо постићи и биће највидљивији – нагласио је председник и додао да вјерује у добре ствари у будућности, у више поштовања, разумевања, као и да се нада мањем испољавању емоција. Вучић се захвалио хрватској држави

» Александар Вучић и начелник Вргинмоста Милан Врга

на одлично организованом догађају, као и Србима на одличном дочеку.

Хрватски новинари су инсистирали на извињењу због говора у Глини из 1995. године. Међутим, председник Србије је показао веома одлучан став.

– Понизност није мјера поштовања – рекао је председник Србије и додао да од њега не треба да очекују да се додворава и понижава нити да пристане на понижавање Србије. На поновљено питање новинара *Н1* и хрватског телевизије *Нова* Вучић је био још оштрији.

– Оно што ви не разумијете то је да су наша виђења онога што је било '95. године потпуно различита. Код вас је мјера подршке, поштовања и љубави према неком директно пропорционална мјери понизности коју би према вама требало да покаже – рекао је Вучић и додао да такву врсту понизности, страха и потребе да им се додворава никада неће видјети. У наставку конференције Вучић је рекао да је једини територијални спор двију земаља питање границе на Дунаву и закључио да на увреду није одговарао тешким ријечима.

ЛИНТА У ВРГИНОМУ ПОДСЈЕТИО НА ГЛАВНЕ ПРОБЛЕМЕ КОЈИ ГОДИНАМА ТИШТЕ СРБЕ У ХРВАТСКОЈ

У ЗАГРЕБУ НЕМА ПОЛИТИЧКЕ ВОЉЕ ДА СПРОВЕДЕ АНЕКС Г БЕЧКОГ СПОРАЗУМА

Веома надахнут говором у Вргинмосту одржао је народни посланик Републике Србије Миодраг Линта, чији су коријени управо са простора Кордуна. Одрастао је у селу Перна, које је такође у саставу општине Вргинмост. Он је, поздрављајући председника Србије Александра Вучића и окупљене земљаке, истакао да се преостали Срби у Хрватској налазе у веома тешкој ситуацији, а као главни проблем навео је питање запошљавања. Линта је као примјер навео полицијску станицу Вргинмост у којој од 60 запослених тек су два Србина, док запослена чистачица пута из Петриње у Вргинмост. Слична је ситуација и у осталим јавним предузећима, као и у Основној школи *Гвозд*, у којој је од 36 запослених свега је троје Срба.

» Линта изговорио оно што многи Срби мисле, али се устручавају да кажу

не мањине буду пропорционално заступљени у Србији.

– Хрватска је сад већ далеке 2002. године донијела Уставни закон о правима националних мањина, што је био и један од услова да отвори преговоре са Европском унијом 2005. године. Прошло је 16 година, тај закон је у великој мјери мртво слово на папиру – рекао је Линта, који се потом осврнуо на чињеницу да је у Србији отворено 200 хрватских фирми. На тај начин Србија је омогућила да Хрватска уложи капитал већи од од 750 милиона евра – Међутим, нису створени услови да српски капитал несметано улази у Хрватску. Ако је заиста један од страте-

ских праваца хрватске политике равномјерни економски развој свију крајева, онда би то требало да укључује и крајишко подручје. Третирање да испитамо могућности да и српске компаније, као што су *Имлек*, *Књаз Милош*, али и бројни успјешни људи који су родом са подручја сјеверне Далмације, Лике, Кордуна, Баније, западне Славоније, источне Славоније, дођу и отворе фирме на овим просторима и запосле овдашње становништво. Не само Србе, него наравно и Хрвате који ту живе – рекао је Линта и подсетио на важност Бечког споразума о сукцесији.

ПЕНЗИЈА ЈЕ СТЕЧЕНО ПРАВО

– Хвала председнику Вучићу што је у Суботичкој декларацији поменуто Бечки споразум о сукцесији. Стално истичемо *Анекс 7*, који се зове „приватна својина стечена права“. У њему се јасно каже да свим грађанима морају бити враћена права која су имали дана 31. 12. 1990. године, а сви уговори склопљени за вријеме рата под притисцима и пријетњама морају бити проглашени ништавним. Тај међународни споразум ступио је на снагу јуна 2004. године. Нажалост, у Хрватској нема политичке воље да се отвори суштински дијалог око *Анекса Г* – рекао је Линта и предложио да се

формира комисија Србије и Хрватске за спровођење тога анекса.

– Нема сумње да председник Вучић и Србија снажно желе тај дијалог, а искрено се надам да ће и Хрватска након овог састанка показати политичку вољу да отвори дијалог – рекао је Линта и истакао да се питање заосталих пензија не тиче само оних који су живи.

– И пензија је стечено право, па тако и наследници умрлих пензионера имају право на заостале неисплаћене пензије – нагласио је Линта и објаснио да то није само период до 1998. године, већ да зависи од тренутка у коме су се пензионери враћали у Хрватску. Он се потом осврнуо и на питање одштете за 10.000 срушених кућа у терористичким акцијама у хрватским градовима Бјеловару, Задру, Сиску и многим другима.

МИНИРАНЕ СРПСКЕ КУЋЕ

– Према подацима удружења *Правда* на чијем челу је био сада покојни Хрват Иван Срнец, само у Бјеловару је минирано 650 српских кућа. Када је тадашњи замјеник Полицијске управе Бјеловара, помињани Иван Срнец тражио истрагу, и његова је кућа минирана – рекао је Линта, који се осврнуо и на јако болно питање – станарских права.

– Срби у Хрватској су једина категорија грађана на простору бивше Југославије који нису имали права да откупе своја станарска права. Ако је неки Хрват '91 откупио стан у Карловцу за 100 марака, очекујемо да се и Србима понуди алтернативни стан за исту цијену, а не да му се тражи да га откупи по вишеструко већим, готово тржишним условима – рекао је Линта и подсетио на случај бивше хрватске премијерке Јадранке Косор, која је купила стан српске породице Дробић за свега 250 марака 1997. године.

ТЕКСТ И ФОТО: Т. ЂОРОВИЋ

Велико страдање Срба у Вргинмосту

Током рата 1941–1945. у котару Вргинмост усташе су као званична политичка милиција Независне Државе Хрватске, уз помоћ других формација НДХ, њемачких и италијанских окупатора, вршиле планско систематско уништавање становништва. Према поименичном попису жртава, усташе су током рата убиле 6.615 цивила, од чега 6.510 Срба и 105 Рома. Укупно је са ове територије страдало у рату 10.181 Срба, односно близу 32% од укупног броја.

Котар Вргинмост у Краљевини Југославији обухватао је 50 насеља у којима је према попису 1931. године живјело 37.165 становника. Број становника 1941. године процењује се на око 42.000. Близу 32.000, или око 76% становништва, чинили су Срби.

Након успостављања НДХ, уведени су расни закони и почео је прогон Јевреја, Срба и Рома.

Територија котара Вргинмост ушла је у састав италијанског окупационог подручја. Италијани су успоставили своје гарнизоне у Вргинмосту и Топуском. Од 3. августа у Вргинмосту је била 3, а у Топуском 4. усташка сатнија, које су биле под командом усташког пуковника Томислава Ролфа, чије је сједиште било у Глини. У Бовићу је успостављена ојачана жандармеријска станица, а по хрватским селима су формиране усташке наоружане организације.

С обзиром на усташке поступке према Србима (покол у Вељуну и Глини у мају, појединачна убиства у Топуском, малтретирања и пљачке), у јулу је дошло до организовања усташких група. Оне су међутим располагале са свега неколико пушака.

Већа група усташа из Глине на челу са познатим усташом Видаковићем упала је 25. јула у Топуско. Они су заједно са усташама из Топуског похватили већи број Срба из Топуског, Грађана, Старог Села и Понишваре и затворили их у зграду општине. Одатле је је-

дан број одведен у Глину и тамо убијен, један број је убијен у Јадовну код Госпића, а неки у самом Топуском.

Усташе су наредног дана упале у село Пољане, гдје су убиле 15 цивила, а 47 одвеле на непознато мјесто и поубијале. Из села Стипан усташе су 27. јула одвеле 18 људи и поубијали их у Прекопи код Глине.

Истог дана Италијани су напустили Вргинмост и Топуско и препустиле власт усташама. По њиховом одласку, усташе су похапсиле све Србе мушкарце старије од 16 година који су се затекли у овим мјестима, одвеле их у правцу Војнића и поубијале у Иванић јарку код Крњака.

У средишњем дијелу котара усташе су у селима око Вргинмоста пропагирале прекрштавање православаца на католичку вјеру, што су предузеле и усташе из Велике Кладуше, али за пријелаз на муслиманску веру. У ту сврху усташе су упутиле своје агитаторе у села: Блатушу, Подгорје, Цреварску Страну, Славско Поље, Брњавац, Пјешћаници, Чемерница, Буквицу и Батинову Косу. Говорили су да ће одређеног дана у августу у Вргинмост доћи римокатолички жупници, те да сви Срби треба тамо да дођу и да приме католичку вјеру, послје чега ће се вратити својим кућама и живјети слободно. Издат је и проглас којим су позвани сви мушкарци, од 16 до 60 година старости, да 2. августа 1941. неизоставно дођу у Вргинмост, гдје ће их дочекати римокатолички жупник.

На празник Светог Илије, у овим селима људи су се сакупили на заказаним мјестима, гдје су их дочекали усташки агитатори. Ту су добили барјаке под којима су ишли у Вргинмост, пјевајући уз пут.

По доласку у Вргинмост, усташе су их окружиле, потрпале у камионе и одвезле у Глину, гдје су сви звјерски усмрћени у познатом масакру у глињској цркви. Том приликом страдало је 1.030 људи из котара Вргинмост.

ПРОПОРЦИОНАЛНО ЗАПОШЉАВАЊЕ

– Мислим да би требало у разговорима са званичним Загребом инсистирати да се структура поправља у разумном временском року. То не мора да буде 70% колико Срба живи на нивоу општине, али може да буде бар пола – истакао је Линта, уз напомену да се председник Вучић снажно залаже да припадници хрватске национал-

МОЛБА ЗА ГРАДЊУ ЦРКВЕ У ВРГИНОМУ

Линта је потом замолио председника Србије да се у мјесту Вргинмост сагради православна црква.

– Вргинмост је било чисто српско мјесто до почетка рата. Досељени Хрвати имају католичку цркву и ми то поздрављамо. Мислим да би било добро да Србија помогне да се сагради православна црква. Тиме би се створила прилика да комшије римокатолици дођу у нашу цркву на празнике, као и да православни Срби са својим комшијама Хрватима обиљежавају католичке празнике. Била би то снажна порука заједничког живота, да вјерници обје вјере и цркве имају равноправан третман – рекао је Линта, који је исказао увјерење да ће председник Вучић и Србија учинити све да се проблеми рјешавају.

Председник Вучић је обећао да ће се пронаћи начин да се помогне градња цркве под условом да је то потреба СПЦ, напомињући да је за тако нешто неопходан пројекат, као и да су ријешена питања земљишта, грађевинске дозволе и свих осталих формалности.

У ЗАГРЕБУ ОДРЖАНА ТРЕЋА ВЕЛИКА СКУПШТИНА СРПСКОГ НАЦИОНАЛНОГ ВИЈЕЋА

Срби желе живот са осјећајем слободе!

Другог дана посјете председника Србије Александра Вучића Загребу, у Концертној дворани Вајрослав Лисински, у присуству 1.600 српских делегата из свију дијелова Хрватске, као и великог броја званичника, одржана је 3. Велика скупштина Српског народног вијећа (СНВ).

Посебан печат овом скупу дало је присуство и обраћање председника Србије Александра Вучића и хрватске председнице Колинде Грабар-Китаровић, која се по први пут појавила лично на позив српске националне мањине. Након интонирања химне Хрватске и Србије отворен је и званично рад Скупштине, којом је руководио народни посланик Александар Саша Милошевић.

ДВА МОНОЛОГА НЕ ЧИНЕ ДИЈАЛОГ

У свом говору председник Србије Александар Вучић истакао је да регион почива на миру између српског и хрватског народа.

– Србија ће уложити све напоре да чува мир са хрватским народом, да улаже у стабилност, али и очување свог идентитета – рекао је председник Вучић и нагласио да су Срби у Хрватској народ са богатом историјом, који је дао вишевијековни допринос у изградњи сваке државне заједнице на подручју данашње Хрватске.

ПОРФИРИЈЕ: УПУЋЕНИ СМО ЈЕДНИ НА ДРУГЕ

Митрополит Порфирије је истакао да су „Срби и Хрвати упућени једни на друге“.

– Ако имамо свијест о томе ко смо и шта смо, онда прије свега међу нама постоји солидарност. Да ли је онда могуће да на сат од Загреба живе Срби као да су у Африци? – запитао се Порфирије и додао да је важно да појемо од себе, да ли смо учинили све што можемо да очувамо свој идентитет? – Зна да се плашите, можда има пуно објективних разлога, али можда има и субјективних – можда је тако лакше – рекао је Порфирије, поручујући да сваки појединац почне од себе и не пребацује кривицу на друге.

» Међу званичницима на скупштини СНВ: Миодраг Линта, Драгана Јецков, Никола Ивановић и Милан Врга

» Колинда Грабар Китаровић, Александар Вучић и Милорад Пуповац

– Сви треба да се поносимо ћириличним писмом, манастирима и црквама. Писци, као што је Петар Прерадовић, дали су велики допринос и хрватској и српској књижевности. О доприносу Николе Тесте нашим народима не треба ни да говоримо. Хрватска и Србија треба да чувају идентитет Срба у Хрватској, као и ми у Србији што треба да чувамо идентитет Хрвата – истакао је Вучић, који се захва-

лио Колинди Грабар-Китаровић и најавио да ће хрватска председница веома брзо добити позив да посјети Србију.

– Обећавам да ћемо ми у Србији чути глас и Хрвата и Хрватске и даћемо све од себе да разумијемо њихове потребе и жеље, али ћемо гледати колико год можемо не угрожавајући њихове интересе да помогнемо Србима у Хрватској и на другим мјестима да би сачували идентитет, језик и ћирилично писмо – рекао је Вучић и додао да су односи између двију држава оптерећени бројним проблемима.

Вучић је истакао да „два монолога не чине дијалог“ и да треба разговарати како би ријешили питања несталих, проблеме са размјеном културних добара, границе на Дунаву прије свега, унаприједили права Срба у Хрватској и Хрвата у Србији.

– Треба вратити достојан-

ствен живот повратницима, казнити злочинце према цивилима, отворити тајне спискове оптужених за ратне злочине како би се отклонио страх људи да се врате у завичај – поручио је Вучић, изражавајући вјеру у заједничку будућност двају народа.

Вучић се осврнуо и на Милорада Пуповца, не кријући да Србија није одушевљена недавно усвојеним законом о бранитељима.

Желео сам да позовем Пуповца и питам зашто није гласао против, али то нисам урадио. Зна да је представнику Срба у Хрватској теже него мени – рекао је Вучић, описујући како је на њега дубок утисак оставио председник СНВ када му се једном приликом пожалио како је био нападнут од стране ратоборних навијача загребачког *Динама*.

ПУПОВАЦ: ЉУДИ ОДЛАЗЕ ЗБОГ ЛОШЕ АТМОСФЕРЕ

Сам Милорад Пуповац је истакао да је велика част што су председници Србије и Хрватске Александар Вучић и Колинда Грабар-Китаровић присутни на Скупштини СНВ.

– Најважнији је живот са осјећајем за слободу и заједништво са најближим комшијама са којима радимо, срећемо се у школи – подвукао је Пуповац и поручио „ако имамо то, имаћемо све друго“.

– Људи одлазе не само због тешког живота већ и због ло-

УСВОЈЕНА ИЗЈАВА СНВ

На крају Скупштине усвојена је Изјава СНВ-а у којој се истиче да се права и положај Срба у Хрватској нису битније промијенили од 2. Велике скупштине, одржане у 2013. години. – „Спорост“, одлагање па и занемаривање у остваривању права за које су одговорне државне институције обиљежили су протеклих пет година. Због тога положај Срба у Хрватској није унапријеђен, него је у низу аспеката и уназађен. То посебно вриједи за ниво толеранције и цијелога сета права која су се почела остваривати за вријеме уласка у Европску унију – наводи се у изјави и додаје да се настоји нарушити и она права која су загарантирана међународним споразумима, Уставом и Уставним законом о правима националних мањина.

У том документу, који ће бити достављен институцијама Хрватске, Србије и релевантним међународним организацијама набројани су сви нужни кораци који би довели до побољшања статуса Срба у РХ: борба за толеранцију, недискриминацију и укидање говора мржње, рад на повратку избјеглих, утврђивању судбине несталих и убијених, суђење за ратне злочине почињене над Србима у рату деведесетих, развој повратничких средина, досљедно спровођење гарантованих права на језик, писмо и образовање, обнову културне баштине, трајно унапријеђивање односа између Хрватске и Србије, као и европска интеграција земаља простора бивше Југославије.

ше атмосфере. То није критика него брига и обавеза – рекао је Пуповац уз оцјену да сви треба да учинимо да у атмосфери у Хрватској нема мјеста за говор мржње и нетолеранцију.

– То исцрпљује нас, нашу земљу и односе наше домовине Хрватске и наших матичних земаља. Неопходан нам је дијалог. Свако ко не подржава овај дијалог и напоре да се дође до рјешења отворених питања и да се гради заједничка будућност – за нас, за ово вијеће, не ради у најбољем интересу своје земље ни сусједних земаља – поручио је Пуповац.

НЕДОПУСТИВО ЈЕ ДА ИМА ДОМОВА БЕЗ СТРУЈЕ

Председница Хрватске Колинда Грабар-Китаровић поручила је да се Срби и Хрвати не могу сложити око свега из прошлости, али да политичари имају задатак да учине искорак зарад боље будућности.

– Судбина несталих једна је од најважнијих тема, а право на обиљежен гроб једно је од темељних права и предуслов успјеха дијалога и атмосфере у којој ће се моћи говорити о већој сарадњи у области економији и другим областима – рекла је хрватска председница, додајући да сва отворена питања у приступном процесу Србије двије земље могу и треба да ријеше

без уплитања осталих међународних фактора.

Поред тога што је обећала подршку Србији на путу за улазак у ЕУ, Грабар-Китаровић је истакала нужност рјешавања проблема са којима се сусрећу националне мањине.

– Недопустиво је да у домовини Николе Тесте још увијек има домова без струје, али морам нагласити да те проблеме дијеле и неки грађани Хрватске. Када разговарам са грађанима дијем Хрватске, не размишљам које су националности него који су њихови проблеми. Нико у Хрватској не може бити грађанин другог реда – поручила је председница Хрватске.

БАНДИЋ: ПОШТОВАЊЕ УПРКОС РАЗЛИКАМА

Загребачки градоначелник Милан Бандић нагласио је да евентуални изазови који се нађу на заједничком путу Хрватске и Србије „не смију сакрити све оно добро што је заједнички саграђено“.

– Толеранција не значи слагање у свему, него поштовање упркос различитим тумачењима – рекао је Бандић. Скупу су осим вијећника СНВ-а и представника других српских организација присуствовали представници хрватске и српске владе и парламента, дипломате бројних земаља и представници вјерских и националних мањина.

ТЕКСТ И ФОТО: Т. ЂОРВИЋ

Пројекат Будућност Срба у Хрватској

Председник Србије Александар Вучић заједно са хрватском председницом Колиндом Грабар-Китаровић посетили су Митрополију загребачко-љубљанску, где су разговарали са полазницима Академије Српског народног вијећа. Овом приликом њима је представљен пројекат *Будућности Срба у Хрватској*.

Председника Вучића и председницу Грабар-Китаровић дочекали су митрополит загребачко-љубљански Порфирије и професор Дејан Јовић. Скупу су присуствовали млади Срби, полазници Академије, који су срдечно поздравили председника Вучића.

Митрополит Порфирије је на почетку разговора Вучићу и Грабар-Китаровић поручио да је одушевљен ријечима које су упутили током дана, ријечима одговорности и бриге за нормалне односе између двије земље. Председнику Вучићу је рекао да његова посјета представља охрабрење за српски народ у Хрватској.

– Велика радост је за нас Србе што Вас имамо у овом граду и под овим кровом – рекао је митрополит, који се захвалио председници Хрватске што је упутила позив и председнику Вучићу, који је имао храбрости да се одазове.

ЕПИЛОГ САСТАНКА СРПСКИХ УДРУЖЕЊА НЕСТАЛИХ ЛИЦА СА ПРЕДСЈЕДНИЦОМ РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ

Породице не губе наду и вјерују да ће бити политичке воље да се проблеми ријеше

Председница Хрватске Колинда Грабар-Китаровић 23. фебруара 2018. године примила је представнике српских удружења несталих лица.

Главна тема састанка, који је био затворен за медије, било је питање рјешавања судбине лица српске националности, несталих на подручју данашње Хрватске, током ратних дешавања деведесетих година прошлог вијека.

Делегација удружења извјести-

ла је хрватску председницу о својим досадашњим активностима и напорима у проналаску и расвјетљавању судбина њихових најмилијих, а Грабар-Китаровић истакла је снажну подршку Хрватске и личну преданост у рјешавању тог питања. На састанку су били присутни представници Министарства спољних и европских послова, Министарства хрватских бранитеља, представници безбједносно-обавјештајних агенција Републике Хрват-

ске, као и Мира Николић, амбасадорка Србије у Хрватској.

Полазећи од права породица да сазнају истину о судбини својих најмилијих, председница Грабар-Китаровић је навела како је то првенствено хуманитарно питање, те да вјерује како ће дијалог омогућити један позитиван искорак. У разговору је наглашена нужност сарадње свих укључених у овај процес, а изражена је нада обје стране како ће предстојећи мјесеци донијети на-

предак у расвјетљавању судбине несталих – стоји у саопштењу из кабинета председнице Хрватске, након одржаног састанка. Помоћник министра хрватских бранитеља Стјепан Сучић извјестио је скуп о досад учињеним активностима, исказујући спремност континуиране сарадње по питањима која су истакли представници удружења несталих.

Представници четири удружења и председник Српске координације породица несталих лица за-

довољни су пријемом код председнице Републике Хрватске и њеним односом према овом проблему. Изразили су наду да ће након сусрета, на највишем нивоу двију држава, доћи до значајног помака у процесу разрјешавања судбина несталих лица која се налазе на списковима удружења, а очекују да се почну одвијати разговори о овом проблему на неједном нивоу, како им је обећано од челних људи Србије и Хрватске.

ФОТОГРАФИЈА НАКОН САСТАНКА: Здравка Дулић, Љуба Шућур, Ирина Олејар, Невенка Добрић, Нада Бодирога, Слободанка Колцић, Драгана Ђукић, Мирјана Миодраг-Божин, председница РХ Колинда Грабар-Китаровић, амбасадорка Србије у Загребу Мира Николић, Марица Шеатовић, Драган Пјевач, Рада Мркић и Зоран Медић

СРПСКО КОЛО ОТКРИВА О ЧЕМУ СЕ ИЗА ЗАТВОРЕНИХ ВРАТА ПРИЧАЛО У ЗАГРЕБУ

ДРАГАН ПЈЕВАЧ ОЧЕКУЈЕМО ЕКСХУМАЦИЈУ НА ПОЗНАТИМ ЛОКАЦИЈАМА

Председник Управног одбора Српске координације удружења породица несталих лица Драган Пјевач поздравио је у име српских удружења иницијативу председнице Грабар-Китаровић везану за одржавање овог скупа и изразио саосјећање са породицама несталих лица у Хрватској.

– Истакао сам три тренутно најважније ствари везане за овај процес. Прва је ексхумација познатих гробних мјеста којих по евиденцији удружења Сузе има 76, док подаци Верийаса наводе да их је више од 100. У последњих 18 година ексхумирано је 1.373 српских лица из Хрватске, а сигурни смо да је могло више. Ми тражимо још 1.799 несталих за које практично не знамо гдје су – каже Пјевач и истиче да ће се озбиљност хрватских намјера моћи да оцијени тек уколико се почне са ексхумацијом 76 тијела на познатим локацијама.

– Хрватска страна инсистира да се отворе војни архиви, са чим се слажу и наша удружења, уз услов да то ураде и друга страна – каже Пјевач и каже да је наставак рада комисија за нестала лица кључни за нове резултате.

– Прекид је настао кривицом хрватске стране, која је била дужна да закаже састанке, али уместо тога ту сарадњу су прекинула. Док су се састанци редовно одржавали, годишње се у хрватској идентификовало по 50 лица српске националности, а прошле године само 14. Искрено се надам да ће комисије поново почети сарађивати са породицама и да тај процес у континуитету пратимо даље – закључио је Драган Пјевач.

ДРАГАНА ЂУКИЋ НЕПРИХВАТЉИВО ПРЕСКАКАЊЕ СРПСКИХ ИНСТИТУЦИЈА

Председница Удружења породица несталих и погинулих лица Суза Драгана Ђукић је на састанку са председницом Грабар-Китаровић истакла да су породице несталих, након састанка на највишем нивоу челника двију република, добиле нову наду и да су почели да се интензивно јављају и они који мјесецима то нису чинили. Она на састанку није причала о свом убијеном брату и оцу који је претрпио голготу заробљеништва. Предност је дала Нади Бодироги, која је говори-

ла о својим родитељима Даници и Теодору Самарцији, који су живјели у Славском Пољу у општини Вргинмост. Они су приликом „чишћења“ села 7. августа 1995. године, према извјештају Хрватског хелсиншког одбора, бачени у пламен властите куће и никаквих трагова иза њих није остало.

Невенка Добрић из истог удружења говорила је о томе како је хрватска војска у акцији Олуја пресјекла колону и убила њеног сина Синушу, старог свега 12 година и свекра Петра Добрића. Хрватски војници су њу и њену мајку оставили, а оца одвели у заробљеништво. Тужила је хрватску државу, изгубила судски спор и добила рјешење да мора да плати трошкове судског поступка у висини од око 5.000 евра.

– У неколико наврата је помоћник у Министарству хрватских бранитеља Сучић позвао породице које нису ријешиле случај да се обрате лично Управи за заточене и нестале и пошаљу свој захтјев за тражење и да немају потребу да се обраћају Комисији за нестала лица Владе Републике Србије. То није прихватљиво за породице јер им је потребна институционална подршка Републике Србије, као и других организација које се баве овом проблематиком дуги низ година и које су уложиле много труда и тиме стекли повјерење Међународног комитета Црвеног крста и Црвеног крста Србије. Тим прије, што је идентификовано 933 лица српске националности у 60 група породица које су ишле на идентификацију у Завод за судску медицину у Загреб, управо у организацији и уз подршку наведених институција – истакла је Драгана Ђукић, наглашавајући да се процес ексхумација и идентификација мора континуирано одвијати.

МИРЈАНА МИОДРАГ-БОЖИН ТРАЖИМО 371 ЛИЦЕ ЈОШ ИЗ 1991. ГОДИНЕ

Председница Удружења родитеља и породица ухапшених, заробљених и несталих лица СРЈ (1991–1992) Мирјана Миодраг-Божин упознала је председницу Републике Хрватске да се на списку Удружења налазе ухапшени цивили из Вуковара из јула и почетка августа 1991. године, прије почетка ратних дејстава на територији Републике Хрватске и припадници бивше ЈНА. Навела је случај свога оца Славка Миодрага, који је ухапшен 30. 7. 1991. године у породичној кући и одведен. Убијен је и бачен у Дунав, а ексхумиран са гроба у

Новом Саду и идентификован 8. 11. 2005. године у Загребу. Сахрањен у Вуковару.

Члан истог удружења Слободанка Колцић је навела да Удружење на списку несталих из периода 1991–1992. године још увијек трага за 371 лицем, која се воде као нестала. Од тога броја већина су били припадници ЈНА, а међу њима и њен брат Здравко Колцић.

Члан истог удружења Зоран Медић је изразио наду да ће случај његовог брата капетана-пилота ратног ваздухопловства Слободана Медића бити ријешен, имајући у виду да се зна мјесто гдје је заробљен, убијен и сахрањен. Тражио је да се ексхумација врши у његовом присуству, на гробном мјесту за које он располаже са информацијама. Председница је обећала да ће помоћи у рјешавању овог случаја.

Из истог Удружења је и Ирина Олејар, која је упознала председницу Републике Хрватске са случајем нестанка свога сина Ромка, резервног капетан прве класе ЈНА, наводећи да је њена једина жеља да за свога живота добије посмртне остатке свога сина и да га достојанствено сахрани.

ЉУБА ШУЋУР СУДБИНЕ НЕСТАЛИХ ПОВЕЗАНЕ СА РАТНИМ ЗЛОЧИНИМА

Удружење породица несталих и погинулих из Западне Славоније представљала је Љуба Шућур, председница удружења, која је изгубила мужа Илију 2. маја 1995. године, који је успио да пређе у Републику Српску, али је други дан враћен и убијен на подручју Западне Славоније. Поред ње, састанку су присуствовале чланице Удружења Здравка Дулић, чији је супруг погинуо у селу Шњегавић, са још 12 лица, и Снежана Мљач, која је изгубила дједа Јефту Зетића 2. маја 1995. године у селу Врбовљани.

– Сматрам да је откривање судбине несталих лица директно повезано са откривањем злочина. Осим у зонама ратних дејстава кад су људи гинули, било је убијања рањеника, одвођења људи у логоре и убијање цивила. Проблематика несталих лица из Западне Славоније траје још од '91. године, страдањем српског народа и свих који нису српске националности, а дијелили су судбину тог народа, почев од Грубишиног Поља, Воћина, Пожешке котлине... Постоје снимци када је ухапшен Гавро Стојанић, поред кога је стајао преводилац, припадник Европске

заједнице. Гавро је у том тренутку био жив и здрав, а након тога губи му се сваки траг и његова судбина до данас није ријешена – прича Љуба Шућур, наводећи и примјере страдања Ранка Петровића, његовог брата Здравка и његовог сина Марка, младића са тек навршених 20 година.

– Процес се не одвија темпом који је задовољавајући. Породице ће и даље живјети у нади да ће ријешити судбину свог несталог члана, јер им ништа друго не преостаје. Да ли вјерујемо у то или не, то је индивидуална ствар. Неко је изгубио наду, неко је још увијек има, али процес је селективан и међу нама Србима, јер приоритет су жртве Олује, а не треба заборавити да је у Западној Славонији највише жртава било док Хрватска још није била призната – сматра Љуба Шућур, која је апеловала на све породице несталих лица, жртава са простора Западне Славоније, да пријаве своје најмилије најближем Црвеном крсту у земљи у којој живе и да дају крв за ДНК анализу, јер без тога случај рјешавања судбине њиховог члана породице није могућ.

МАРИЦА ШЕАТОВИЋ УМЈЕСТО НАКНАДЕ ШТЕТЕ ПЛАТИЛА СУДСКЕ ТРОШКОВЕ

Председница Удружења српских цивилних жртава рата *Против заборава* Марица Шеатовић рекла је за загребачке *Новости* да је једна од тема разговора била проблеми с којима се жртве сусрећу у судским поступцима. Њој су припадници ХВ-а 1991. године, у Новској, убили супруга и још три особе. Убице су признале злочин још у притвору, али пуштени су на слободу на основу Закона о опросту. Шеатовић је покренула поступак за накнаду штете, а након што је њезин захтјев одбијен, морала је подмирити судске трошкове.

– И поред свега сам оптимиста, надам се бољем сјутра за све који траже нестале и за све нас који обиљежавамо мјеста страдања. Надам се да ће се открити неки нови подаци, јер за то сада постоји политичка воља – рекла је послје састанка Марица Шеатовић.

Радојка Мркић из Вуковара, чији се муж води као нестала особа, навела је да зна да се ништа не може ријешити преко ноћи и да за то треба времена, али да очекује помаке, додајући да је један од њих и најављени састанак представника Министарства бранитеља са члановима удружења *Против заборава*.

ПРИПРЕМИО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

НЕОБИЧНА ИСТОРИЈА ЦРКВЕ СВЕТОГ САВЕ СРПСКОГ НА ЛУШТИЦИ У БОКИ КОТОРСКОЈ

Храм подигнут у току новогодишње ноћи

Докле допиру Срби, тамо се молитвено и кроз химне помиње и Свети Сава Српски. Име доброг сина од племенитог рода најавио је у Јерусалимској пустињи Свети Сава Освећени, остављајући му завјетни, вјековни дар владичанског жезла и икону Богородице Млекопитаљнице, а као свом достојном и љубљеном имењаку и слѣдбенику.

Чини се да се од тога дана почео невидљиво зидати олтар првом архиепископу, просвјетитељу, законодавцу и путеводитељу Срба, свих и свуда.

ИМЕ СВЕТОГ САВЕ НА СВИМ МЕРИДИЈАНИМА

Од америчког Либертвила до руског Сибира, од шведског Штокхолма до аустралијске Канбере, Срби су Савиним именом уписали српски васељенски крст Православља.

У Либертвилу код Чикага данас се налази српски православни манастир и Богословски факултет Светог Саве Српског, задужбина првог

српског епископа на америчком континенту, Светог Мардарија Ускоковића; у руском Сибиру, на граници са Кином, у некадашњем Троицкосавску, а данас Кјахти, Србин Херцеговац, Сава Владиславић, подигао је најисточнији светосавски олтар. Тај сибирски Храм Светог Саве Српског изгорио је у 19. вијеку. На старим темељима црква је обновљена, опет пострадавши у 20. вијеку. Поново се улажу трудови да се тај српски храм занови.

У Штокхолму, престоници Краљевине Шведске, 5. октобра 2014. године освјећен је Храм Светог Саве Српског, установљен као сједиште Епархије британско-скандинавске.

На аустралијском континенту Срби су подигли Манастир Светог Саве код Канбере (Нови Каленић).

И ето, то су четири стране Светосавског васељенског крста. А његова сриједа, на коју се „крст“ ослања и из које као да је изникао, утиснута је на полуострву Луштици, у Црној Гори.

Лушtica је полуострво на улазу у Бококоторски залив, које се помиње још у 13. вијеку. Дугачко је 13 километара и административно подијелено између општина Херцег Нови и Тиват. На Луштици вијековима живе православни Срби, а данас осим Срба и двије римокатоличке породице.

18 ЦРКАВА НА ЛУШТИЦИ

Ово јадранско полуострво заправо је једна од српских Светих Гора.

Кроз своју страдалну историју српски народ је своје велике залог уградио у храмове и манастире, тако да су данашњи Срби од предака наслиједили гроздове српских православних светиња, нове Свете Горе. Најпознатије су Света Гора Фрушкогорска, Света Гора Овчарско-кабларска, Света Гора Ресавска, Света Гора Мојсињска... Па ево све до најужније Свете Горе Луштичке.

Лушtica има 18 православних цркава и све оне носе засебну и чудесну легенду и повијест.

Црква Светог Николе, Светог Трифуна, Светог Пантелејмона, Свете Тројице, Свете Недјеље, Рођења пресвете Богородице, Светог Андрије, Светог Петра и Павла, Успења пресвете Богородице, Светог Саве Српског, Светог Лазара, Светог архангела Михаила, остаји цркве Полагања Часног појаса пресвете Богородице, Свете Петке...

НИКОЉДАН ЈЕДИНА КРСНА СЛАВА НА ПОЛУОСТРВУ

Предвођени парохом луштитичким Николом Урдешићем 24. децембра 2017. године, Срби са Луштице су обиљежили девет вијекова од градње и освјећења Саборног храма Светог Николаја Мирликијског на Луштици. Прослави овог великог јубилеја присуствовао је и митрополит Црне Горе и Приморја, молитвено предводећи свету литургију.

Но овај храм није најстарији на Луштици.

Храм Светог Николаја саграђен је 1117. године и по предању освјештао га је Свети Сава, који се претходно молио у Цркви Свете Петке на Луштици. Послије освјештања Цркве Светог Николе, Свети Сава је оставио благослов луштитичким Србима да као крсну славу помињу управо Светог епископа Николаја из града Мире у Малој Азији. И данас је Никољдан скоро једина крсна слава на Луштици.

Овај храм је обнављан три пута. Прва обнова је учињена 1219. године, те чувене године када је и установљена српска православна Архиепископија од Светог Саве. Послије великог земљотреса 1669. године била је нужна друга обнова. Храм је тада проширен и постао је крстообразан; обнова је завршена 1682. године и храм је живописан. Трећа обнова је била 1892. године, а браћа Ђиновски, чувени иконописци

» Црква Светог Саве на Луштици

из Старе Србије, осликали су храмовни иконостас. Све ово потврдио је парох луштитички Никола Урдешић, приликом скорашњег интервјуа за Радио Херцег Нови, а поводом прославе вјековног јубилеја освјештања Цркве Светог Николаја на Луштици.

СРЕЊНА НОВА 1800 ГОДИНА

Но, ова прича не би била потпуна да се не помена и Црква Светог Саве Српског на Луштици. Јер то није обична црква, већ знаменити спомен светој промисли која непрестано снажи Србе да трају и опстану на обалама српског мора, а да не забораве ко су и од кога су. А памтећи Светог Саву, најлакше је памтити и себе и српство.

– Храм Светог Саве, првог архиепископа српског, Луштитичани су саградили за једну ноћ! То се десило у ноћи дочека 1800. Нове године, а у вријеме аустроугарске управе Боком. Аустроугарска власт тада је забрањивала по-

дизање православних храмова, али су Луштитичани знали за закон према коме се није рушило оно што се подигне током једног дана – испрчао је парох Никола Урдешић за Радио Херцег Нови ову чудесну повијест о Цркви Светог Саве на Луштици.

На славу Светог Саве Српског у 2018. години засигурно можемо рећи да је данас најтеже постојати, а себе и претке не погизати, Србима у Црној Гори, свакако уз непрестано страдалне Србе на Косову и Метохији.

Но ова чудесна богомоља, најмања мјером, а највећа вјером, Црква Светог Саве Српског на Луштици, својим једноноћним рођењем и вјековним трајањем, тврдо нам свједочи да је свако зло невелика вијека, истина и добро вјечно и довијека!

*Зло се буса и жестиоко буче,
ал' му сила једне ноћи ишуче!
Тако ће бити, ако Бој да и
Свети Сава, и овога ишуче!*

ГОРАН ЛУЧИЋ

» СВЕТИ САВА ОСВЕШТАО ХРАМ: Црква Светог Николе на Луштици слави девет вијекова постојања

ЕПИСКОП СЕРГИЈЕ НА ЛИТУРГИЈИ У СВЕТОСАВСКОМ ХРАМУ У ДРВАРУ

И данас нам се, као и прије пола вијека, нуде неке нове науке и идеологије

Празник Светог Саве свечано је обиљежен у Дрвару сабрањем које је предводио владика Сергије у храму посвећеном Светом Сави као и светосавском академијом у Дому културе – Радничком дому у Дрвару.

На крају литургије епископ Сергије је у присуству вјерног народа и начелника општине Дрвар Горана Броћета освјештао славско жито и пресекао славски колач и на посебно задовољство најмлађих светосаваца подијелио пакетиће.

У својој надахнутој бесједи након литургије владика Сергије је истакао живот и дјело Светог Саве, који је заиста истински пастир свога народа, који се угледао на доброг пастира Господа.

– Како бити просвјетитељ данашњем свијету, у распећу новог свјетског поретка, када нам на све стране нуде некакве нове науке, нове путеве и идеологије. Исте лажи и обмане које су биле у протеклих 50 година овдје управо у овоме граду... Учили су нас све да би нам уништили ово на чему ми стојимо и о чему ми данас говоримо. Јесу ли успјели? Не и никад неће успјети – поручио је владика Сергије.

» Владика Сергије са начелником општине Гораном Броћетом сијече славски колач

У поподневним часовима, у Радничком дому у Дрвару у организацији парохије дрварске уприличена је, по пети пут, свечана Светосавска академија.

Осим дјецe, њихових учитеља, вјероучитеља и наставника, у програму академије учествовали су и драмски умјетници Биљана Ђуровић и Александар Лазић.

Програм академије је започео извођењем Химне Светом Сави ученице Исидоре Векић.

Послије поздравних ријечи свештеника Саше Црљића и професора Дарије Секулић присутне на академији благословио је епископ бихаћко-петровачки Сергије. Након тога ређали су се пјесме дјечијег хора основне школе Дрвар који води учитељ Младен Зељковић, рецитали драмских умјетника Биљане Ђуровић и Александра Лазића. Могла се чути пјесма етно групе АКУД-а Мира Лукач Дрвар састављене од дјецe и омладине из Дрвара коју води Неда Тодоровић, као и дјечије пјевачке групе КУД-а Грахово из Босанског Грахова. Светосавска академија у Дрвару по први пут након повратка Срба у Дрвар организована је 2014. године и од тад се традиционално организује, а окосницу програма чини програм који припремају учитељи, вјероучитељи, наставници и професори школа из Дрвара. Ове године су им се прикључила и дјецa из Босанског Грахова.

Дан раније, у петак 26. 1. 2018, у основној школи у Дрвару обиљежена је школска слава сјечењем славског колача и освјештањем живота као и пригодном приредбом коју су припремили ученици.

СТЕВАН БАЊАЦ

ВЛАДИКА СЕРГИЈЕ У ПОСЈЕТИ ЗВАНИЧНИЦИМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Епископ бихаћко-петровачки Сергије 5. фебруара 2018. године боравио је у радној посјети код генералног секретара председника Републике Србије Николе Селаквића и директора Управе за сарадњу са црквама и вјерским заједницама Министарства правде Републике Србије др Милете Радојевића.

Током сусрета са Николом Селаквићем, владика је истакао потребе, проблеме и планове српског народа и СПЦ у Западној Крајини. Генерални секретар је изразио добру вољу и подршку председника Србије Александра Вучића за пројекте одрживог повратка нашег народа на простору Епархије бихаћко-петровачке. Састанак са др Радојевићем протекао је у духу захвалности за искрену и конкретну подршку Управе за сарадњу са црквама и вјерским заједницама Републике Србије.

ЕПАРХИЈА БИХАЋКО-ПЕТРОВАЧКА

ДАН ХОЛОКАУСТА У ЛОНДОНУ: ПРЕДАВАЊЕ ЕПИСКОПА ЈОВАНА

Епископ славонски Јован одржао је 24. јануара 2018. године запажено предавање на тему *Сјећање на холокауст* у чувеној Лондонској школи за економију.

Капелан ове високе и познате школе и њен редовни професор каноник др Џејмс Волтерс представио је владика Јована као председника Одбора Светог архијерејског сабора Српске православне цркве за Јасеновац и председника Управног одбора Музеја жртава геноцида у Београду. Предавању епископа Јована присуствовали су бивши англикански бискуп Лондона Ричард Чартрс, епископ британско-скандинавски Доситеј, војни аташе при Амбасади Р. Србије Слободан Новаковић, управник послова у Амбасади Р. Србије Наташа Марић и председник Црквене општине лондонске Марко Гашић. Упечатљиво предавање владике Јована подсетило је многобројну публику на страдање Јевреја, Рома и Срба у току Другог свјетског рата од нациста и усташа, не само у Јасеновцу и Аушвицу него и на другим страстиштима. У току излагања епископ Јован је цитирао, између осталих, и холандског писца Мартина Ван Кревелда, аутора књиге *Хитлерова стратегија*, поткрепљујући предавање исказима и других аутора и проучавалаца холокауста.

СВЕТА ТРИ ЈЕРАРХА У МАНАСТИРУ КРКИ

Дана 12. фебруара 2018. године, када Црква прославља празник Света Три Јерарха, у манастиру Крка традиционално је обиљежена слава Богословије.

Свету архијерејску литургију предводио је епископ нишкарски Арсеније уз саслужење епископа бихаћко-петровачког Сергија и далматинског Никодима. Након читања *Јеванђеља*, епископ Сергије је говорио о значају Светих Јерараха и огромном доприносу који је сваки од њих дао светој цркви.

Након свете литургије одржана је свечана академија на којој су крчки богослови приредили посебан програм у част заштитника свог училишта. Том приликом епископ Никодим је захвалио свима који су дошли да увеличају дивни празник:

– Нарочито желим да захвалим владикама Арсенију и Сергију на њиховој љубави што су издвојили своје вријеме и дошли да са нама прославе празник и да тако пруже и утјеху свима нама који смо овдје при мору далеком. Такође, морам и желим да за све учињено за ову школу захвалим и његовом преосвештенству епископу зврничко-тузланском г. Фотију, који је не само мој духовни отац и претходник на овој апостолској катедри него и претходник на мјесту ректора Богословије Света Три Јерарха. Његово одсуство осјећамо сви ми који смо се навикли на њега, али оно што је најбитније упркос његовом одсуству, он је присутан овдје и данас у нашим молитвама и нашем сјећању, а надам се и знам да смо се и ми данас налазили у његовим молитвама – рекао је епископ далматински.

ЕПАРХИЈА ДАЛМАТИНСКА

ПРЕДСЈЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ УВЕЛИЧАО СЛАВСКИ СКУП У КАРЛОВЦУ

СВЕТИ ТРИФУН – КРСНА СЛАВА ВЛАДИКЕ ГЕРАСИМА

Председник Републике Српске Милорад Додик у Карловцу је посјетио Саборни храм Светог оца Николаја и присуствовао прослави крсне славе епископа горњокарловачког Герасима. Председник Српске рекао је да је знатан број Срба након рата и распада бивше Југославије нестало из Карловца, али да се живот у том граду обнавља у мјери у којој је то могуће.

Не тако давно Срби су у Карловцу били већина. Дешавања у протеклих 70 година, а посебно након последњег рата, утицала су на чињеницу да је овдје пет пута мање Срба. Саборна црква у центру Карловца минирана је и рушена неколико пута.

– Захвалио бих председнику Српске Милораду Додик у због његовог присуства које много значи овдашњим Србима. То је охрабрење и подршка да истрају на својим огњиштима, моле се Богу и исповиједају православље – рекао је епископ Герасим у обраћању вјерном народу.

Срби су на просторима ове епархије опстајали и у тежим временима. Прије десет година саборна црква је обновљена, као и владичански двор. Председник Српске рекао је да се у Карловцу обнавља црквени и парохијски живот, те да је дошао да подржи Српску

православну цркву и Епархију горњокарловачку.

– Дошао сам на позив његовог преосвештенства епископа горњокарловачког Герасима како бих са свештенством и вјерницима подијелио тај важан тренутак. Овдје сам да будем с њима, да их охрабрим и да видимо на који начин им можемо помоћи – рекао је Додик.

У карловачку цркву данас редовно долази 50 српских породица. Људи се и даље плаше да кажу да су Срби, поручује свештеник у саборној цркви, Предраг Сушић.

– Из неких разлога, највјероватније страха и преживљених негативности током рата, у нашу православну цркву долази 50 породица или око 400 становника. Нешто боље је у околини Карловца, на Кордуну, гдје су Срби већина. У општини Крњак је начелник Србин и ту је народ слободнији у исповиједању православне вјере и чувању обичаја – рекао је Сушић.

И поред тих проблема многи су одлучили да се врате на подручје карловачке општине. Срби у Крњаку

немају проблема када је ријеч о националној или вјерској нетрпељивости. Највећи проблем представља им незапосленост. Упркос многобројним проблемима са којима се суочава српско становништво у Хрватској, које је сведено на ниво статистичке грешке, наду уливају мирнији тонови који су се чули током посјете председника Србије Александра Вучића. Председник Српске окарактерисао је ову посјету као први корак ка помирењу двају народа, свјетлијој и бољој будућности.

СРНА

СЛУЖЕН ПОМЕН ПОВОДОМ 76-ГОДИШЊИЦЕ НОВОСАДСКЕ РАЦИЈЕ

Епископ Иринеј: Мир, помирење и праштање јесу предуслов да се злочини не понављају

На новосадском Кеју жртва рације, 23. јануара 2018. године, обиљежена је 76-годишњица трагичног догађаја у којем су припадници мађарске фашистичке окупационе војске од 21. до 23. јануара 1942. године побили и под лед Дунава бацили више хиљада Новосађана.

У подне, код споменика Породица, окупали су се представници Српске православне цркве, Јеврејске општине у Новом Саду, представници Војске Србије, Града Новог Сада, политички и културни дјелатници, амбасадори Израела и Мађарске, као и многобројни народ који је дошао да увелича овај молитвени догађај и да покаже јединство свих који се с тугом у срцу сјећају невиних жртава.

На самом почетку програма, градоначелник Новог Сада Милош Вучевић позвао је присутне да минутом ћутања одају пошту жртвама Новосадске рације.

Вучевић је рекао да датуми нису само дио историје и сјећања, већ су и велика животна лекција за све нас, али и за оне последице нас.

– Нема куће нити породице која не памти неког страдалог претка, комшију, пријатеља, и како се ширио град, ширило се и сјећање на све невинне жртве Новосадске рације. Сви они којима је Нови Сад постао дом знају да је ово мјесто на којем се застане и замисли над тим како сви треба да будемо људи и да поштујемо живот – истакао је градоначелник Новог Сада.

У име Српске православне цркве помен је служио епископ бачки Иринеј, уз саслужење умировљеног владике милешевског Филарета, новосадског свештенства и ђаконства. После служења помена, владика Иринеј је у својој бесједи рекао да ће све жртве страшне Новосадске рације заувјек бити упамћене као невинне жртве.

– Те убице су више самоубице него било шта друго, јер невинне жртве нису изгубљене душе. Невине жртве живе у вјечној заједници, а то значи у вјечном блаженству са Богом и Бог са њима. Сама чињеница да је неко невин страдао чини га достојним Божје љубави и Божје заједнице. Дотле, целате чека њихова добровољно изабрана боготуђеност кроз све вјекове и

сву вјечност. Тужније и трагичније судбине од те нема – рекао је епископ бачки и истакао да су мир, помирење и праштање предуслов да се злочини не понављају.

Програм је настављен молитвеним поменом, који је у име Јеврејске заједнице Србије одржао господин Исак Асиел, врховни рабин Србије. Господин Асиел је, са неколико ријечи, подсетио јавност на страшне догађаје из наше историје који треба да нам буду упозорење за будућност.

Цвијеће на споменик породица положили су председник Покрајинске владе Игор Мировић, градоначелник Новог Сада Милош Вучевић, амбасадори Мађарске и Израела, затим представници Јеврејске општине Нови Сад, Савеза Јеврејских општина Србије, Матице ромске, као и потомак жртва Бранислав Милић.

Вијенац са брода Речне флотиле спустио је председник Скупштине града Новог Сада Здравко Јелушић.

Послије програма уприличеног на Кеју жртва рације, присутни су се упутили ка новосадској плажи Штранд, гдје је служен помен код споменичнице жртвама Рације.

ПЛИВАЧИ У ЗЕМУНУ НОСИЛИ СУ МАЈИЦЕ „ВЈЕРУЈЕМ У БОГА И СРПСТВО“

Урош Радуловић најбржи у трци за Часни крст у Земуну

Општина Земун је 19. јануара организовала свечану литургију у Храму Светог оца Николаја, коју је служио патријарх српски Иринеј, а након тога је кренула свечана поворка централним земунским улицама. Ове године свечана поворка била је посвећена жртвама Олује.

На литургији и свечаној поворци, уз присуство великог броја грађана, били су присутни престолонаследник Александар II Карађорђевић, директор Српско-руског хуманитарног центра у Нишу Виктор Гуљевич, председник општине Земун Дејан Матић са сарадницима, председник Организационог одбора Дамир Ковачевић, замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта и др.

Централна манифестација пливања за Богојављенски крст одржана је чак 21. пут на Земунском кеју, а пливање је посматрао велики број Београђана. Учеснике је прије трке благословио патријарх Иринеј, традиционалним богојављенским поздравом „Бог се јави“. Пливачи у Земуну носили су мајице „Вјерујем у Бога и српство“, док је на платформи с које су скакали писало „Олуја – злочин који траје“.

» Урош Радуловић, престолонаследник Александар II Карађорђевић, Миодраг Линта и Патријарх Иринеј

Пливањем за Часни крст, потопљен у воде Дунава, обиљежен је један од 15 најзначајнијих хришћанских празника, дан када се небо отво-

рило и Бог јавио да је тек крштени Исус његов син. Око 200 пливача, међу којима и двије дјевојке, надметало се за титулу носиоца Богојављенског крста. Побједник је био 21-годишњи Урош Радуловић. Ова манифестација је одржана на више од 50 мјеста у Србији и Републици Српској.

Земунски историографи биљеже да се Богојављенска литија одржавала у 18. вијеку, до почетка Другог свјетског рата. После рата, литија је одржана 1945. и 1946. године. До обнављања ове традиције долази 1998. године, откада се на Богојављење организује вађење Часног крста из Дунава.

У МУЧЕНИЧКИМ ПРЕБИЛОВЦИМА И БИЛЕЋИ ПО ПРВИ ПУТ СЕ ПЛИВАЛО ЗА КРСТ ЧАСНИ

Бранко Екмечић и Ивана Табаковић за историју

Након Богојављенске литургије у Храму Васкресења у Пребиловцима коју је служио чапљински парох Марко Гојачић Пребиловци су дочекали да се у првој Богојављенској трци за Крст Часни надмеће седам пливача у прохладном језеру Шкрка.

Најбржи међу њима био је председник мјесне заједнице Пребиловци Бранко Екмечић.

У првој, историјској, трци за Часни крст на језеру Шкрка учествовали су још: Богољуб Драшко, Стефан Драшко, Никола Драгићевић, Дамјан Трипковић, Данко Пјаца и Никола Ђуктераш.

Прво Богојављенско купање у Билећком језеру протекло је у знаку планинарке Ивана Табаковић која је прва допливала до Часног Крста.

Пуно је симболике у побједи једине даме која је имала достојан третман међу тридесетак пливача, колико се данас окупало на Билећком језеру.

Ивана је била најбржа и на најбољи начин показала да се јаким вољом може све.

Наиме, ова дјевојка, чланица планинарског друштва „Вучји зуб“ из Требиња је прије двије године, 17. јануара 2016. године, пала са гребена на Орјену у 200 метара дубоку провалију. Ивану су од смрзавања спасили њени другови планинари, а она се самог пада ни времена у коме се опорављала није ни сјећала.

Да за Ивану не постоје

» Бранко Екмечић

препреке и да никада не одустаје од својих жеља и циљева најбоље говори чињеница да када се опоравила од задобјених повреда ипак се попела на Орјен, који је умало коштао живота.

– Сви су мислили да ће ме то уплашити и да ћу одустати од планинарења. Али то ме је само још више подстакло да будем упорна и што прије се опоравим како бих и ту препреку савладала. Тако је и са пливањем за Часни крст, годинама сањам и припремам се да запливам на Богојављење, чак сам планирала да идем у други град јер до сада у Билећи није организовано пливање за Часни крст.

– Али ове године када сам чула да се плива на Билећком језеру доживјела сам то као знак и нипошто нисам жељела да пропустим тај тренутак, након свега само могу рећи да сам неизмерно срећна и да ће овај догађај прераси

» Ивана Табаковић

у традицију у - закључила је Ивана.

Једанаестогодишњи Павле Комлен побједник је пливања за Часни крст у Неретви које је одржано по други пут у мостарском насељу Ортијеш. Комлен је био најмлађи међу петнаестак учесника који су одлучили да и у Мостару оживе обичај пливања за Часни крст на Богојављење. Игуман манастира Житомислић Данило Павловић, који је освјештао воду заједно са ректором Богословије „Светог Петра Дабробосанског“ у Фочи архимандритом Лазаром Лазаревићем и парохом благајским Браниром Боравчанином, уручио је побједнику златник.

Побједник Павле Комлен рекао је да је изузетно срећан што је учествовао у такмичењу и да му није било нимало тешко да се одлучи да заплива у хладној Неретви.

Павле, који тренира пли-

вање у Пливачком клубу „Вележ“ из Мостара, наводи да му је било важно да учествује и допринесе одржавању овог обичаја у Мостару.

Пливању је претходила света литургија у Храму Светог Василија Острошког у Благају, а након догађаја и дружење и послужење за све учеснике и госте у Друштвеном дому у Ортијешу.

Требињац Никола Љешковић побједник је традиционалног богојављенског пливања за Часни крст у хладној Требишњици.

За часни крст ове године учествовало је 60 најодважнијих пливача, а међу њима је била и прослављена каратисткиња Драгица Драпић. Љешковић каже да је пресрећан и да му је част што је, након девет година учешћа у богојављенском пливању, остварио своју другу побједу.

У присуству више стотина окупљених суграђана, Љешковић је на потезу од Старог града до платоа испред хотела „Леотар“ први допливао до Часног крста, након што је воду Требишњице претходно освјештао епископ захумско-херцеговачки и приморски Григорије.

Као првопласираном, Љешковићу је владика Григорије уручио златник.

Пливању за богојављенски крст претходила је света архијерејска литургија у Саборном храму Светог Преображења Господњег, коју је служио владика Григорије.

Т. ЂОРОВИЋ

Празник Светог Саве прослављен у Хрватској

Српски народ широм Хрватске и ове године обиљежио свој велики празник: свечане академије и традиционалне народне прославе поводом Савиндана одржане су од Загреба до Вуковара, од Карловца до Книна... Славило се и дружило уз православно и високо свештенство, али и уз богат културно-умјетнички програм и бројне уважене госте

Средишња светосавска академија СКД-а *Просвјета* одржана је 27. јануара у загребачком Центру за културу Трешњевка, а протекла је у знаку додјеле годишњих награда најважнијег културног удружења хрватских Срба те наступе Хора Радио-телевизије Србије и вуковарског Ансамбла народних ишара.

Народни посланик Милорад Пуповац подсетио је у свом обраћању да су кључне српске институције у Хрватској осниване и у Другоме свјетском рату, међу њима и СКД *Просвјета* утемељено 1944. године у Глини, што цијелој заједници намеће обавезу да се спомен-плоча поново постави на зграду у којој се то збило.

И на крајњем истоку Хрватске свечано се обиљежио велики празник православа и посебни спомендан цијелога српског народа, па је тако *Светосавској академији* у Основној школи *Никола Андрић* у Вуковару присуствовала и амбасадор Србије у Загребу Мира Николић, која је школској заједници поклонила 40 таблета марке *Тесла*, произведених на београдском Електротехничком факултету.

Светосавска академија Основне школе у Борову, која је са својих 260 ђака највећа мањинска установа тог образовног ступња у Хрватској, одржана је у школској спортској дворани крцатој ученицима, наставницима, родитељима и осталим мјештанима. Осим полазника школе, у свечаном програму учествовали су малишани из Дјечјег вртића *Златишкоса* те чланови фолклорне и тамбурашке секције боровског КУД-а *Бранислав Нушић*.

Свечаним академијама и пригодним догађајима празник Светог Саве обиљежен је и диљем Карловачке жупаније, односно Горњокарловачке епархије СПЦ. Тако је дан уочи Савиндана у карловачком пододбору *Просвјете* одржана традиционална свечаност, која је уз остале званице окупљала и педесетак чланова тог њезиног огранка. Сви су на почетку поздрављени хим-

ном свецу у извођењу женског хора СКД-а, да би потом Милан Лапчић, председник пододбора, говорио присутнима о Растку Немањићу.

У вечерњим сатима истог дана, 26. јануара, у препуној Општинској вијећници у Крњаку промовисана је нова књига Чедомира Вишњића *Вријеме сиорџа и разоноде – Тийшова Хрватска и њезини Срби 1951–1971*.

У крњачкој основној школи празник је свечано прослављен симболичним даривањем ђака и дјеце, без обзира на њихову националност или вјероисповијест, поводом чега је доначелник мјеста Илија Матијевић казао да водство те општине никада није хтјело ни по којој основи раздвајати најмлађе.

У карловачком Зорин дому традиционалну светосавску академију приредили су заједнички општина СПЦ жупанијског средишта и Горњокарловачка епархија, а њој су ове године присуствовали и жупан Дамир Јелић те предстојница Жупанијске државне управе у Карловачкој жупанији. У свечаном програму десетак београдских

глумаца извело је представу о животу владике Николаја Велимировића, а посебан „зачин“ био је наступ тринаестогодишњег крњачког хармоникаша Стефана Косановића.

Славило се и у храмовима на подручју Епархије далматинске, и то свечаније него пријашњих година: почаст Светом Сави ондје се исказивала свечаним литургијама, након којих су дјеца последице рецитовања светосавских пјесама и свечарских програма даривана симболичним поклонима.

Тако је светосавска академија у организацији пододбора *Просвјете* одржана и у мјесном Дому културе у Киштањама надамак Шибеника.

У Книну је *Просвјетин* пододбор поводом славе Светог Саве припремио свечаност која је, као и сваке године досад, окупала цијелу српску заједницу у Далмацији. Први је пут прослави у Книну, као највиши представник СПЦ у Далмацији, присуствовао и епископ далматински Никодим.

На самом крају светосавске академије у Книну шесторо тамошњих основношколаца награђено је похвалама и таблетама за одличан успјех у савладавању српског језика и градива из вјеронауке, али и активно учествовање у друштвеном животу своје заједнице.

ПРВИ ЧОВЈЕК ОБРЕНОВЦА МИРОСЛАВ ЧУЧКОВИЋ КАЖЕ ДА ОВА ОПШТИНА ВИШЕ НИЈЕ ПРЕДГРАЂЕ ВЕЋ ПОЧЕТАК СРПСКЕ ПРИЈЕСТОНИЦЕ

Обреновац је индустријска капија Београда и локомотива његовог развоја

Председник Градске општине Обреновац Мирослав Чучковић у разговору за *Српско коло* истиче да је Обреновац од 2012. године био изложен многим искушењима. Мада је прва асоцијација на Обреновац највећа српска фабрика струје Термоелектрана *Никола Тесла* (ТЕНТ), у овој општини је прије шест година више од 30% становништва било незапослено. Данас је та слика потпуно другачија.

– Најважнија ствар је што је данас Обреновац град у коме практично сви они који желе да се запосле имају гдје да раде. И то је највећи успех, економски напредак је за нас најважнији.

● Шта бисте још издвојили као успјех?

– Јако је важно што смо наше напуштене фабричке хале, као што је била *Прва искра* у Баричу, у којој је била базна хемија, у потпуности замијенили модерним погонима, и управо је то мјесто гдје су Обреновчани нашла запослење. Трећа важна ствар је што смо од предграђа Београда, које је практично било крај Београда, данас постали његов почетак. С обзиром на наш нови ауто-пут, на нови мост преко Колубаре и Саве, и на директну везу са свим коридорима који су у, могли бисмо рећи средњој, Европи везани за нашу државу и што смо постали практично индустријска капија Београда и локомотива његовог развоја.

● Које сте проблеме учинили као најприоритетније? Шта могу грађани Обреновца очекивати у наредном периоду?

– После незапослености, која се смањује захваљујући отварању погона компаније *MEI TA*, најургентнији су проблеми дивљих депонија и паса луталица. Почетком године смо покренули свеобухватну акцију чишћења дивљих депонија. Захваљујући новим машинама које смо купили, ми данас као општина можемо попут свих уређених градова да очистимо све оно што ружи наше мјесне заједнице. Како не можемо да очистимо неогворност појединаца, зато смо спремили казнену политику. У зависности од отпада,

поред новчаних казни уследиће и кривична пријава за та лица. Наше комунално предузеће са нашим комуналним инспекторима не може у сваком тренутку покривати 411 км² општине Обреновац. Зато у ову активност укључујемо и грађане. Сваки грађанин који пошаље доказ како је неко депонирао смеће, биће награђен од стране Градске општине Обреновац. На овај начин, сигуран сам да ћемо учинити Обреновац чистијим, безбједнијим и лепшим за живот. Такође, покрећемо и акцију збрињавања паса луталица. Ова акција је заиста дуго очекивана. Нисмо је могли раније покренути док се нису остварили неопходни предуслови, али успјели смо да завршимо све припремне активности. Дијагностификовали смо сваки крај Обреновца који има ову врсту проблема, сва легла паса и мачака луталица су пописана. Акција ће трајати неколико дана док не збринемо и посљедњу напуштену животињу. Акција се спороводи у сарадњи са *Ветерином Београд*, а животиње ће бити збринуте у адекватним условима са адекватном медицинском његом и са довољном количином хране у нашем прихватилишту за псе и мачке. Као друштво ћемо, прије свега, преузети бригу о животињама, а са друге стране желимо да створимо безбједне услове за живот свих грађана Обреновца.

● Све општине покушавају анимирати инвеститоре да улажу у њихову средину. Која је предност Обреновца у односу на друге?

– Када сам изабран за председника општине 2012. године, схватио сам да је једина нада Обреновца да се на простору бивше *Прве искре* у Баричу направи фабрика. Ту је било сметлиште и преко 1000 тона опасног отпада, али то је за нас представљао живот. Када смо кренули у сређивање простора, булдожеристи нису смјели да сиђу са машинама због змија које су се упетљале у машине. Захваљујући сарадњи између нас, града Београда и министарства Владе и након доста мукотрпног рада ријешена су имовинска питања и однијет је опасан отпад. Имали смо јаку жељу и вољу и трудили смо се да тај посао извршимо. Приликом посјете Обреновцу, премијер Француске Мануел Валс је 2014. године дао ријеч и мени и Вучићу да ће дати све од себе да изврши утицај на своје привреднике да дођу и направе фабрику у Баричу. Тако да је мултинационална компанија са капиталом који има значајни удио француског капитала дошла у Обреновац, направили су фабрику, кренули смо да радимо у априлу 2016. године. Већ 2017. она је завршена, што се тиче изградње, налази се на 40.000 м², 13 објеката је у питању. Ове године ћемо на радост свих Обреновчана, прије свега на ових 1.000 који тренутно раде у тој фабрици, а сваким даном се повећава број запослених у тој компанији, имати срећу да на плацу поред тог плаца од 17 хектара која је компанија *MEI TA* купила за два милиона евра, направимо још једну фабрику која ће бити дупло већа од ове, и да из Обреновца не иде само три милиона турбо пуњача за све свјетске аутомобилске блендове, него да иде дупло већи број од тога, а самим тим и да дупло већи број Обреновчана ради у тој

ОЧИСТИЛИ 200 ТОНА КОМУНАЛНОГ ОТПАДА

● Најчешћа асоцијација на Обреновац је ТЕ Никола Тесла. Памтимо да је Обреновац тешко страдао у поплавама 2014. године. Да ли су и какве мјере еколошке заштите предузете у Вашој општини?

– Већ сам споменуо да смо покренули акцију чишћења дивљих депонија на 9 локација. Поред тога смо очистили преко 200 камиона комуналног и другог отпада. У питању су водотокови првог, другог и трећег реда, у којима су биле наталожене енормне количине отпада. Главни циљ тих радова је превенција јер да је каналска мрежа била пропуснија 2014. године, интензитет поплаве би био далеко мањих размјера. Што се тиче ТЕНТ-а, прошлог мјесеца смо присуствовали припремном састанку са представницима Владе Јапана за почетак изградње пројекта одсумпоравања димних гасова у ТЕНТ-а. То је суштински пројекат за *Електропривреду Србије*, али и живот становника Обреновца, гдје се производи преко 50% српске струје.

компанији. Тако да је та врта активности на пола, прва половина је заокружена и са срећом ради, сада идемо и нећемо се зауставити док не завршимо и другу.

● Обреновац има богату културно-историјску баштину. Које бисте манифестације посебно издвојили?

– Наш основни задатак је сте да градимо путеве, нове мостове, да улажемо у комуналну инфраструктуру, да доводимо инвеститоре и отварамо нова радна мјеста, али исто тако наш задатак је да његујемо и радимо на очувању наше културе и традиције. *Међународни сусрети* у Обреновцу је фолклорна манифестација која се одржава сваког августа већ осам година. Сваке године у неколико дана трајања фестивала угостимо фолклорне ансамбле из различитих земаља: Италије, Бугарске, Турске, Аргентине, Грчке, Румуније, Пољске, Шпаније и многих других, али и из Босне и Херцеговине, Македоније, Црне Горе...

● Да ли је Обреновац искористио све туристичке потенцијале?

– Сматрам да ниједан град није искористио све своје потенцијале у потпуности. Велики потенцијал представља наше излетиште и шу-

ма Забран које су заштићено природно подручје и извориште љековите термалне воде у Обреновцу. Потписали смо уговор са инвеститорима који су спремни да уложе огромну количину новца у наш објекат спа центра, који је неколико година стајао без улагања. Нови медицинско-рекреативни центар, у који ће бити уложено више милиона евра, биће простор у коме ће многи Обреновчани моћи да се запосле, али ће бити простор чије ће услуге привлачити кориснике са стране.

● Какви су услови за развој спорта у Обреновцу?

– У Обреновцу је развијена врло широка „база масовног спорта“, имамо чак педесетак спортских клубова, са 185 такмичарских екипа и преко 4 хиљаде регистрованих спортиста. Такође, ми смо јединствена општина у Србији по програму *Еко дигитал*. Свако дијете, узраста од 10 до 18 година, било оно из социјално угрожених породица или из оних које то нису, дјеца са села и из града, имају могућност да бесплатно тренирају спорт који желе. Општина за 2.400 дјечје плаћа чланарине у клубовима, што родитељима олакшава породични буџет, а са друге стране, сигурни смо да се дјеца развијају на прави

начин. Овај пројекат је доказ да као општинска управа имамо само један циљ, а то је да Обреновац буде град једнаких шанси и да буде град у ком ће дјеца имати лијепо и срећно дјетињство.

● Један број наших људи из бивших југословенских република пронашао је у Обреновцу свој нови дом. У којој мјери су они утицали на развој општине и да ли су сачували своје коријене?

– Многи људи који су стицајем околности дошли у нашу општину показали су се као врједни домаћини предузетничког духа. Упркос нимало лаким судбинама, никад се нису предавали, већ су схватили да се у новонасталим околностима морају снаћи. Данас неки од њих запошљавају на стотине радника и њихово учешће је од изузетног значаја за Обреновац.

● У којој мјери је у Обреновцу спроведен Програм регионалног стамбеног збрињавања за избјегла лица?

– Уз помоћ ове регионалне иницијативе од 2015. године до сада је девет породица добило грађевински материјал у вриједности 4–9 хиљада евра, још 15 породица је потписало уговоре, а грађевински материјал треба да им се додијели. У оквиру четвртог таласа изградње монтажних кућа, 20 породица ће добити трајно стамбено рјешење на својим плацевима, а 5 породица ће половином године моћи да се усели у своје куће са окућницом.

● Са којим сте градовима у братским односима и да ли осим културне сарадње постоји и привредна?

– Општина Обреновац се побратимила са општинама Прилуђје и Исток са Косова и Метохије. Морамо водити рачуна о сваком нашем човјеку на Косову и Метохији, како на сјеверу, тако и у осталим дијеловима. У Прилуђју смо помогли да се изгради физкултурна сала, а у Осојану обданиште. Такође, организовали смо одлазак свих малишана из Осојана на бесплатно летовање и зимовање заједно са малишанима из Обреновца и то ћемо поновити и ове зиме. Јако нам је важно да се дјеца друже и да мало промијене амбијент.

Братске су нам и општине из романијског и дринског подручја: Вишеград, Рудо, Чајничке, Ново Горажде, Рогатица и Соколац. Братимљење и сарадња успостављени су у циљу непосредног дугорочног повезивања, проширења и унапријеђења сарадње у области привреде и економског развоја, пољопривреде, културе, просвјете, спорта, локалне самоуправе и другим областима од заједничког интереса. Нећемо заборавити њихову подршку након поплаве. **Т. ЂОРОВИЋ**

МИЛИЈАРДА ЗА ВОДОСНАБДИЈЕВАЊЕ

● У којој мјери су у Обреновцу ријешени инфраструктурни проблеми и на чему ћете највише радити у предстојећем периоду?

– Само нас дани дијеле од завршетка система водоснабдијевања у Баљевцу и Конатицама, чиме заокружујемо комплетан брдски крај Обреновца. Спремамо се и за прелазак у низијски дио Обреновца. У питању је водоснабдијевање за 3.000 домаћинстава и пројекат је вриједан милијарду динара. Инвестиције од милијарду евра у Обреновцу само у овој години нам омогућују да силовито кренемо и ка овом пројекту. Педесет литара воде у секунди омогућиће редовно снабдијевање и у љетњим данима. Доћи ћемо до посљедње куће у Обреновцу како бисмо свима обезбједили здраву и питку воду. Паралелно радимо на реконструкцији и развоју топлотне мреже широм Обреновца.

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ СОПОТ **ЖИВОРАД МИЛОСАВЉЕВИЋ** НИКАД НИЈЕ ИЗИГРАО ПОВЈЕРЕЊЕ СУГРАЂАНА

Увијек у служби својих Сопоћана

Ускоро ће се навршити пуне три деценије од када је Живорад Милосављевић на челу општине Сопот. На мјесто председника општине дошао је још у вријеме СФРЈ 1989. године и потом освојио девет узастопних мандата. У међувремену је промијенио четири државе. Веома је добро упознат са свим проблемима који муче грађане Сопота. На почетку разговора за *Српско коло* Милосављевић истиче да Сопоћани у будућем периоду могу очекивати даљи развој и напредак своје средине, даље ширење путне мреже, којом ће општина бити повезана са сусједним општинама, односно Мјесне заједнице ГО Сопот са мјесним заједницама у оквиру своје општине и са мјесним заједницама из сусједних општина.

– Очекујемо да изградимо све атарске путеве. Улагаћемо у водоснабдијевање и изградњу канализационе мреже. Све мјесне заједнице ће имати изграђене, односно реконструисане сеоске домове културе и уређене центре. Акцент ће бити и на сређивању школа и школских дворишта. И даље ћемо улагати у културни и спортски аматеризам. До краја ове године завршићемо изградњу вртића за смјештај 350 дјецe.

● Како бисте оцјенили сарадњу са Градом Београдом?

– Сарадња са Градом и Републиком веома је добра. Пошто је Сопот градска општина, значајан дио активности од значаја за грађане нашег подручја врши Град. Само у водоснабдијевању у 2017. и 2018. години улагања града су нешто више од 200 милиона динара. У претходним годинама Република и Град уложили су огромна средства у асфалтирање путева на подручју општине Сопот, тако да је само у 2017. години асфалтирано више од 80 км. Ради се о саобраћајницама које нас повезују са сусједним општинама и које повезују наше мјесне заједнице. Већином се ради о путевима који су асфалтирани прије 40 и више година, који су били у веома лошем стању и о којима се веома мало водило рачуна.

● Сопот је једна од ријетких општина која гради станове за љекаре...?

– Дошли смо у ситуацију да смо у једном тренут-

ку имали пет-шест тек свршених љекара које смо желели да задржимо у Сопоту. Због ограничења запошљавања покренули смо програм који помаже болесницима, а младим љекарима даје запослење, па се кућна љекарска њега показала као врло успјешна. Завршићемо стамбену зграду са 16 станова предвиђену за кадрове медицинске струке, како би трајно обезбједили кадрове у области здравства, посебно значајној за грађане сваке средине.

● Све општине покушавају да анимирају инвеститоре. Која је предност Сопота?

– Наш интерес је привредни развој општине. Правци привредног развоја су мала и средња индустријска предузећа, пољопривреда и туризам. Сопот је удаљен 50 км од центра града. Има изузетно изграђену комуналну инфраструктуру. На већем дијелу територије ријешено је питање водоснабдијевања. Има квалитетне путеве, довољну количину електричне енергије и читава општина је гасификована. То омогућава изградњу привредних објеката на читавом подручју општине уз једини услов да у процесу своје дјелатности не загађују животну средину.

● Који су још инфраструктурни проблеми?

– Може се рећи да су инфраструктурни проблеми значајно ријешени и наставићемо да радимо на даљем развоју комуналних дјелатности у оквиру општине. Циљ нам је да слиједећи политику града завршимо изградњу водоводне мреже на читавом подручју општине и озбиљно уђемо у изградњу канализационе мреже. Радићемо и на даљем развоју наших комуналних предузећа.

● Сопот има богату културно-историјску баштину. Које бисте манифестације посебно издвојили?

– Сопот је имао значајно мјесто у стварању српске државе а и касније. Јанко Катиг из Рогаче био је најближи сарадник Карађорђа у устаничким данима, а у Рогачи 1827. године указом књаза Милоша основан је први суд у Београдској нахији. Многи Космајци су положили живот за отаџбину у Првом свјетском рату. Другог јула 1941. године на Космају је формиран Космајско-посавски партизански одред, интере-

сантно два дана прије одлуке о подизању устанка против фашизма на простору бивше Југославије. Ради сјећања на ослободилачку борбу 1972. године основане су Слободарске филмске свечаности, чија је нит била слободарство у најширем смислу. Данас је то Филмски фестивал, који окупља филмска остварења са наших простора и организује се почетком јула сваке године. Значајни су и *Дани Милована Видаковића*, као сјећање на првог српског романописца. Манифестација се одржава сваке годи-

не на Петровдан у организацији Библиотеке града Београда, Градске општине Сопот и Црквене општине Неменикуће.

● Да ли је Сопот искористио све туристичке потенцијале?

– Наши туристички потенцијали су Космај, Трешња и Губеревацке шуме. У сарадњи са Републиком и Градом настојаћемо да се туристички објекти на Космају и Трешњи приватизују. Наша шанса је и сеоски туризам који се уз одређене подстицаје може развити.

● Како је стање осталих привредних грана?

– На подручју општине Сопот ради око 2.000 самосталних радњи и око 500 предузећа. Дјелатности су веома различите: производња грађевинских машина, кожна и текстилна конфекција, мини пиваре и др. Пољопривреда, посебно воћарство, је у експанзији. Значајна су улагања у засаде брескве, кајсије, шљиве, боровнице и друго. Постоје и мини-фарме, које се баве производњом млијека.

● Какви су услови за развој спорта у Сопоту?

– Настојимо да омогућимо младима боље услове за бављење спортом. Изградил смо терене за мале спортове у свим мјесним заједницама, на којима се у лјетњем периоду организују турнири у малом фудбалу. Центар рукомета је у Раљи, а дјеца у Сопоту се баве кошарком. Општинска лига у фудбалу броји 12 клубова, а у вишим ранговима такмичења су фудбалски клубови *Ропочево*, *Раља* и *Сојош*. Имамо коњички клуб, мото клуб, карате клубове и

ИСТОРИЈА СОПОТА

Општина Сопот заузима површину од 27.075 хектара, на којој живи 20.367 становника. Име Сопот је старословенског поријекла и значи „извор или вода која се обрушава”. Први пут се помиње у Лангеровој карти са почетка XIX вијека, на којој су учртани Ропочево и Сопот као посебна села. У саставу београдских општина је од 1956. године. Дан општине Сопот је 2. јул, дан формирања Космајског партизанског одреда. Занимљиво да је у цркви у Неменикућу Арсеније Чарнојевић посљедњи пут с ове стране Саве причестио Србе када је била Велика сеоба Срба. Његов брат Јован остао је овдје и скоро сви Јовановићи у Неменикућу и широј околини потичу од њега. Мјесне заједнице општине Сопот су: Бабе, Губеревац, Дучина, Дрлупа, Ђуринци, Мала Иванча, Мали Пожаревац, Неменикуће, Парцани, Поповић, Раља, Рогача, Сибилица, Слатина, Стојник.

др. И циљу очувања и његовања културне традиције Србије и Космаја значајна је дјелатност Културно-умјетничког друштва *Космај-Сојош* са својим огранцима по мјесним заједницама, чије активности Општина посебно помаже.

● Да ли обнова храмова доноси обнову духовности?

– Имамо добру сарадњу са Шумадијском епархијом Српске православне цркве и значајна средства су уложена у уређење цркава, црквених порти и паркинга. Општина је једна од ријетких која је уредила сахрањивање на гробљима кроз изградњу капела и обезбјеђење потребног земљишта.

● Да ли имате неке братске везе са другим општинама и каква су искуства?

– Градска општина Сопот и Удружење бораца успоставили су пријатељску сарадњу са Општином Херцег Нови и њиховом борачком организацијом. Сарађујемо и са општином Кавадарци у Македонији и њиховом Мјесном заједницом Сопот.

Т. ЋОРОВИЋ

ЧИТАВ ЖИВОТ У КОНТАКТУ СА ЉУДИМА

Живорад Милосављевић готово да сваког грађанина Сопота зна поименце. С обзиром да је по занимању правник, а каријеру је започео као судија за прекршаје, читав живот је у непосредном контакту са људима.

– Сопот је специфично насеље зато што је становништво дијелом старосједилачко и они вам знају и коријене, а дијелом викендашко, па они имају другачије потребе. Потребно је прилагодити наступ сваком од њих – каже Милосављевић и додаје да не користи друштвене мреже јер и сам највише вјерује непосредном разговору, вјерујући да дата ријеч има неупоредиво већу снагу од „лајка”. Истиче да је најважније људима говорити истину и на тај начин градити повјерење.

» Насеље Светло поље

ВРИЈЕДНЕ ИЗБЈЕГЛИЧКЕ ПОРОДИЦЕ СВИМА ЗА ПРИМЈЕР

● Један број наших људи из бивших југословенских република пронашао је у Сопоту свој нови дом. У којој мјери су они утицали на развој општине и да ли су сачували своје коријене?

– Доста грађана из бивших југословенских република скупило се у Сопоту и мјесним заједницама. Они су примјер нама како се само радом може опстати и успјети. У Сопоту постоји насеље Светло поље, које је комунално добро опремљено, јер има асфалтиране улице, воду, канализацију, расвјету, градски пријевоз и на којем су саграђене куће људи избјеглих са простора бивше Југославије, а након тога комшије су им постали и грађани из центра града који су остављали станове дјеци, а за себе саградиле куће у овом насељу. Кроз одржавање веза са бившим завичајем и кроз своје активности у Сопоту, они успијевају да сачувају своје коријене. Програм стамбеног збрињавања за избјегла лица се остварује преко активности Републике и Града.

ЗАДОВОЉНИ ЈАВНИМ ПРЕВОЗОМ

● Каква је ситуација са градским превозом?

– Након асфалтирања путева Град је посебну пажњу посветио јавном превозу. Имамо квалитетан јавни превоз како према граду, тако и у локалу. Интересантно је да по први пут грађани скоро немају примједбе на превоз ауто-путем према граду, јер имају довољан број полазака и за мање од сат времена су у центру града. Добро функционише и градски пријевоз у самом Сопоту. Значајна су улагања града у субвенције за пољопривреднике, финансирање културних манифестација и др.

МИОДРАГ ЛИНТА И РАДОВАН ГРАЈИЋ РАЗГОВАРАЛИ СА ПРЕДСТАВНИЦИМА ЗАВИЧАЈНИХ УДРУЖЕЊА У БАЊАЛУЦИ НА ТЕМУ РЕГИСТРАЦИЈЕ НЕКРЕТНИНА У ФЕДЕРАЦИЈИ БИХ

Најједноставнији и најлакши начин да се сачува српска земља у Федерацији БиХ

У Бањалуци је 26. јануара 2018. године у просторијама ЗУ Гламошко коло одржан састанак коме су присуствовали замјеник предједника Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта, помоћник министра за избјегла и расељена лица РС Радослав Грајић, као и представници завичајних удружења у РС Рајко Срдјић, Никола Толимир и Срето Смиљанић из Завичајног удружења Гламошко коло Бањалука, Бане Пећанац, Марко Трћић, Велимир Кунић и Златко Бендер из Форума Дрварчана *Наши завичај*, Војислав Милишић, предједник Удружења избјеглих и расељених лица Бањалука, Никола Пузигаћа, предједник Удружења радника и инвалида рада из Хрватске са сједиштем у Бањалуци, Александра Рибић Стојаковић и Драган Срдјић из Завичајног удружења Сањана *Грмеч*, Бошко Стојисављевић из Удружења грађана Бихаћа и бихаћког краја *Уна* и Милорад Бабић из Удружења грађана *Грахово*.

КО СЕ НЕ ПРИЈАВИ НА ВРИЈЕМЕ, МОРАЋЕ ДА ПЛАТИ

Миодраг Линта, уводничар у ову тему, упознао је присутне са основама Закона о земљишним књигама Федерације БиХ.

– Од 2013. године када је почео пројекат регистрације некретности на 67 катастарских општина рок за пријаву права на некретности је већ истекао, али то не значи да су ти људи изгубили право на своју имовину. У 155 катастарских општина траје или ће током године бити објављен јавни позив да Срби који посједују имовину имају годи-

» Миодраг Линта и Радован Грајић са представницима завичајних удружења у Бањалуци

ну дана да бесплатно пријаве своја права на некретности. Послије тога, као у случају наведених 67 катастарских општина, свако ко буде пријавио своју имовину мораће да плати таксу у вриједности од најмање 600 КМ – истакао је Линта.

На крају свог излагања, Линта је још једном поменуо да се све речено може наћи у најновијем броју *Српског кола*, на сајту *Савеза Срба из региона*, а такође сваки заинтересовани корисник за све оно што му није јасно може се обратити новосадској канцеларији *Савеза Срба из региона*, гдје ће добити опширнија објашњења.

– Република Српска ће преко својих надлежних органа учинити све да грађани на вријеме пријаве права на своје некретности – рекао је Радован Грајић, помоћник министра за избјеглице и расељена лица, најављујући да ће у сврху помоћи тим грађанима бити отворене три

канцеларије у Бањалуци, Бијељини и Источном Сарајеву. Грајић је најавио да ће ускоро државни органи РС организовати округли сто на ову тему, на коме ће поред највиших представника власти, између осталих, бити позвани и представници удружења избјеглих и расељених лица од којих очекује конкретне приједлоге и иницијативе.

Поздрављајући госте и представнике више удружења окупљених на овом скупу, у име Завичајног удружења *Гламошко коло* са сједиштем у Бањалуци, његов предједник Рајко Срдјић је рекао да не памти да у оваквом саставу саборују Срби са различитих простора, али са истим или сличним судбинама и са циљевима које желе остварити. Срдјић је, укратко представљајући удружење на чијем је челу, изнио и планове његовог рада у наредном периоду.

– Омогућавање развоја привредних дјелатности општине Гламог,

оснивање стручног савјета за остваривање имовинских права избјеглих и расељених лица из Федерације БиХ, али и других средина, као и његовање традиције и културе Гламогча, кроз манифестације као што су *Вече гламочке омладине* и *Дани гламочке културе* основни су правци рада удружења. Максимално ћемо се потрудити да овај пројекат везан за пријаву права на своје некретности на што бољи начин имплементирамо у нашој општини, а очекујемо ту и помоћ од стране власти Републике Српске и Србије – рекао је Рајко Срдјић.

Предједник Удружења избјеглих и расељених лица Бањалуке Војислав Милишић навео је да је прије неколико година тражио да се формира Агенција за заштиту српске имовине у Федерацији БиХ, али да није имао овакву подршку. Милишић сматра да ако и грађани и држава стану иза ове регистрације

је да ће она успјети. Иницијативу су подржали и Александра Рибић Стојаковић из Завичајног удружења Сањана *Грмеч* постављајући више питања на које је од Миодрага Линте добила и конкретне одговоре. Велимир Кунић из Форума Дрварчана *Наши завичај*, нагласио је ако се ово сада не уради, тешко да ће бити друге прилике, док је Бошко Стојисављевић, из удружења грађана Бихаћа и бихаћког краја *Уна* рекао да је ово једно од најфундаменталнијих питања јер ако изгубимо нашу имовину у Федерацији, изгубићемо и Републику Српску.

ОКРУГЛИ СТО У МИНИСТАРСТВУ ЗА ИЗБЈЕГЛА И РАСЕЉЕНА ЛИЦА

Бане Пећанац из Форума Дрварчана *Наши завичај* истакао је да би свако удружење требало би да упозна његово чланство са овом проблематиком. Он сматра да би требало направити акциони план и да овдје треба имати више слоге, јер је питање имовине у Федерацији и питање останка српског народа у том дијелу БиХ. У сличном тоу говорио је потпредједник овог удружења Марко Трћић. Милорад Бабић, из Удружења грађана *Грахово* Бањалука, истакао је да је ово животна тема и да је раније требало кренути у реализацију овог закона.

На крају састанка предједавајући Рајко Срдјић рекао је да је ово први корак, али историјски састанак везан за ову веома озбиљну тему, док је Радован Грајић још једном позвао све присутне на округли сто који ће бити организован у Министарству за избјеглице и расељена лица у Бањалуци.

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

УДРУЖЕЊЕ РАДНИКА И ИНВАЛИДА РАДА ИЗ ХРВАТСКЕ У БАЊАЛУЦИ БОРИ СЕ ЗА ГОЛИ ОПСТАНАК

Све је мање наде да ће се Срби из Хрватске вратити на своја огњишта

Борави у Бањалуци Миодраг Линта се састао и са члановима Удружења радника и инвалида рада из Хрватске, чије је сједиште у престоници Српске.

– Стамбена проблематика, пензије, неповезан стаж, повратак у своје куће и станове на подручју Републике Хрватске највећи су проблеми са којима се сусрећу чланови овог удружења – рекла је предједница Скупштине овог удружења Винка Вученовић и додала да нема повратка, а и оне куће које су обновљене у Хрватској, углавном зврје празне. Носиоци станарског права не могу ући у своје станове, него у оне које им одреди држава у оквиру пројекта стамбеног збрињавања.

ТЕШКО БЕЗ ПОМОЋИ ДРЖАВЕ

– Најгора ствар у свему томе је што држава Хрватска није ништа предузела како би се повратници економски збринули, односно нашли посао, јер без тога сваки вид повратка осуђен је на неуспјех – истакла је Вученовић и додала да упркос финансијским тешкоћама са којима се сусреће, Удружење наставља и даље да ради.

» Миодраг Линта са члановима Удружења радника и ивалида рада из Хрватске у Бањалуци

Линта је рекао да је и те како добро упознат са свим проблемима са којима се сусрећу људи у овом удружењу, јер се већ пет година као народни посланик у Скупштини Србије бави овим темама, али да се и раније тим бавио кроз рад у цивилном сектору и удружењима расељених.

– Питање расељених Срба из Хрватске и Федерације БиХ, којих има преко милион, треба да буде једно од најважних државних питања Републике Србије, поред КиМ, економских питања, односа са свијетом, рјешавања бије-

ле куге и других кључних питања – рекао је Линта и навео да би требало основати неко државно тијело или институцију које би се искључиво бавило проблематиком Срба из региона.

СКУПШТИНА У МАРТУ

Предједник удружења Никола Пузигаћа навео је да је Удружење организовало хуманитарну помоћ садница, пластеника, трактора расељенима, до пружања свих видова правне помоћи. Као и код свију удружења, што вријеме одмиче, средстава је све мање, а и подршка ме-

ђународних, републичких и локалних власти фокусира се на неке друге ствари.

Пузигаћа је истакао да осим канцеларије у Бањалуци, функционишу још канцеларије у Новом Граду, Приједору, Теслићу, Дринићу, Пњавору и Требињу и да осим тешањске канцеларије ни једна друга нема запосленог радника. То наравно представља потешкоћу у комуникацији са члановима и корисницима удружења, а у последње вријеме и матична канцеларија у Бањалуци све теже егзистира и тешко могу да подмире и саме режијске

трошкове. Навео је да је и код неких међународних организација било неправилности у раду, а да очекивана помоћ од републичких органа није на разини на којој би требало да буде. Никола Пузигаћа је најавио годишњу скупштину средином марта, када очекује да се сви ови проблеми таксативно наброје и предложи даљи план рада, а очекује и подмлађивање кадра у Удружењу укључујући и промјену његовог првог човјека.

Жељко Бубић, адвокат, спољни сарадник Удружења, заједно са Винком Вученовић и Николом Пузигаћом још од

2011. године предузима све што је у његовој надлежности како би задовољили кориснике, прије свега, у пружању правне помоћи. С поносом је истакао да су урађене многе представке и тужбе у вези са имовинским односима, а да су неке од њих већ приспјеле до суда у Стразбуру. Управо би ових дана неке требало да буду послате на ту адресу.

У разговор су се укључили и поједини чланови Удружења износећи конкретне проблеме везане за стамбено збрињавање и поврат кућа у Хрватској, наводећи да ће их без неких сталних примања тешко задржати.

На крају састанка, Винка Вученовић навела је да ово удружење није од јавног значаја за власти у РС, па због тога немају сталне приходе, што у многоме отежава њихов рад, а посебно је нагласила да се и рад канцеларије у Бањалуци доводи у питање јер ће сада морати да плаћају и кирију, гријање, струју, интернет и друге трошкове. То ипак не значи да ће они престати са радом. На то их тјера реалност коју многи прећуткују, а то је да ће већина оних који се налазе у Републици Српској ту и остати.

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

ДИРЕКТОР СМАТСА УРУЧИО ТЕРЕНСКО ВОЗИЛО ОПШТИНИ ЗВЕЧАН

Контрола летења Србије и Црне Горе (СМАТСА) уручила је донацију Општини Звечан, а теренско возило „субару форестер“, које ће користити Центар за социјални рад у Зубином Поточу, општини је предао Предраг Јовановић, директор СМАТСА, који је рекао да се помоћ Контроле летења Србије и Црне Горе Србима на Косову и Метохији не завршава овом акцијом.

Замјеник директора Канцеларије за Косово и Метохију Дамјан Јовић навео је да је ова донација иницијално намијењена Општини Звечан, али да је руководство општине препознало да је ово возило потребније Центру за социјални рад сусједне општине Зубин Поток, те да су га ставили на располагање том центру.

ОТВОРЕН СРПСКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР У ПРИШТИНИ

У Дому митрополије при Цркви Светог Николе у Приштини свечано је отворен Српски културни центар, чије је просторије освјештао владика рашко-призренски Теодосије. Он је поручио да ће Центар бити мјесто окупљања Срба са Косова и Метохије, али и шире, те да ће представљати мјесто за сабирање Срба у љубави, јединству и слози. Свечаном отварању Центра присуствовао је и замјеник директора Канцеларије за Косово и Метохију Душан Козарев који је, честитајући Дан државности – Сретење, рекао да у Приштини, осим Цркве Светог Николе, од данас постоји још једно мјесто за промовисање српске културе и њене баштине. Поводом отварања Центра приређене су изложбе фотографија *Стара Приштина* и слика *Сликари приштинске ликовне колоније*, а у оквиру свечаног програма наступила је и пјевачка група *Венац*, те Културно-умјетничко друштво *Копалник* из Лепосавића.

ОПШТИНЕ ИЗ СРБИЈЕ БРИНУЋЕ О СРПСКИМ ОПШТИНАМА НА КИМ

Општине и градови Србије пружиће помоћ и подршку општинама на Косову и Метохији у којима претежно живи српско становништво, а председници три општине из Србије, које већ сарађују са општинама на КиМ, очекују да ће иницијатива Канцеларије за КиМ ту сарадњу проширити и додатно је ојачати. Општине Лучани, Врање, Сомбор придружују се иницијативи да општине из Србије помажу и подржавају десет општина на КиМ у којима живи већинско српско становништво, што је закључак округлог стола одржаног у Нишу прије неколико дана, у оквиру „унутрашњег дијалога“ о Косову.

Председница општине Лучани Весна Стамболић каже да циљ ове идеје није да локалне самоуправе одвајају оно што је њима вишак, већ да се људима на КиМ да „оно што им заиста треба“.

Градоначелник Врања Слободан Миленковић је рекао да ће овај град наставити да подржава општину Лепосавић на КиМ, са којом је већ дуже град-побратим. Градоначелница Сомбора Душанка Голубовић подсетила је на дугогодишњу сарадњу Сомбора са општином Звечан, која је, према њеним ријечима, била веома успјешна, и најавила наставак те сарадње у наредном периоду.

АУТОРСКИ ТЕКСТ ДИРЕКТОРА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА КОСОВО И МЕТОХИЈУ ЗА ПОЛИТИКУ

Неуспио сецесионистички пројекат у српској покрајини

Фебруар је за грађане Србије празнични мјесец, мјесец Сретења. У том дану концентрисано је наше сјећање на три кључна тренутка савремене националне историје: почетак српске револуције, када се као нација враћамо на политичку карту Европе, затим доношење Сретењског устава, којим смо се, између осталог, дефинисали као модерни политички колектив, и коначно – обнова државности. Говорим о обнови државности јер нововековна српска држава није изникла ни из чега, она настаје захваљујући више вјекова чуваној и његованој државотворној традицији, а на темељима средњовековне немањихке државе. Ти темељи били су и јесу на Косову и Метохији, и са том свијешћу су у бој кретали Карађорђе и његови установници, иако ће проћи још вијек прије него што Стара Србија буде ослобођена и враћена у окриље српске државе. Укратко, Сретењем слаavimo епопеју васкрса српске државе.

ГЕОПОЛИТИЧКА ИГРА СИЛНИХ И МОЊНИХ

Фебруар је, међутим, у протеклих десет година за сваког Србина и лојалног грађанина Србије и мјесец туге и бола, јер у том мјесецу је група сецесиониста, на дијелу наше територије, и то на њеном највриједнијем дијелу, једнострано прогласила отцјепљење од наше државе.

Једна самоникла творевина, без икаквог утемељења, покушала је да прије десет година постане на простору који читава српска нација препознаје као своје извориште. Настала је насиљем, и уз подршку насилника. Међутим, не може се негацијом српске државе било шта градити на Косову и Метохији, на српским темељима. Албанска национална држава постоји западно од Проклетија, али ње не може би-

» Директор Канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић

ти на Косову и Метохији, јер (да парафразирам старе Грке и Латине) ни из чега нешто не бива. Косово и Метохија је било и биће српско суштином.

Подсјећам да је одлука Парламента у Приштини, којом је једнострано прогласена сецесија дијела Србије, донијета без референдума којим би били консултовани грађани Србије, или макар становници Покрајине Косово и Метохија. Сецесија је покушана супротно вољи српског народа, и уз директно кршење Устава Србије, као и противно правно обавезујућој Резолуцији 1244 Савјета безбједности УН. То је учињено у вријеме мира, а скоро читаву деценију након рата, када је Србија, укључујући и Косово и Метохију, била афирмисани члан међународне заједнице, чланица УН и Савјета Европе, и увелико у преговорима о стабилизацији и придруживању са ЕУ. У то вријеме, Косовом су владали сецесионисти, а и сада га воде команданти бивше тзв. Ослободилачке војске Косова, формације која је неко вријеме била на списку терористичких организација америчког Стејт департмента и предмет бројних међународних истрага за ратне злочине и масовна кршења људских права током и након конфликта.

Иако је лажно представљана као пројекат заштити

те људских права, тзв. независност Косова је била само цинична геополитичка игра силних и моћних. Али да видимо гдје је самопроглашено Косово сада? Оно није члан УН, ни Савјета Европе, нити било које друге значајније међународне организације, и више од три четвртине човјечанства живи у државама које, упркос снажном и сталном притиску, нису признале ову једнострану и илегалну сецесију.

И АЛБАНЦИ РАЗОЧАРАНИ

Српске избјеглице које је требало да се врате по прекиду конфликта се нису вратиле, а близу четврт милиона је и дан-данас расељено. Покрајински главни град Приштина, некада дом више од 50.000 Срба, сада је главни град тзв. Републике Косово, са 37 старијих лица, која су једини преостали српски становници. Чак се и српска гробља у граду континуирано скривају и уништавају.

Иако становници Косова и Метохије, сада албанска већина, нису ни консултовани по питању статуса, они су годинама увјеравани да ће самопроглашено Косово просперирати и имати економске и политичке користи уколико се одвоји од Србије. На десетогодишњицу једностраног проглашења независности, може се рећи да су њихова очекивања у потпуности изневјерена. Са стопом незапослености од 62%, највишом у Европи, и са 140.000 људи или 10% становништва које је за мање од двије године напустило територију и отишло ка Западној Европи, једини који су, како се чини, имали користи од сукоба, у политичком и финансијском смислу, јесу малобројни припадници такозване елите, бивши команданти ОВК и неки политичари из држава које су подржале самопроглашену независност, а који имају приватни пословни интерес у региону.

ДЕКАДА ЛАЖНОГ ПРЕДСТАВЉАЊА

На десетогодишњицу једностраног проглашења независности Косова обиљежавамо десет година од рушења система међународног права

и принципа суверености држава. Протекла декада била је декада охрабрења за сепаратистичке покрете који су почели да се буде широм свијета, и то ће наставити да чине позивајући се на случај самопроглашеног Косова. Оно што су спонзори козовске независности назвали „јединственим случајем“ заправо је постало инспирација многим који вјерују да посезањем за једностраним актима или насиљем могу да на територијама суверених држава стварају нове псеудодржавне творевине.

Они који вјерују да се једностраном сецесијом политичке олигархије у Приштини завршава историја на Балкану не знају ништа ни о историји ни о Балкану. Заставе и политичка уређења су се у Приштини у протеклом вијеку мијењале више од десет пута. Ништа од тога није довело до рјешења проблема. Србија је спремна да се суочи са проблемом на зрео и одговоран начин, али Србија никад неће ниједним неопозивним чином признати постојање друге државе на сопственој територији. Конфликт два највећа народа на Западном Балкану није могуће ријешити тако што ће се једној страни дати подршка за неразумне захтјеве на рачун друге. Рјешење, да би било одрживо, мора узети у обзир интересе оба народа.

РЕЗУЛТАТ – НЕСТАБИЛНОСТ

На крају, шта су резултати тог назови државотворног пројекта сецесиониста на Косову: близу четврт милиона српских избјеглица, угрожене српске хришћанске цркве и манастири, проврат исламског вјерског екстремизма, највећа незапосленост у Европи, хронична политичка нестабилност, проврат криминала и безакоња.

На десетогодишњицу једностраног проглашења независности Косова, свако објективан мора признати да је сецесионистички пројекат у српској Покрајини Косово и Метохија, онако како је замисљен, неуспио, и да је потребно тражити нови вид рјешења како би се у овом дијелу Европе успоставио трајан мир и стабилност.

МИТОМАНИЈА ТУРИСТИЧКА ЗАЈЕДНИЦА КНИНА ОБЈАВИЛА БРОШУРУ У КОЈОЈ ЈЕ ПРЕЗЕНТОВАНА ПРЕКРОЈЕНА ИСТОРИЈА ОВОГА ГРАДА

Книн представљен као град хрватских краљева у коме Срба никад није ни било

ПИШЕ: МИЛОЈКО БУДИМИР

У туристичкој брошури о Книну, која се крајем прошле године појавила на интернету, а ускоро би требала изаћи из штампе, Срби као да нису никада постојали у том граду.

Туристичка заједница града Книна напосто је „избрисала“ из сјећања све што има везе са Србима, а историја је прекројена на такав начин да се учешће народа који је до 1995. био већински уопште не види.

ИЗБЈЕГНУТО СВЕ ШТО ИМА ВЕЗЕ СА СРБИМА

Док се до детаља описује историја града од десетог вијека до данас, вјешто је изабачено све оно што подсјећа на важан допринос Срба у Книну. За ауторе брошуре која ће у Книну бити понуђена туристима, сам град има искључиво важност као сједиште хрватских краљева.

А шта говоре чињенице?

Први пут Книн спомиње византијски цар и писац Константин Порфирогенит у X вијеку. Иначе се у каснијим документима различито пише: *Tninum, Tenin, Thelen, Clin* итд. Најстарије насеље *Ninia* везује се уз брдо Спас, на коме се касније формирала позната средњовјековна тврђава. Према материјалним подацима у раном средњем вијеку, на ово подручје населила су се словенска племена Срби и Хрвати. Бројне гро-

миле око Книна су остаци архитектуре гробова у којима су се сахрањивали Срби, прије него што су примили хришћанство.

УЛОГА ЈЕЛЕНЕ НЕМАЊИЋ, СЕСТРЕ ЦАРА ДУШАНА

Постоје и други историјски документи који помињу Србе као „народ који живи у великом дијелу Далмације“. Византијски писци су Србе називали Србима, Далматима, а земљу Србија или Далмација. Каснијим сеобама простор сјеверне Далмације био је само попуњаван новим српским породицама. Даљи подстицај за насељавање била је удаја Јелене, сестре српског цара Душана за Младена III Шубића. Тада је српство ухватило дубоке коријене око ријеке Крке и Цетине, што свједоче манастири Крупа (1317), Крка (1350) и Драговић (1395). Када је босански краљ Твртко 1390. године завладао Далмацијом, њена врата за досељавање Срба још су се шире отворила и тада „Книн постаје српско мјесто“. Насељавање Срба појачава се и у наредном XV и XVI вијеку, а најубједљивији доказ о њиховом присуству представљају многе парохијалне цркве у мјестима око Книна.

И за вријеме Турака (1522–1688) наставља се пресељавање Срба из Босне. Уз помоћ Срба Крајишника Турци су прогнани, али се тада Книнска крајина нашла под влашћу Млетачке Републике

све до њене пропасти (1797), када је Далмација дошла под аустријску, затим француску и од 1813. поново под аустријску власт. Иако је 1918. формирана Краљевина Срба Хрвата и Словенаца, Книн ће у састав те нове државе ући тек након Рапалског уговора 1921. године.

НИ РИЈЕЧИ О СРПСКИМ ЦРКВАМА

У поменутој брошури нема ни података о броју Срба у Книну. Према попису из 1991. године, у Книну је живјело 9.867 Срба и 1.660 Хрвата, док је 2011. године било само 3.551 Срба и 11.612 Хрвата. Све су то чињенице које није могуће фалсификовати, нити заборавити, али их у брошури о Книну напосто нема. Нема ни помена о Цркви Покрова пресвете Богородице, која се налази у главној книнској улици, а нема ни Цркве Светог Георгија на Синобадовој главици из XV вијека, поред које се налази парохијски дом у коме је српску дјечу писмености учио Доситеј Обрадовић.

Између два рата Книн је имао на свом подручју 20 централних и 36 подручних школа са близу 9.000 ученика. Гимназија је основана 1925. а болница 1930. године. Нова книнска болница изграђена је самодоприносом становника Книна и била је међу најмодернијим

у бившој држави а сада носи назив *Хрватски њонос*. Самодоприносом изграђени су и многи други објекти, путеви и водоводи.

ИНДУСТРИЈСКИ ЦЕНТАР ДАНАС ЖИВИ ОД СОЦИЈАЛЕ

Послије Другог свјетског рата Книн је доживио индустријализацијом и урбаним токовима значајни преображај. Уочи посљедњег грађанског рата индустрија је учествовала близу 50% у буџету простора. Имао је Книн 35 радно производних субјеката од големога значаја за развој цијелог краја и шире. Досегао је ступањ урбанизације као гравитационо мјесто, а 50% насеља имало је водоводе. Сва насеља била су електрифицирана, готово свака већа агломерација имала је своју новоизграђену школу или неки погон, задругу. Пред сам почетак рата, крајем осамдесетих година имао је 14.000 запослених у друштвеном сектору и преко петсто у приватном.

Када погледамо данас у каквом се положају налази Книн као гравитационо средиште и гравитирајућа насеља, не може се повјеровати да је ријеч о истом простору и истим људима. Етничким чишћењем и бруталном одмаздом потпуно је промијењен етнички састав становништва. Сnižени су сви параметри живота људи и институција. Претворбом, односно пљачком стољећа, производне институције не само да су замрле, него су и нестале.

Према ријечима социолога из Загребa др Светозара Ливаде, Книн је постао центар митоманства. Од свеукупне популације око 10.000 налази се у социјалној коми са свим могућим патолошким пратњама.

ИМА ЛИ НАДЕ?

Нада се појавила послје локалних избора који су одржани у јуну прошле године и када је, послје више од двије деценије владавине ХДЗ-а, изабран независни кандидат Марко Јелић, кога су подржали и Срби.

Може ли нови градоначелник остварити предизборна обећања и ријешити бројне проблеме који муче преостале Србе, као и оне који се више од двије деценије из прогонства не могу вратити у свој родни град?

Може ли бар за почетак спријечити објављивање ове срамне брошуре јер чињенице наведене и у овом тексту указују да се на фалсификатима не може градити историја, а на несрећи оних који су ту вијековима живјели просперитет и срећа других. Да ли ће Книн коначно постати град у којем ће сви његови становници живјети ослобођени терета националних, вјерских и политичких подјела, те да ли ће најзад сви имати једнаку прилику за живот достојан човјека?

Аутор је генерални секретар Удружења Срба из Хрватске и директор Музеја Книнске крајине до 1995. године

У БЕОГРАДУ ОДРЖАН САСТАНАК ПРЕДСТАВНИКА ЕПАРХИЈЕ ЗХИП И КООРДИНАЦИЈЕ ХЕРЦЕГОВАЧКИХ УДРУЖЕЊА У СРБИЈИ

САЧУВАЈМО СРПСКО ИМЕ И ЗЕМЉУ У ДОЛИНИ НЕРЕТВЕ

У просторијама Удружења Требињаца Јован Дуцић на Новом Београду 8. фебруара 2018. године са почетком у 17 часова одржан је састанак Координационог одбора свију херцеговачких удружења са делегацијом Епархије ЗХИП, коју је по благослову владике Григорија предводио његов архијерејски замјеник протојереј-ставрофор Радивоје Круљ и јереји Марко Гојачић и Бранимир Боровчанин.

Херцеговце у Србији представљали су: предједник Координационог одбора Ђорђо Радојичић, замјеник предједника Координационог одбора Светозар Црногорац, домаћин скупа, предједник Удружења Требињаца Јован Дуцић у Београду Жарко Ј. Ратковић, секретар Удружења Требињаца Миљивоје Мишо Рупић, члан Главног одбора овог удружења Божидар М. Глоговац, предједник Удружења Срба Херцеговаца у Новом Саду Божидар Миловић, предједник Удружења Билећана Миодраг Дунђеровић, предједник СНД Пребиловци Миленко Јахура, секретар Војо Бабић и члан УО Слободан Аћимовић, Удружења Коњичана др Миодраг

Манигода, Удружења Херцеговина Зрењанин Милан Зечар, Удружења Херцеговац Панчево Миленко Чабрило, Удружења Невесињаца у Београду Љубомир Бабић, Жарко Самарцић и Ристо Самарцић, Клуба Гачана Милош Марковић, др Спасоје Мучибабић и оснивач портала Слободна Херцеговина Трифко Ђоровић. Овом састанку присуствовао је и Ненад Драгићевић из Чапљине.

Госте је на почетку поздравео домаћин скупа предједник Удружења Требињаца Јован Дуцић у Београду Жарко Ј. Ратковић, након чега је предједавајући Координационог одбора Ђорђо Радојичић предложио дневни

ред, који је једногласно прихваћен. Архијерејски замјеник Епархије ЗХИП Радивоје Круљ упознао је присутне о стању у коме се данас налазе Срби у Херцеговачко-неретванском и Западно-херцеговачком кантону.

Он је изнио конкретне податке према којима на територији града Мостара данас живи око 5.000 Срба, док на територији оба кантона има око 7.000 Срба.

Отац Круљ истакао је да српски народ живи равноправно са друга два народа и ако формално-правно није конститутиван.

Наводећи конкретне примјере Круљ је, између осталог, рекао да се та равноправност

огледа у све већем осјећају слободе, у коме више није не обично да се на српској свадби кроз Мостар развије наша тробојка. Према Круљевим ријечима, Срби су уважавани од стране римокатолика и муслимана, док се у економском и политичком смислу српска заједница налази у повоју.

У Мостару су формирана или обновљена удружења која се баве очувањем српске културе и традиције. Српска заједница покушава да се организује и јединствено наступа пред институцијама система. Отац Круљ је у смислу јачања јединства нагласио да је најпотребнија подршка Координације херцеговачких удружења.

На састанку се разговарало о неопходности трајног и достојног обиљежавања страстишта на којима је страдао српски народ.

Констатовано је да су многа страстишта данас у катастрофалном стању, потпуно запуштена и девастирана.

Окупљени представници херцеговачких удружења сагласили су се да ће приликом организовања посјет Херцеговини као обавезан дио програма бити уврштен историјски час у коме ће се обилазити мјеста српског страдања.

Епархија ЗХИП направила је оквирни план за прославу јубилеја 800 година од свог настанка, који ће у наредном периоду бити достављен

и херцеговачким удружењима. Херцеговци у Србији ће дати свој допринос у обиљежавању овог великог јубилеја.

Презентована је и информација о Црногорско-херцеговачком покрету. Удружења су изразила задовољство што Срби из Црне Горе имају своју организацију у Србији, али су изразила неслагање са називом ове организације у чијем оснивању херцеговачка удружења нису учествовала.

Посебно је иритантно што у првој реченици Статута овог тзв. покрета стоји да представљају „све Србе Херцеговце“. Јасно је да је ријеч о обичном удружењу грађана које може да представља само своје чланство.

ЗЛОЧИН О КОМЕ СЕ ЋУТАЛО 75 ГОДИНА - У БЕОГРАДУ ПРОМОВИСАНА КЊИГА МИЛОША МЕЉАНЦА МИЛОШЕВО НАСЕОБИНА УДОВИЦА

Прећуткивана истина о страшној судбини далматинских колониста у Македонији

Књига аутора Милоша Мељанца Милошево, насеобина удовица 75 година открива трагичну судбину међуратних српско-далматинских колониста из мале насеобине на ободу Пелагоније.

Ова историјска књига посвећена је сјенима девет врличких жртава колонизованих између два свјетска рата у селу Милошево, поред Крушева, у Македонији, побијених на звјерски начин, почетком новембра 1942. године, од стране њихових комшија, али и подвигу њихових удовица које су у тим тешким временима, а и касније, успјеле да своје потомство изведу на прави пут.

СЕЛО ОСНОВАЛИ ВРЛИЧАНИ

— Овдје се ради о најмасовнијем ратном злочину у крушевском крају, извршеном над становницима најмањег насеља Милошево, насеобине српских насељеника, касније заборављене од стране историчара, македонских писаца који су о страдању Срба давали само кратке, успутне а често и недобронамјерне напомене, али и прећуткивању самих Срба о масакру над својим недужним sunarодницима — рекао је на промоцији аутор књиге Милош Мељанац, који је објаснио да је Милошево мало село које су основали врлички колонисти између два свјетска рата. У периоду од 1938. до 1941.

ПОТОМАК ДАЛМАТИНСКИХ ИСЕЉЕНИКА

Милош Мељанац (1955, Зрењанин) потомак је међуратних далматинских колониста из мочварних недођија Прилепског поља. Дипломирао је на Факултету политичких наука, а осим ове књиге написао је још једну *Прилепски контрасти*, посвећену српским сељацима, радницима и ослободиоцима. Урадио је и два документарна филма, а у припреми је и трећа књига под називом *Пет огњишта далматинских колониста*. Мељанац је и предсједник Удружења *Од стећака до крајпуташа*.

ЉЕТЊИ СУСРЕТИ

Жегар живе у љетњим мјесецима, када некадашњи становници, са свију страна свијета, похрле у родни крај на одмор. Организују се *Жегарски сусрети*, а манифестација привуче велики број посјетилаца.

» Миљенко Крунић, Зоран Колунџија, Милош Мељанац и др Веран Станчећ

подигли су осам кућица у подножју крушевске планине, како би се извукли из мочварног поља, гдје су добили своје парче земље по доласку у Македонију.

КОМЕМОРАЦИЈА ОДРЖАНА ТЕК ПРОШЛЕ ГОДИНЕ

Књига се први пут појавила на Сајму књига у Београду, а након тога промоција је одржана у Македонији 1. новембра прошле године, након комеморације жртава из Милошево, тачно 75 година после погубљења српских досељеника.

— На комеморацији су били присутни српски конзул

у Скопљу Љиљана Танасијевић, градоначелник Крушева и представници Удружења Срба и Македонаца из Битоља, док је тамошња борачка организација на културан начин избјегла овај догађај. Овдје се ради о највећем ратном злочину у Другом свјетском рату на подручју Крушева, када су се дојучерашње комшије Македонци-бугарски латили мотке, тољаге и под окриљем бугарског окупатора масакрили девет људи само зато што су српске националности. Посебно ме је заболело однос македонских историчара према страдалим Србима, а још више то што је овај злочин скриван пуних 75 година — истакао је Мељанац, додајући да је, поред овог злочина на микроплану, у књизи добрим дијелом обрађен и историјат антисрпске политике која је и данас присутна у Македонији.

— Преко ноћи недужни способности мушкарци звјерски су побијени, а на плећа удовица пада терет 30 сиро-

чади. Убице својих комшија ни њих нису оставили на миру, него су им крали месо из пушница, пољопривредне алатке, љетину, а запрежна кола гурали у јаме. Неколико пута су имале дојаву да ће и њих и дјецу напасти, па су се морали сакривати у шуми. Упркос свему, оне су се са свим тим избориле и своју нејач сачувале, а касније ишколовале и извеле своје потомке на прави пут — наставио је Мељанац.

САМО ЈЕДНА У НИЗУ ЗАТАШКАВАНИХ ИСТИНА

Директор издавачке куће *Промет* Зоран Колунџија рекао је да читајући ову књигу постајемо свјedoци догађања у Македонији у вријеме Другог свјетског рата за које се дуго низ година ништа није могло знати, нити је то неко на систематичан начин забиљежио.

— Ово трагично збивање је аутор књиге, после озбиљног рада, разоткрио у сваком сегменту, али оно није једина заташкана ствар на не-

кадашњим просторима прве и друге Југославије и ко зна шта ћемо ми, гледајући уназад, још сазнавати и можда од тога извући нека искуства, како бисмо у будућности, просто речено, били паметнији — рекао је Зоран Колунџија.

„КРИВИ” ЗБОГ НЕДОКАЗАНЕ САРАДЊЕ СА ПАРТИЗАНИМА

— Књига *Милошево, насеобина удовица* прича је и потресно свједочанство о страдању недужних људи, далматинских исељеника, који су „трбухом за крухом” у међуратном периоду напустили Врличку крајину и населили се у западном дијелу Македоније у околини Прилепа, односно Крушева, на ободу Пелагоније. Почетком новембра ратне 1942. године бугарски окупатор и његови домаћи сарадници, под изговором да помажу партизанима, силом су извели из кућа све затечене одрасле мушкарце досељенике 16–60 година који су живје-

МУЧЕНИЦА ТОДОРА

Милош Мељанац посебно је истакао мученичку судбину Тодоре Загорац, која је у овом масакру изгубила сина и мужа, али се није предавала, већ је 1944. године узела пушку и прикључила се партизанском покрету, гдје је, нажалост, пред крај те године и погинула.

ли у селу Милошево и нешто касније их на свиреп начин убили. Ови људи су страдали због неосноване сумње да су сарадници и помагачи партизанских група без суда, без поштовања било каквих људских права и било каквих моралних принципа — истакао је у уводној ријечи један од рецензентата књиге, професор Факултета политичких наука др Веран Станчећ. Он је оцијенио да је ово прича и свједочанство о томе колико човјек може бити нечовјек, али и колико човјек може да трпи и да се носи са својом судбином, као што су то радиле удовице масакрираних Далматинаца.

— Овим дијелом милошевски трагичари сачувани су од заборава, а читајући ову књигу сваки добронамјеран човјек ће бити ганут и увјерен да нема те идеологије, политичког циља, нити било каквог оправдања за оно што се десило овим недужним људима — досељеницима из Далматинске загоре — закључио је професор Станчећ.

У уметничком дијелу програма учествовали су пјесникиња Јелена Катић, која је говорила стихове везане за ову трагедију српског народа у Милошево, дипломар Чиван Рнић и представник *Милана Хршћова гроба* из Врлике.

ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

ГРУПА МЛАДИЋА ИЗ КРАЈИНЕ, ЧИЈИ СУ РОДИТЕЉИ ИЗБЈЕГЛИ 1995. ОСНОВАЛА УДРУЖЕЊЕ ДА ПОМОГНЕ ЉУДИМА ИЗ РОДНОГ КРАЈА

НИСУ ЗАБОРАВИЛИ ДЈЕТИЊСТВО И ДАНАС НОСЕ ЖЕГАР У СРЦУ

Са завежљајима од тек неколико ситница, многи су у Олуји отишли из Жегара, али успомени на родно село у Далмацији и данас чувају у срцу. Група, сада момака, рођених у селу код Обровца у Хрватској, са жељом да помогну родном крају, основала је хуманитарно удружење и назвала га, а како би другачије, него *Жегар у срцу*. Прошле су 22 године, а у њиховим срцима остао је хук Зрмање и мирис планинских путева гдје се Лика „улива” у

Далмацију. Дугогодишњу идеју о којој се причало лети када се састану у Жегару, Милош Ушљебрка, Бранко Комазец, Дражен Јаковљевић и Ненад Бундало су 2016. године почели да спроводе у дјело. Од тада су организовали неколико хуманитарних акција, а последња је била за православни Божић. Малишане, њих 19, обрадовали су пакетићима, а старији, социјално угрожени мјештани добили су пакете основних животних намирница и средстава за хигијену.

Село, које је прије последњег рата имало око 2.000 становника, сада броји тек нешто више од 200 душа. Олуја је многе од њих одвела на различите стране свијета, а већина се населила у Војводини. — Иако сам рођен овдје у Србији, завичај не заборављам, као ни остали, јер сам одрастао на причама о Жегару

и некадашњем животу у њему — вели нам Милош Ушљебрка из Београда, један од оснивача који је тек у 15. години први пут посетио тај крај.

— Већ смо доста тога урадили, али се на томе нећемо зауставити. Помагаћемо и даље колико год будемо могли.

Богата историја тог краја дала је идеју Јаковљевићу,

Ушљебрки, Комазецу и Бундалу да у Жегару оснују етно музеј. Вјерују да ће имати помоћ локалне власти, а већ су ступили у контакт са Српским народним вијећем у Обровцу.

— Ту је близу манастир Крупа из 14. вијека и ријека Зрмања, а старт за рафтинг је управо у Жегару — објашњава Јаковљевић.

— У центру села има пуно напуштених објеката и један од њих би могао да се претвори у етно музеј. Уз помоћ хуманитарне организације *Срби за Србе*, четворица ентузијаста су средила и опремила дјечју играоницу *Свети Сава*. Сада је некадашњи парохијски дом, који је у рату био запаљен, мјесто за окупљање, не само 19 најмлађих становника Жегара већ и њихових родитеља и осталих мјештана. Много је помогао и свештеник Слађан Тубић.

— Поред столова за стони тенис, малишани у дворишту имају клацкалице и љуљашке — прича нам Милош шта су успјели да ураде.

— То је био наш начин да им уљепшамо дјетињство. Идеја нам је да се ту организују и додатни часови за ђаке којима је потребна помоћ у савладавању градива.

Поносан је Милош и на чињеницу да је школска слава Свети Сава свечано прославлена и у мјесној Основној школи *Жегар*, која је некада носила назив *Досићеј Обрадовић*. Ђаци, њих шесторо колико их има у скамијама од првог до четвртог, са учитељицом су били и у цркви и пјевали пјесме посвећене Светом Сави.

Дражен Јаковљевић, један од оснивача, који живи у Америци, као десетогодишњак је са осталима у колони напустио родно село у Далмацији, али га није заборавио. Прије двије деценије је први пут посетио Олује био у Жегару, и од тада редовно долази и помаже.

— Божићне акције ће убудуће бити традиција — истиче Јаковљевић, додајући да је ове године била друга по реду. — Наставићемо да бринемо и о старима који су се вратили на огњишта. **Љ.П./НОВОСТИ**

У БЕОГРАДУ ПРОМОВИСАНА КЊИГА **КОРДУН У РАТУ 1990-1995. ГОДИНЕ** ЧИЈИ СУ АУТОРИ ИСПИСАЛИ СВОЈА СЈЕЋАЊА НА РАТНЕ ДАНЕ

» Ђуро Шкалац, Тошо Пајић, др Милан Гулић, Милан Павић, Радомир Ратко Дмитровић и Слободан Благојевић

Непосредно свједочанство актера о борби за голи опстанак српског народа са Кордуна

У сали Општине Нови Београд 28. јануара 2018. године промовисана је књига више аутора под називом *Кордун у рату 1990–1995. године*.

Ова књига, заправо зборник, по мишљењу самих аутора, видно се разликује од других сличних, писаних о ратним дешавањима 1990–1995. године, у којима су поједини писци углавном из прича других говорили о догађањима у неким дијеловима или регијама Републике Српске Крајине.

ПУШКУ ЗАМИЈЕНИЛИ ПЕРОМ

Разлика се састоји у томе што су аутори текстова непосредни учесници доношења битних одлука и свједоци догађаја у наведеном временском периоду на подручју Кордуна. Овом књигом желели су да те догађаје објективно, документовано и хронолошким редом пренесу на папир и преточе у истините странице историје крајишких Срба на том подручју.

Ђуро Шкалац, председник Удружења бораца Кордуна и један од аутора књиге, поред Тоше Пајића, Милана Павића, др Милана Гулића и Ратка Дмитровића, и уводничар на овом скупу, позвао је на почетку промоције све присутне, у пуној сали Општине Нови Београд, да минутом ћутања одају почаст свим пострадалим борцима и цивилима за вријеме рата на Кордуну.

Тошо Пајић је у уводној ријечи истакао да циљ ове књиге није био да се њоме промовишу аутори, већ да се сазна истина о ономе што се догађало тих ратних година на Кордуну. Пајић је навео да је књига штампана и на латиници јер није само намијењена читаоцима српске националности него и Хрватима, како би и они могли видјети и другу страну медаље, истиниту и за њих различиту од оне приче која им се свакодневно сервира.

– Ми који смо књигу писали сматрали смо да су за овакав рад позванији наши историчари и неке друге истакнуте личности. Нажалост,

то нико није учинио, а неки који су о томе писали нису на истинит начин представили догађаје у Крајини, а нарочито не оне на Кордуну – рекао је Пајић и додао да жеља 24 аутора није била да се неко окриви или оптужи, већ да се да се само констатује право стање.

СЛОГА КОРДУНАШКИХ СРБА

– Чињеница је да је Кордун био најорганизованији, прије свега због јединства политике, војске и полиције које се манифестовало и реализовало кроз координационо тијело, чији су чланови били најистакнутији појединци, од челних људи општина, команданта корпуса и бригада, шефова полиције и истакнутих страначких лидера. Ту се анализирано стање у свим областима, а са састанка се одлазило са конкретним задужењима – истакао је Тошо Пајић, који је осврћући се на последње битке у Крајини навео да је неизвјеснија ситуација била управо на Кордуну.

– То што су јединице Српске војске Крајине и полиције заједно са народом остале у обручу око Топуског, као некад партизанске јединице на Петровој гори 1942. године, није разлог што су оне биле слабе, већ због тога што су биле јаке и одбиле све хрватске нападе. Тада је руководство Кордуна, о чијем сам јединству говорио, заједнички одлучило да је у том тренутку најбитније било спасити народ, јер да се ушло у отворену борбу, а до првих слободних линија, које су биле удаљене преко 80 км, толико би људи изгинуло да се Кордунаши никада не би опоравили – закључио је Пајић, додајући да су због тога многи од њих били оптуживани и омаловажавани, али да и данас стоје иза својих одлука.

ОПРЕЧНИ СТАВОВИ КАО ПОСЕБАН КВАЛИТЕТ

У књизи има опречних ставова и тумачења догађаја, али то не треба схватити као слабост, већ као богатство, истакао је Милан Павић, кордунашки угледни привредник.

– Прожимање тих ставова и оцјена догађаја даје стимуланс за даљња истраживања у трагању за истином. Дистанца од 20 година сигурно није довољна да се сви догађаји најбоље сагледају, али је у текстовима очљив општи труд аутора да се колико је могуће што више избјегне субјективност у тумачењу тих догађаја. Књига инспиративно дјелује на истраживаче и потенцијалне критичаре. Сигурно ће бити примједби и критика. Међутим, сама чињеница писања и објаве књиге далеко превазилази све потенцијалне критике – навео је Павић, додајући да боље да има примједби него да о томе није ништа написано.

– Књига обилује историјским приказима који свједоче о вишестолетном присуству српског народа на подручју Кордуна и других крајева Хрватске, настањеним Србима – наставио је своје излагање Павић.

– Историјска улога српског народа у одбрани Европе од турских освајања је неоспорна и

представља сушти темељ столетног страдања након престанка те опасности. Сигурно је да се не би могао разумјети прогон Срба из Крајине без погледа на однос према њима од 19. вијека до данас – рекао је Павић, оцјенујући да је кулминација физичког страдања Други свјетски рат, у коме се биљежи највеће страдање на Кордуну.

ДУБОКА ГЕНЕЗА СТРАДАЊА

– Сваки трећи српски становник Кордуна изгубио је живот у усташким покољима 1941. године. Та нит страдања Срба у Хрватској провлачи се кроз читав протеки вијек и окончана је падом Крајине и прогоном њеног становништва 1995. године – навео је Павић, закључујући да је кроз своју историју српски народ Кордуна гинуо за друге, надајући се разумијевању и поштовању.

– Најбољи примјер за то је допринос наших очева и дједова у побједи антихитлеровске коалиције у Другом свјетском рату. Нажалост, резултат тога је трагичан јер смо на крају остали без ичега, територије, уже постојбине, комшија, рођака и пријатеља – истакао је Павић, наводећи да су Кордунаши данас расијани по цијелом свијету, али и то да ова књига може да буде мотив за писање нових дјела.

У име организатора, Ђуро Шкалац је поздравео народног посланика и председника *Савеза Срба из региона Миодрага Линту*, председника Коалиције удружења избјеглица Милу Шапића, председника ДИЦ *Верийас* Саву Штрпца, председника СУБНОР-а Београда и учесника ратних операција на Кордуну пуковника Бору Ерцеговца, председника Завичајног клуба Кордунаша Петра Шаулу и друге госте, као и све присутне који су одвојили вријеме да присуствују овом скупу.

У културно-умјетничком дијелу програма учествовала је женска пјевачка група и најмлађа секција КУД-а *Ђурило и Мешођије* из Бусија.

ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

ДМИТРОВИЋ: СРБИ ОЛАКО ЗАБОРАВЉАЈУ

Новинар и публициста Радомир Ратко Дмитровић издвојио је причу *Избјеглица се пише срцем*, похваливши Милицу Броцић Девид. Он је нагласио да потиче из партизанске породице са Баније и са жаљењем констатовао да је вријеме избрисало све партизанске битке.

– Избрисане су као српске битке јер су их користили други. Још је жалосније да Хрвати у последњих петнаестак година присвајају српски антифашизам – рекао је Дмитровић, наводећи да је у партизанским јединицама до капитулације Италије било између 85 и 94% Срба и врло мали број Хрвата, углавном политичких комесара.

– Смијешно је да се данас Хрвати диче тиме да су процентуално имали највише антифашиста – рекао је Дмитровић, који прогнозира да Срба у Хрватској због асимилације и исељавања ускоро неће ни бити. Он се запитао да ли је случајност што нико у Србији није снимео филм о прогонству 250 хиљада људи који у њој живе.

– Сами олако заборављамо научнике Теслу и Миланковића, Саву Маркаља, књижевнике Симу Матавуља, Владана Десницу, глумце Петра Краља и Раду Шербецију и многе друге ствараоце и умјетнике са крајишких простора. У томе и јесте наша мука јер нема плодноснијег народа од Срба из Хрватске – нагласио је Дмитровић, наводећи да је највећи проблем што Срби Крајишници никад нису ставили општи изнад личног интереса.

КЊИГА ДАЈЕ ЗНАЧАЈАН ДОПРИНОС У СКЛАПАЊУ МОЗАИКА И ПРОУЧАВАЊА ТЕШКЕ СРПСКЕ ПРОШЛОСТИ

Гулић: Списак жртава потврђује да је страдање на Кордуну током деведесетих било велико

Врло опширно о књизи је говорио историчар др Милан Гулић, наводећи да се ради о разликују по садржини и квалитету, јер у неким има више сјећања, док у другима преовлађују запажања аутора из данашње перспективе.

– По вриједности и садржајности ипак бих издвојио радове Милорада Шкрбића, Николе Радовића, Драгана Пајића, Тоше Пајића и Лазе Пекеча. Посебно важан сегмент ове књиге јесте управо то окружење и предаја кордунашког корпуса из више разлога. Између осталог, зато што је то заиста један специфичан сегмент крајишке тра-

гедије из августа 1995. године. Нажалост, морам признати да је то нешто о чему јако мало знамо ми Крајишници, а поготово Срби у другим дијеловима осталог етничког простора. Специфичност тог догађаја, тих неколико дана окружења, преговора, неизвјесности, ишчекивања није добро покривен историјским изворима, барем не са ове српске стране. Зато се ту добрим дијелом можемо и морамо ослонити на сјећања учесника и непосредних актера – рекао је Гулић, оцјенујући да је првенствени задатак књиге да презентује сјећања људи.

– Неки важни људи који су обављали битне дужности на Кордуну нису више међу живима, и управо зато бих још једанпут желио да апелујем да се писањем и сјећањем на ове врло сложене и тешке догађаје наших живота настави. Нека то остане макар и сјећање само за ваше породице, а опет с друге стране, то може бити дио неког документационог центра, научне установе. Знате и сами да је дио докумената уништен у повлачењу, дио је пренијет у Србију и биће доступан ко зна кад, док је дио остао у Хрватској – рекао је др Гулић, који је као посеб-

но значајно истакао последње поглавље књиге.

– Детаљан попис од 745 жртава плус још 11 жртава са непотпуним подацима. Упоредо са Другим свјетским ратом, гдје је само у Садиловцу страдало преко 460 жртава, ово би за неке била мала бројка. Напротив, то је велики број жртава, јер су деведесете године биле године великог страдања Кордунаша, па зато треба да се састајемо, да пишемо и нека и ова књига буде један прилог том сложеном мозаику проучавања наше тешке прошлости – закључио је своје излагање др Милан Гулић.

ЗАВИЧАЈНО ДРУЖЕЊЕ СРБА ИЗ ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ У КАЋУ

Одржана Једанаеста змијањска ноћ у Каћу

Завичајно удружење Змијање организовало је 10. фебруара 2018. године у хотелу *Оморика* у Каћу, код Новог Сада, јубиларно 11. змијањско вече на којем се окупило око 450 змијањаца и њихових пријатеља. На почетку вечери свештеник Илија Проле благословио је скуп, а ради напретка и берићета у кући, и пјесмом која је била, јесте и биће начин да се разумијемо, исказемо љубав једни према другима, нашу срећу, тежачку муку и своје жеље. Чланови Удружења Змијање отворили су врата пријатељима и добронамјерницима, који поштују и подржавају жељу активиста Удружења да одрже змијањски дух и огњиште и науче своје потомке да то исто чине.

Предсједник удружења Ђорђе Пантелић поздравио је присутне Змијањце и њихове пријатеље, као и учеснике

» Гојко Капетановић, Томислав Николић, Миодраг Линча, Ђорђе Пантелић и Жељко Плавшић

програма и госте и упознао их са стањем у кући, плановима и о даљем раду. Скуп су својим присуством увеличали народни посланик Миодраг Линча, као и представ-

ници удружења Дрварчана, Петровчана, Гламочана, Јањана итд.

Присутним Змијањцима и њиховим пријатељима обратио се народни посланик Миодраг Линча, који је говорио о пројекту регистрације некретности у Федерацији БиХ, што практично значи зајмену старих земљишних књига новим земљишним књигама или успостављање нових земљишних књига у општинама гдје су оне биле уништене током Другог свјетског рата. Он је обавијестио земљаке да детаљне информације могу наћи на сајту *Савеза Срба из региона* и у мјесечном листу *Српско коло*.

Скupu се обратио и пријатељ Змијања Саво Видојевић, родом из Чачка, док је Горан Квргић донио тек објављен примјерак књиге *Јањ и Јањани*, која говори о 70-годишњи-

ци колонизације у Равно Селу. Чланови мушке пјевачке групе из КУД-а *Младен Стојановић* из Бачког Јарка, момачки су отпјевали неколико пјесама „на суво“ и измамили лијепа сјећања и дивљење, као и аплауз. Ускоро су на сцену ступили и чланови КУД-а *Свети Сава* (ветерани) игром са Косова, који су дугогодишњи чувари традиције свег народа српског, а чија је љепота игре освојила свијет. Виртуоз на гуслама, инструменту који прати нашег човјека у раду, славу, весељу и доколици, Вид Змијањац измамио је заиста дуготрајан аплауз.

По завршетку богатог културно-забавног програма, а до извлачења томболе, многобројне госте забављала је група *Змијањско јайто* из Словеније. Удружење се може похвалити великим бројем пријатеља који подржа-

вају и помажу рад и морално и материјално. Материјално су помогли рад Удружења: доо *Армирач*, Нови Сад; Душан Кондић; *Еуро-штанс-иорџ*, Бачки Јарак; доо *Вишороџ*, Нови Сад; Марко Лакић; доо *Аушо-гуџа*, Нови Сад; доо *Вишороџ*, Маријанац; друштво *Змијање*, Бањалучка; *Сџакло Гавриловић*; доо *Гудмарк*, Шабац; Лакић Драгомир Лине, Војо Бореновић; ауто школа *Сџарџ*; доо *Кокша*, Каћ; ресторан *Оморика*; *Лура*, Каћ; Младен Крстајић; доо *Шуша-грађевинарство*; доо *Конзул*, Нови Сад; доо *Сџрашум*, 2009, Нови Сад; доо *Дехигра*, Нови Сад; доо *Вишороџ-промејш*; доо *Техно-биро-инжењеринг*; доо *Невурра*, Нови Сад; доо *Нелиш*, Тител; доо *Теодоровић*, Каћ; доо *Койи-комери*; *Мењачнице Ђука*, Каћ; *Књиоводствени биро Хајгер*; гријач *Шиле-џим*.

О ЗМИЈАЊУ

Данашње Змијање обухвата највећи дио општина: Бањалучка, Мркоњић Град, Рибник (Кључ), Оштра Лука (Сански Мост) и обухвата сљедећа села и насеља: Горње и Доње Ратково, Дујаковце, Локваре, Лусиће, Стричиће, Горње и Доње Соколово, Ситницу, Стражице, Дубицу, Горњу и Доњу Козицу, Хазиће, Стублове, Чађевицу, Павиће, Кадину Воду, Зеленце, Радманиће, Шљивно, Вилусе, Добрњу и друга насеља. Змијање је одвајкада било насељено српским народом који је увијек био свјестан своје националне и вјерске припадности. Змијањци очекују да Република Српска помогне изградњу инфраструктуре, прије свега водовода, са жељом да дође до економског и демографског развоја и напретка Змијања.

Захвалнице у знак изузетног доприноса раду Удружења Змијање Змијањцима које је живот одвео у Сремску Митровицу, свештеницима Душку Марјановићу и Браниславу Дивљаку уручио је почасни предсједник Томислав Николић.

Послије додјеле вриједних награда на томболи зашло се игром и пјесмом дубоко у ноћ, са жељом да се поново сретну у добром здрављу, расположењу и напретку. **ВУЈКА КВРГИЋ**

» Свештеници Душко Марјановић и Бранислав Дивљак

УДРУЖЕЊЕ КРАЈИШНИКА ЗАПАДНО ОД ДРИНЕ И ДУНАВА, ОПШТИНСКИ ОДБОР ПЕЋИНЦИ, ПРОСЛАВИЛО КРСНУ СЛАВУ ЧАСНЕ ВЕРИГЕ АПОСТОЛА ПЕТРА

Трбовић: Општина Пећинци ће рјешавати стамбене проблеме избјеглица

Упуној сали ловачког дома у Доњем Товарнику Удружење Крајишника, Општински одбор Пећинци, прославило је крсну славу Часне вериге апостола Петра.

Јереј Александар Симић је након сјечења славског ко-

леча у пригодној бесједи изразио радост што види толики број гостију, истичући да смо ми Срби народ који се, када треба да се међусобно помогнемо или када треба Богу да се молимо, увијек нађе један другом.

– Искрено бих пожелело свима вама да то не буде само данашњи дан када празнујемо и прослављамо и када се веселимо, него да таквих дана када смо заједно буде што више у нашим животима – рекао је свештеник Симић, пожељевши свима да буду живи и здрави и у Богу благословени.

У сличном тону говорио је и предсједник удружења Рајко Јевић, родом из Рипча поред Бихаћа.

– Користим прилику да се захвалим нашој браћи Сремцима који су нас прихватили последије великог егзодуса. Већина нас који смо овдје вечерас дошла је из ратом захваћених подручја, из свих српских земаља западно од Дрине и Дунава, и ми смо овдје доживјели препород – истакао је у свом обраћању Јевић, још једном захваљујући се гостима на одзиву.

У име општине Пећинци, домаћинима и гостима, славу је честитао новоизабрани предсједник општине, магистар права Жељко Трбовић.

– И ја сам у ове крајеве дошао са оне стране Дрине и Дунава, и у потпуности разумијем све проблеме са

» Јереј Александар Симић, Рајко Јевић и Лука Гутеша

којима се сусрећете. Обећао сам да ћемо у овом мандату ријешити питање стамбеног збрињавања избјеглих и расељених лица. Општинска управа је и раније пратила, а сада ћемо још више то радити, све конкурсе везане за додјелу грађевинског материјала, откупа сеоских домаћинстава, стамбене изградње и све друге који могу да вам помогну у рјешавању, при-

је свега, оног елементарног питања, крова над главом. Ових дана потписујемо један уговор гдје је локална управа омогућила да се гради 15 станова у Шимановцима, намијењених избјеглим и расељеним лицима – рекао је мр Трбовић, наводећи да је ово ипак свечарско вече, пожељивши домаћинима срећну славу, а гостима да се лијепо проведу.

Предсједник Коалиције удружења избјеглица у Републици Србији Миле Шапић поздравио је домаћине и честитао славу. У свом говору је истакао значај Процеса регистрације некретности у Федерацији БиХ и упутио присутне да се уколико имају било каквих нејасноћа и питања обрате канцеларији *Савеза Срба из региона*.

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

» Предсједник општине Пећинци Жељко Трбовић

ДОЊИ ТИШКОВАЦ ДА ЛИ ЈЕ МОГУЋ НОРМАЛАН ЖИВОТ ГРАЂАНА КОЈИ ЖИВЕ НА ТРОМЕЋИ БОСНЕ, ЛИКЕ И ДАЛМАЦИЈЕ

ГРАНИЦЕ ПОСТАЛЕ ВАЖНИЈЕ ОД ЉУДИ...

ПИШЕ: НИКОЛА ВУКОБРАТ ВУК

На Тромеђи: Книн (Стрмица), Грахово, Личка Калдрма – од Калдрме до Стрмице простире се котлина дуга 20 км. Долином протиче ријечица Бутижница, а с обје стране уздижу се планински масиви са око 1.000 до 1.500 м надморске висине. Сва села и засеоци гравитирају ријечици, а једини излаз у свијет води локалним путем преко Калдрме, или Стрмице. Некада је овај простор био увезан са Книном, Граховом и Србом егзистенцијално: пругом, путевима, струјом, поштом, болницом, трговинама, радним мјестима... А данас је мртва бездан, пуста, без живота, испресјецана „граничним цртама“ уздуж и попрјекно и да није богу иза леђа, свијет би видео споменик људској глупости.

Котлина је специфична по томе што је дијелом у саставу Хрватске, а дијелом у БиХ. Народ је стопостотна српски, а припада и Хрватској и БиХ (Федерацији БиХ). Долином се протеже некад електрифицирана жељезничка пруга Книн–Бихаћ, од које је живио народ, а пруга од тог народа. Данас шине зврје и хрђају, возова нема, народа нема, сва електрифицирана мрежа покрадена, путеве пресјечени границама, струје нема. Понеки повратник тумара слободом звијерке у зоолошком врту. Преко „црте“ може онај ко живи у хрватској енклави котлине, а становници БХ енклаве ако имају граховска документа и ако су сто посто сигурни да нису на неком тајном списку...

ДА ЛИ КОТЛИНА ИМА БУДУЋНОСТ?

Да би ова котлина живјела, потребни су јој људи, слобода кретања, струја, посао у Книну, Грахову, или чак и у котлини, здравствене услуге, могућност школовања и сл.

Тежишно и приоритетно питање је повремено и привремено боравак људи у свом завичају. Пробивијен је пут за Грахово преко Стожишта и ако би се квалитетно и редовно одржавао, вјероватно би привукао више заинтересованих мјештана на обилазак родног краја. О асфалу засад не треба размишљати. Али највећи проблем је струја! Струја може доћи само из правца Книна, или Калдрме. А они су у другој држави. Од Стрмице струју су допремили у засеок до хрватске „црте“ (неколико км). Од Калдрме исто тако. Све је прекинуто на „цртама“, а становници средишњег дијела, које припада Босни немају струју. А у питању је, опет, само неколико км. Без струје нема свијетла, фрижидера, коришћења алата и машина...

Колико год се размишљало, живот, пракса и економска логика упућују да би проблем струје (а и осталог) најједноставније био ријешен повратком, или ослонцем на предратни модел. А управо ту лежи кључ свију неспоразума! Чим се спомене „предратни модел“ националисти, острашћеници и цртачи међа осјећају да губе тло под ногама. Јер сва њихова „идеологија“ којом су се руководили у припреми и током рата почивала је на међама. О народу се није довољно размишљало. Повратак „реметилачког фактора“ на ове просторе подгријава адреналин код Хрвата и очито им одговара „мртав“ простор као тампон зона.

РЕЛИКТ ПРОШЛОСТИ

Неизвјесност и зебња лебди овом котлином. Олако су је се сви одрекли.

Својремено је потајно прострујала идеја (понуђена од Хрвата) о припајању ове котлине Хрватској. Како понуђена, тако одбијена. Та идеја има, са економског и географског становишта, пуну логику. Котлина је егзистенцијално везана за Книн, а с Граховом углавном административно и свијешћу о историјском наслеђу. Садашње стање је тешки реликт прошлости, који би требало ријешити једном заувјек. А за то је потребан тим, пројекат и усвајање у скупштинама Хрватске и БиХ. Тим не би требало да је окренут деведесетим, већ будућности. Да је остала РСК, било да је остала у саставу Хрватске, или као самостална регија, проблем котлине не би постојао. Али у садашњим околностима, реализацију горепоменуте идеје доводе под сумњу најмање три фактора: 1. политика, јер би се поставило стресно питање усаглашавања међуграничног спора (овај крш је, изгледа, свима дражи од живота људи); 2. воља народа (која би се била проверити), а ту је, опет, одлучујући психолошки момент, јер само спомињање ријечи Хрватска изазива условни рефлекс код Срба (чему се не треба чудити, с обзиром на ближа и даљња догађања); трећи фактор је већ споменуто културно-историјско наслеђе.

Све је под упитником, само гранична „црта“ чврсто стоји и пркоси здравом разуму. Народ не може нормално да живи јер му је општина „богу иза леђа“, слобода кретања ограничена, а окова живота у условима резервата једном смо се били ослободили и народ поново не жели у њих. Хрватима је пресјечена стратешка трансферзала Сплит–Загреб, чиме, опет губе и они и народ дуж пруге од Книна до Новог Града и даље.

Шта радити?

Овај народ никада и никоме није угрожавао безбједност, већ је кроз историју пропатио муке исусове искључиво у борби за голу егзистенцију. Ако би се вратио ни убудуће не би никог угрожавао.

РЈЕШЕЊЕ ЈЕ ДИСТРИКТ

Па ипак... Ако бисмо предратно стање узели као полазну основу за коначно рјешење стабилизације живота ове котлине, морала би се узети у обзир и та нова реалност – границе. Зато би, ако већ котлина у цјелости не може припадати ни једној ни другој страни, овдје могли да се примјене елементи екстерног мини-дистрикта, гдје би све његове надлежности биле пренесене на општинске статуте Грахова и Книна конкретним анексима! Шта би ко добио оваквим рјешењем?

Народ би имао слободу избора – да ту живи, или не. Имао би слободу кретања ка Грахову и Книну, а сва инфраструктура и логистика била би им на располагању. Грахово (и БиХ) ријешили би патолошко слијепо пријевно своје територије, а Хрватска би овај прекинути бајпас (Стрмица–Калдрма) вратила у функционалност и растерећено реализовала жељене пројекте на овој релацији. Овдје ће неки људи морати да живе! Кад би сутра, дај Боже, профункционисала пруга – колико би људи требало да је опслужује? И одакле би се „набавили“ ти људи? Из Сирије, Ирака, Курдистана, Либије?! До рата овај народ је живио од пруге, а пруга од тог народа. Таква ситуација је цијелом дужином пруге до Новог Града. Али већ 20 година читава комуникација је мртва. Некоме одговара овакво стање. Уласком у ЕУ политичари с обје стране „црта“ мораће се одрећи менталитета сеоских кавгација и прихватити савремена правила игре: разум, толеранцију, напредак!

ЧИЈЕ ОВЦЕ ЊЕГОВА И ЛИВАДА

Морамо упозорити надлежне службе у БиХ да је ову граничну „црту“ поставила потпуно самостално страна „побједница“ последице Олује и да нико није сигуран да је валидна! Јер се и сад дио српског народа, у хрватским енклавама (услован термин) налази на БХ територији! (Босански Дреновац). Не слажу се географски и катастарски факти на терену. Ту има посла за струку и историчаре. Најблаже речено, заживио је принцип „чије овце пасу његова је ливада“! И што је још горе – појављују се „дивљи“ геодете који помјерају „црту“, ударају нова гранична обиљежја (Јарићи), чиме се Бутижница, пруга и пут лагано и постепено припајају Хрватској,

по сред БХ територије! Пола села остаће одсјечено од свијета.

Људи добре воље могу све ријешити. Зато апелујемо – БРИШИТЕ ЦРТЕ! И пусти те народ да живи! Откуд иком право да манипулише животима људи? Да им ускраћује елементарна људска права? У двадесет првом вијеку! Да ли је овај народ приватна прђија Грахова, Книна, Бањалуке, Београда, Загреба, или Сарајева? Или тамо неких Богова (и Батина) у Грахову који пресјецају сваку иницијативу ријечима: „Шта ће Тишковцу струја кад тамо нема народа?“ Наравно да га нема. И неће га ни бити! А такве душебрижнике нема ко да пита гдје је отишао новац међународних донатора намијењен овим пројектима.

Начелник Грахова показује вољу да се проблем струје ријешити. Да ли ће имати снаге и да ли ће одржати обећање – виђећемо. Пред њим је најтежи дио посла. Треба проверити број потенцијалних корисника струје, трасу за бандере (или вод), локације трафоа, преговарати и усагласити ставове са Книном... Неколико вољних мјештана би му обавезно морало прискочити у помоћ... Велику помоћ у свему могу му пружити подаци из бившег електросистема.

СИЈЕЛО ТРОМЕЂЕ

Повратак људи не треба посматрати само кроз економске и демографске интересе, већ као законску, уставну, моралну и људску обавезу државе према тим људима, а напоследку и као цивилизацијску тековину и право да људи живе по сопственом избору јер су тек тад слободни. Па макар се само један вратио. Колико су људи привржени Тромеђи и колико грцају за Родном Грудом, можете се увјерити ако обиђете *Сијело Тромеђе* и Сајам на Петровдан. Нажалост, нека техничка рјешења око доласка мјештана БХ енклаве у пар км удаљену Стрмицу (у саставу Хрватске) и даље су у рукама људи чију свијест је врење прегазило, па се мјештани беспотребно малтретирају.

Ко би морао да се позабави овим питањима и чије су то надлежности: начелници општина Тромеђе, Удружење Срба из Региона, Комесаријат за избјегле и прогнане, хуманитарна удружења, органи влада БиХ и Хрватске, па и РС.

Ово питање и не би било толико важно да је у питању само Доњи Тишковац. Доњих Тишковаца је све више.

Најезда миграната је тек почела. Негдје ће морати да „застану“. А кад застану – могли би да и остану!

ПРИКАЗАН ДУГОМЕТРАЖНИ ДОКУМЕНТАРНИ ФИЛМ КОНЦЕНТРАЦИОНИ ЛОГОР ЗЕМУН

ПРИЧА О СУДБИНИ 40.000 ЖРТАВА

» др Драгољуб Ацковић, Бранка Цидић, проф. др Вељко Ђурић Мишина и проф. др Ласло Пушкаш

Послије запаженог успеха са филмом *Пакао Независне Државе Хрватске*, урађеног као првијенац у продукцији Музеја жртва геноцида, сматрали смо да кроз исту форму можемо приказати страдање Јевреја, Срба и Рома у

логору на Старом сајмишту и близим стратиштима.

У размишљањима смо кренули од тога да ће бити потребно обрадити неколико битних тематских цјелина: изградња сајамског комплекса од 1937; њемачки нацистички пројекат рјешава-

ња јеврејског питања; Априлски рат 1941. и распад Краљевине Југославије; Независна Држава Хрватска: територија, становништво, организација власти, законодавство, идеологија, улога Римокатоличке цркве, судбина Јевреја, Срба и Рома, сабирни и концентрациони логори; војно-окупациона територија Србија: организација власти, народни устанак и њемачке одмазде, логори.

Посебне цјелине биће посвећене логору за припаднике јеврејске заједнице и сабирном логору за Србе и друге. У раду на документарном филму користили смо архивски материјал, фотографије и филмове о одређеним догађајима у Њемачкој, Независној Држави Хрватској и Србији. Потребан материјал пронашли смо у Хрватском државном архиву у Загребу, Историјском архиву Београда, Архиву Србије, Архиву Југославије, Бундесархиву у Кобленцу у Њемачкој, Војном архиву, Јеврејском историјском музеју итд. Посебно мјесто у припреми материјала припада Музеју жртва геноцида, који располаже богатом грађом (у дигиталној форми).

У трагању за салом за приказивање наилазили смо на одређене проблеме са условима које нисмо жељели да испунимо. На крају смо договорили са управом Дома омладине Београда да пројекцију организујемо 8. фе-

ОДАЗВАЛИ СЕ РИЈЕТКИ МЕДИЈИ

У жељи да окупимо публику која би попунила простор, молили смо бројне редакције за помоћ у најави. Нажалост, само ријетки, као Радио Београд 1, и десетак интернет портала су се одазвали молби. Без обзира на прочиту блокаду, на пројекцију је дошло око 200 грађана који су жељели да виде филмску причу о логору и стратишту кроз које је прошло више од 40.000 страдалника.

УИГРАНА ЕКИПА ПРОФЕСИОНАЛАЦА

Текст и сценарио засновани су на књизи др Милана Кољанина *Немачки логор на Старом сајмишту*, Београд 1992. И овај филм урадила је готово иста екипа као и претходни. Режију је потписао Драган Ђирјанић, сниматељ је Родољуб Богдановић, обраду фотографија урадио је фоторепортер Борис Субашић, музику су компоновали Бранислав Мишина и Владимир Лешаић, текст је читао Жарко Обрачевић, монтажу је радио Горан Мијић. Продукцију филма финансирани су кроз програм Министарство културе и информисања и Удружење заточеника Концентрационог логора Маутхаузен Србија.

бруара у сали *Американа*. Уочи саме пројекције публици се обратио проф. др Вељко Ђурић Мишина, директор Музеја жртва геноцида и аутор филма. Потом су се обратили кратким подацима о себи и везама са логором Бранка Цидић, сарадница Јеврејског историјског музеја, др Драгољуб Ацковић, директор Музеја ром-

ске културе и проф. др Ласло Пушкаш.

Послије пројекције филма, пуштен је кратки интервју са епископом славонским Јованом Ђулибрком, председником Управног одбора Музеја жртва геноцида и дошорашњим председником Комисије за меморијализацију Сајмишта.

МУЗЕЈ ЖРТАВА ГЕНОЦИДА

ЗАШТО СЕ ЋУТИ О ПОКОЉУ СРБА У БУГОЈНУ 1992. ГОДИНЕ

Када су 27. маја 1992. године, бјежећи од напада хрватске бојне Франкопан и осталих јединица ХВО, Срби из Чипуљића и Бугојна напустили своје домове и преко Мандалца, Гарачких подова и Стожера, избјегли у Купрес, Миле (Васе) Лукић (49) остао је у својој кући у Чипуљићу.

Десетак дана касније хрватски војници су га одвели из куће и након мучења привезали за трактор и вукли улицама кроз Чипуљић и Бугојно. Када им се учинило да су над везаним и изломљеним човјеким хрватски војници су га одвели из куће и након мучења привезали за трактор и вукли улицама кроз Чипуљић и Бугојно. Када им се учинило да су над везаним и изломљеним човјеким

сличну судбину доживио је и Илија (Косте) Праљак. И њега су, прије него што је жив запаљен, унакаженог од мучења, Хрвати завезали за трактор, ликујући вукли градским улицама.

Јово (Петра) Радуљичић убијен је на Каралинки, Чипуљић, 26. маја 1992. Покушао је да са тог узвишења изнад Чипуљића извуче тијело свог комшије Реље Лукића, који је погинуо тог дана. Иако је прије тога било договорено примирје, муслимани су пуцали на Јову и убили га.

Слободан (Пере) Свитилица, звани Бебица, из Чипуљића, поријеклом из Вуковска код Купреса, и његове комшије Анђелко Шебез, рођен у Благају код Купреса, и Ђорђе (Александра) Вуковић почетком јуна 1992. мирно су живјели у својим кућама када су по њих дошли хрватски војници и ухапсили их.

Довели су их код основне школе у Чипуљићу, неколико десетина метара испред куће садашњег председника Срби-

је Александра Вучића. Прво су их мучили а затим полили бензином и запалили. Запаљеним људима су дозволили да скоче у ријечицу Поричницу и угасе ватру. Међутим, звјери су их извеле из корита ријечице, поново полиле бензином и запалиле. И поново им допустиле да скоче у воду. Запалили су их и трећи пут и мученици су тада испустили душу. Као коловођу овог дивљања локални Хрвати и муслимани су навели мјештанку Весну Јуришић.

Анђелка (Спасоја) Глигопоказали довољно јунаштва и „домољубља“, полили су га бензином и запалили.

Сличну судбину доживио је и Илија (Косте) Праљак. И њега су, прије него што је жив запаљен, унакаженог од мучења, Хрвати завезали за трактор, ликујући вукли градским улицама.

Јово (Петра) Радуљичић убијен је на Каралинки, Чипуљић, 26. маја 1992. Покушао је да са тог узвишења изнад Чипуљића извуче тијело свог комшије Реље Лукића, који је погинуо тог дана. Иако је прије тога било договорено примирје, муслимани су пуцали на Јову и убили га.

Слободан (Пере) Свитилица, звани Бебица, из Чипуљића, поријеклом из Вуковска код Купреса, и његове комшије Анђелко Шебез, рођен у Благају код Купреса, и Ђорђе (Александра) Вуковић почетком јуна 1992. мирно су живјели у својим кућама када су по њих дошли хрватски војници и ухапсили их.

» Храм Рођења Пресвете Богородице у Бугојну је миниран 1992. године

Акун, заклан је у породичној кући, која се налази недалеко од ресторана *Гурман*, заједно са својом супругом Анђом.

Луку (Станка) Леловића, пензионисаног полицајца, поријеклом из Вуковска код Купреса, Хрвати су живог запаљили недалеко од зграде Општине Бугојно.

Савку (Стојана) Милић, стару око 45 година, која је

такође била зточена у кући-логору у Новом насељу, Хрвати су мучили и силовали, све док од ужасних мука није издахнула.

Љубомир Чивчић, стар око 53 године, чија је породица у Бугојно раселила из села Равног, општина Купрес, жив је запаљен у својој кући.

У селу Весела, надамак Бугојна, у лето 1992. комшије муслимани заклали су брачни пар Милана и Грозду Крстић. Супружници су имали око 62 године.

Два мјесеца након што су у Чипуљићу гореле српске куће и живи људи, почињен је тежак злочин над српским цивилима у Поточанима. Само што су овај злочин починили муслимани.

Поточани су били мало српско село, у којем су до рата живела 44 становника. Када је почео рат, били су лојални локалним хрватским и муслиманским властима. Међутим, муслимани су 14. августа 1992. упали у село и буквално га разорили. Сва стока је отјерана из села. Опљачкане су и све пољопривредне машине, техника, покућство, постељина... А над затеченим цивилима извршен је масакр, који се по свирепости може поредити са најстрашњим злочинима усташа из 1941. године.

Мара (Дане) Лугоња (56), која је у Бугојно доселила из Вуковска код Купреса, заклана је испред своје куће. На исти начин, после мучења, у дворштима својих домова, ножевица и сјекирама су масакрирани Боса (Алексе) Чавић (68), Боро (Видосава) Чавић (54), Љубомир (Љубе) Чавић (82), Јелена (Милана) Чавић (69) и Радојка (Станка) Пргомеља (50).

Душан Чавић је живио у Бугојну, одакле је 15. августа дошао у своје Поточане, да посјети старе родитеље. Ево како је истражним органима описао приказ који је затекао: – Отац Љубо заклан. Моја мајка Боса заклана. Јелена Чавић заклана. Крај ње Пргомеља Радојка и Мара Лугоња...

Све је то поклато. Очи им најживо извађене. Мој отац је заклан ножем испод врата, а на грудима му урезан крст. Жене раздеране, веш им покидан, види се да су силоване. Мојој мајци Боси и Јелени Чавић биле су одсјечене руке по лактовима. Руке поред њих бачене. Радојки су одсјекли ногу и оставили је поред измасакрираног тијела. Дојка јој одсјечена и ту бачена.

Једва сам изгањао од муслиманских власти да их сахраним... У шуми је пет дана раније убијен Милош Чавић, али њега нико никад није сахранио... Масакр су извршили муслимани комшије, 14. августа 1992. године. То су урадила шесторица из села Главица, а међу њима је био и Зијо Бајрић, који је са мојом кћерком ишао у школу. Био је са њима и неки Ерић, један Дураковић, један Ђорина, један из породице Ризвана... Кад сам сагледао породичну несрећу, одмах сам одјуррио у команду ТО у Бугојну. Један муслиман Дувњак ми рече: „Шта си то увеличао, као да је то нешто.“

Милош Чавић, којег Душан помиње у својој изјави, имао је 59 година.

Убијен је и његов вршњак Драго (Недељка) Чавић. Преостали Срби у Бугојну, са којима сам разговарао, кажу да су у јуну 1992. у њиховом граду убијене Цвита Никић, рођена у Вуковску код Купреса и Радојка Станишић (65). Станко Зелен из Зијамета подлегао је мучењу у хрватском логору у Љубушком, у прољеће 1992. године.

У Бугојну, граду на обалама Врбаса, до 1992. године живјело је 9.500 Срба. Сада их има стотинак. Остали су расути по бијелом свету. И скоро да их нико не помиње. Као да нису постојали.

Тужилаштво и Суд БиХ немају када да се позабаве злочинима над Србима у Поточанима, Бугојну, Чипуљићу и сусједном Купресу. Не стижу од подизања оптужница за стварне и измишљене злочине Срба над муслиманима и Хрватима. **ДУШАН МАРИЋ**

ОДРЖАНО КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ ПОСВЕЋЕНО ПУКОВНИКУ И КЊИЖЕВНИКУ МИЛЕНКУ АВРАМОВИЋУ

Аврамовић живи кроз своја дјела

Књижевно вече посвећено стваралаштву Миленка Аврамовића одржано је 1. фебруара 2018. године, у великој сали општине Нови Београд, у организацији Завичајног удружења Бинач–Дрина, уз подршку Представништва Републике Српске у Србији и општине Нови Београд.

У име домаћина, присутне су поздравили Весна Вуковић, секретар Завичајног удружења Бинач–Дрина, и Тања Јанковић, кћерка Миленка Аврамовића. Пред више стотина окупљених поштовалаца лика и дјела изненада преминулог Аврамовића, пуковника Војске Републике Српске и аутора више књига о страдању Срба у Републици Српској, говорили су Дарко Младић, син генерала Ратка Младића, пјесникиња Ранка Срдих Милић, Мићо Грубор, генерал Војске Републике Српске у пензији, и књижевница Љиљана Булатовић.

СКУП ПРИЈАТЕЉА

Скуп је отворен пјесмом *Дрино, водо* и животним мотом Аврамовића *Све величине овој свијету не вриједи колико један прави пријатељ*, а како је поносно нагласила кћерка истакнутог књижевника, „ове вечери у сали окупило се много правих пријатеља њеног оца”, којима се захвалила што су увеличали скуп.

Генерал Мићо Грубор говорио је о Аврамовићу као ратном другу, сјећајући се „са колико је радости и енергије доживљавао успјехе, а са колико је болних емоција доживљавао неуспјехе или жртве својих бораца, што је ријеткост за старјешине његове животне доби у то вријеме”.

» Весна Вуковић, Тања Јанковић и Љиљана Булатовић

– Развивао се Миленко и захваљујући успјесима у многим борбеним задацима током чеворогодишњег ратовања. Доспио је и до чина најмлађег пуковника Војске Републике Српске. Није ме изненадио када је једног дана, двадесетак година после рата, затражио да прочитам рукопис његовог романа *Мајка* и да дам своје мишљење о роману. Са задовољством сам приједлог прихватио и после тога путовао сам са Миленком и екипом промотера по многим градовима Србије и Српске и тамо говорио о његовим романима – испричао је Грубор.

– Миленкова породица и његови пријатељи из младости памтиће га на свој начин, литерате и удружења књижевника вредноваће и третирали његово списатељско дјело на

» Дарко Младић

њихов начин, а нама, његовим ратним друговима на челу са генералом Ратком Младићем преостаје да гајимо успомену на витешки лик ратника, племенитог, моралног, интелигентног и високо образованог човјека и да му будемо захвални за све што је учинио у рату као одговорни старјешина и после рата као веома плодан и успјешан писац – закључио је Грубор.

Пјесникиња Ранка Срдих Милић изнијела је лична запажања о његовом литерарном домету, базирајући се на два последња романа, која погађају ратну и поратну тематику ближе прошлости, романа *Мајка* и *Бићу гео шебе*.

Цитирајући Андрића, који је рекао да покојници немају другог завичаја до нашег сјећања на њих, пјесникиња

» Мићо Грубор

Ранка Срдих Милић истакла је да „Аврамовић има и даље свој Бинач и своју Дрину и све нас овдје, његове пријатеље”.

БРАЋА ПО ГЕНЕРАЛУ

Дарко Младић, син генерала Ратка Младића, изразио је захвалност покојном Аврамовићу на томе што је учествујући у промоцијама његових романа, изашао из изолације у којој је једно вријеме био због породичне ситуације.

– Моја прва јавна обраћања су настала захваљујући њему. У разговорима у којима ми је испричао да генерала Младића доживљава као оца, нас двојица смо схватили да смо браћа, и тако сам и остале Раткове саборце почео да посматрам као браћу. Миленко је мог оца описао као симбол страдања српског официра у

ОДЛИКОВАН ЗАСЛУГОМ ЗА НАРОД

На самом почетку направљен је биографски увод у живот и дјело Миленка Аврамовића, који је рођен 1959. године у селу Вуковићи, општина Милићи (РС), а изненада преминуо у марту 2016. године у Београду.

– Био је борац за истину и правду, а његова дјела су остала да живе и после његове смрти. Човјек, који је иза себе оставио дубок траг у књижевном стваралаштву као и раду на очувању традиције „прекодринских” Срба, описао је у својим романима значај ријеке Дрине у повезаности између двију српских земаља. Аврамовић је био један од оснивача и дугогодишњи председник Завичајног удружења Бинач–Дрина. Био је активни учесник рата у БиХ од 1992. до 1995. године. Иза себе је оставио супругу Смиљану, кћерку Тању и унуче Ану и Николу. Круна његовог књижевног стваралаштва је одликовање *Заслуга за народ*, које му је 2016. године уручио лично председник Републике Српске Милорад Додик. Аутор је шест романа: *Одложено вјечање Први и Други дио*, *Љубав у загрљају смрти*, *Стијена љубави*, *Мајка* и *Бићу дио тебе*. Најзапаженији роман *Мајка* представља једно од најпотреснијих свједочења о херојској борби Срба у БиХ и стварању Републике Српске, испричано кроз исповијести мајки, са три или више синова, које су у стварању Републике Српске дале највише што су могле – своју дјецу. Тамо гдје су многи застали, скинувши са себе ратничке униформе, закопали или сложили у ормаре бојно оружје, пуковник Миленко Аврамовић је са новом муницијом – својим романима, искорачио високо подигнутог чела и широког срца да његају бригу и исконско поштовање и понос српског народа – речено је на промоцији.

рату у коме је ваљало заштити народ да му се не понови геноцид из претходних ратова. Данас видимо да се жртве из Другог свјетског рата, или из ратова деведесетих покушавају претворити и приказати као злочинци. Ја сам у његовим књигама видео један историјски процес који је приказао на умјетнички начин. Процес који и данас траје, и сви смо свједоци. Говорећи о стварним догађајима и описујући живот и судбине својих сабораца, пријатеља, своје земље и народа, он, скромно, као и сви припадници ВРС, никада није истицао своју жртву српског официра – објаснио је Дарко, нагласивши да је Аврамовић био велики књижевник, ратник, официр, отац, муж, пријатељ, али прије свега велики човјек.

вотним мотом жељела да завршим ову промоцију: „Љубав надокнађује све, али ништа не може надокнадити љубав”, поручила је Тања.

Међу гостима на промоцији био је присутан народни посланик и председник *Савеза Срба из рејона* Милодраг Линта, велики број генерала и официра ВРС и Србије, Борислав Максимовић из Представништва РС у Србији, породица, председник и потпредседник Завичајног удружења Бинач–Дрина, Драго Ашћерић и Цвијетин Ђукановић, као и остали чланови Управног и Надзорног одбора Удружења. Снежана Вељо, председница КУД-а *Ђурило и Методије*, Милан Томичевић Мунгос, један од јунака описаних у Аврамовићевим романима и бројни други пријатељи и поштоваоци лика и дјела Миленка Аврамовића.

ПОНОСНА ЋЕРКА

На крају вечери Тања Јанковић, кћерка Миленка Аврамовића, позвала је све окупљене да и даље причају о Миленку и његовим књигама, да се не заборави.

– Јако сам поносна што је управо он мој отац. Миленко је био човјек који је ширио и даље шири љубав међу нама и зато бих његовим жи-

вотним мотом жељела да завршим ову промоцију: „Љубав надокнађује све, али ништа не може надокнадити љубав”, поручила је Тања.

вотним мотом жељела да завршим ову промоцију: „Љубав надокнађује све, али ништа не може надокнадити љубав”, поручила је Тања.

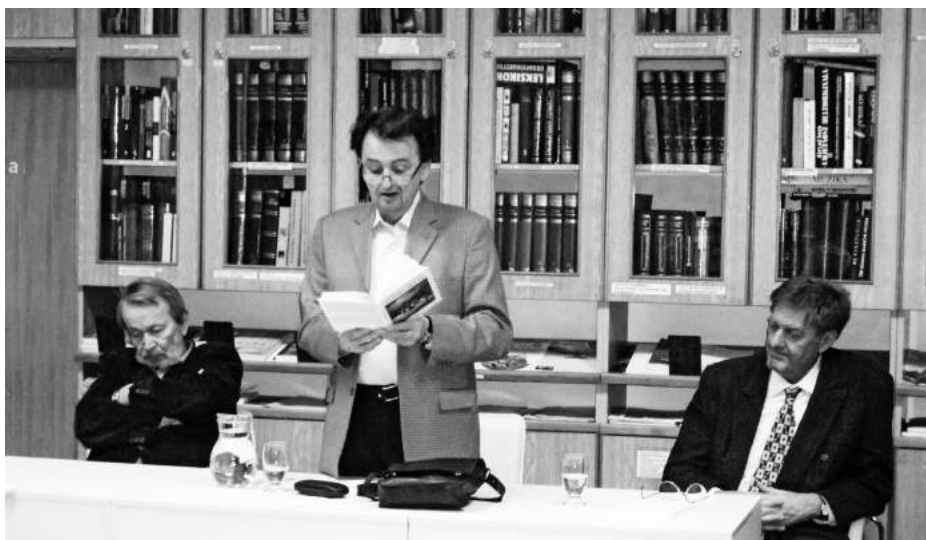
Током вечери одломке из Аврамовићевих дјела казивали су чланови Културно-умјетничког друштва *Ђурило и Методије* из Бусија, а својим рецитацијама програм су обогатили Гојко Шашић и Јелена Марковић. Након програма приређен је пригодан коктел и дружење.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

МАНИПУЛАЦИЈАМА МАЈКАМА

Љиљана Булатовић, књижевница и Аврамовићева колегиница по перу, рекла је да је Аврамовић направио јуначко дјело за српски народ пишући о мајкама и окупивши толики број мајки у своја дјела.

– У данашње вријеме када је манипулација са мајком најстрашнија манипулација *Мајки Сребренице*, српске мајке се разликују. Ми смо *Коло српских сестара*, и у то коло примамо све добронамјерне и честите. Данас овдје имамо Смиљану, Тањину мајку и Миленкову супругу, којој је он оставио да настави и његају темеље породице, и сигурна сам да би био поносан да је са нама – истакла је Љиљана, и овом приликом подијелила са присутнима да се лично zaloжила да Република Српска установи награду која ће се сваке године додјелјивати за литературу писану на тему *Мајка из ратног времена*, нагласивши да нам као друштву „недостаје тога”.

» Стеван Тонтић, Анђелко Анушић и Драган Којић

ПРОМОВИСАНА КЊИГА "ЗИМНО МЕСТО" АНЂЕЛКА АНУШИЋА

ПЈЕСНИКОВЕ ЖИЖИЦЕ

У Градској библиотеци Новог Сада промовисана је 8. фебруара 2018. године шеснаеста пјесничка књига Анђелка Анушића *Зимно место*, коју је објавио *Културни центар* из Сврљига. Збирка је овјенчана наградом Гордана Тодоровић.

О књизи је говорио пјесник Стеван Тонтић, који је истакао Анушићеву иновативност у пјесничком језику, обогаћивање његове лексичке језгре новим ријечима. Филозофски и нарочито библијски слој цитатности

у који су уроњени поједини поетски мотиви и теме ове збирке служе пјеснику како би, поред осталог, освјетлио и трагичност изгона крајишких Срба крајем минулога вијека, приказујући то као циклично кретање истог историјског удеса, подвукао је Тонтић.

Говорећи о својој књизи, Анушић је рекао да је „свијет одавно постао зимно мјесто, и само још поезија уноси мало свјетла, трунак ведрице и топлине у урбане људске колибе. Само пјесник јоште упорно креше, пали своје

жижице и кроз прозор их баца у смрачени свијет, на оно тмурно библијско стадо”, појаснио је аутор. Одговарајући на питање о угледној награди коју је добио, Анушић је, између осталог, казао:

– Гордана Тодоровић је максимално усполила пјеснички језик, отворила све његове понорнице и поре, све његове ковнице и ливнице, све аорте и жилице, спрежући у поетској реторти Небо и Земљу, послове и дане, мистерију поезије, живота и смрти. **С. СТАНИШИЋ**

У ЧИКАГУ ОСНОВАНО УДРУЖЕЊЕ ХЕРЦЕГОВАЦА

За првог предсједника изабран Душан Магазин

Ругу недјељу фебруара 2018. године у Чикагу метеоролози ће забиљежити по хладном времену и снјежном покривачу, а историја српске дијаспоре ће забиљежити Оснивачку скупштину Удружења Херцеговаца.

У суботу, 10. фебруара 2018. године, у Свечаној сали старе Цркве Васкрсења Христовог у Чикагу одржана је Оснивачка скупштина Удружења Херцеговаца у Чикагу. Почетак рада Удружења благословио је протонамјесник др Бранислав Кончаревић, професор на Богословском факултету у Либервилу а потом поздравивши све присутне.

– Најприје да се захвалим Организационом одбору што сте ме позвали да заједно са оцем Милетом благословим почетак рада Удружења, домаћину у старој Цркви Светог Васкрсења. Посебно ми је драго што сте ме позвали

ре које краси предузетнички дух.

Радни дио оснивачке скупштине Удружења Херцеговаца започео је обраћањем предсједника организационог одбора ђакон Никола Топаловића, који је нагласио да су сигурно постојали бољи од оних које је Организациони одбор предложио, али не и заслужнији и захвалнији.

За првог предсједника Удружења Херцеговаца у Чикагу изабран је Душан Магазин, који је истакао да су Херцеговци у протеклим ратовима губили животе, али не вјеру и образ.

На изборној скупштини Удружења Херцеговаца у Чикагу изабрани су: потпредсједници Дејан Куљанин и Никола Крстовић, секретари Огњен Глигоровић и Миљан Ивезић, благајник Слађан Ђећез и чланови Извршног одбора Рајко Драганић, Ва-

ФОТО: СТУДИО ЛЕГЕНДА КРАЈИНА

У СРПСКОЈ ПРЕСТОНИЦИ ОДРЖАНО 21. КРАЈИШКО ВЕЧЕ У ОРГАНИЗАЦИЈИ КУД-а КРАЈИНА

Највеселији скуп Срба Крајишника у Београду

По већ устаљеној традицији и ове године је прве суботе у фебруару у српској престоници одржано традиционално 21. Крајишко вече у организацији КУД-а Крајина Београд. Традиција окупљања успостављена је још 1996. године и спада у ред најмасовнијих скупова Срба Крајишника у Београду. С обзиром да је ријеч о дугој традицији као и о великој

популарности КУД-а Крајина, није чудо што интересовање за овај скуп одавно превазилази 700 мјеста колики је максималан капацитет ресторана Језеро. Предсједник друштва Милорад Загорац је у име домаћина поздравивши окупљене госте и пожелио им добродошлицу, а потом је уследио културно-умјетнички програм.

КУД Крајина је за ову прилику представио кореогра-

фију Врлика, која је премијерно изведена у Етнографском музеју, заједно са Чуварима Хрисћовој роба.

По традицији изведен је читав сет завичајних пјесама у извођењу мушке и женске пјевачке групе.

Међу почасним гостима били су чланови Завичајног удружења Личана из Суботице као и маестрални кикиндски виртуоз и чувар народне баштине Милан Вашалић.

Након културног-умјетничког дијела програма, уследила је права крајишка журка, а госте су забављали Миле Делија, Мила Ђоковић, Миленко Крндија, Саво и Љубиша и Момо и Додир. Као и сваке године, уприличена је богата томбола. Поред печеница и туристичких аранжмана најсрећнији међу гостима обрадовали су се и клима уређају.

Т. ЂОРОВИЋ

јер Далматинце и Херцеговце вуче динарски тип о коме стално говорим. Ово није само Оснивачка скупштина већ историјски догађај јер поред тога што имамо снагу да се окупимо, ми знамо и шта хоћемо. Иако смо ван граница наше отаџбине, онај дух херцеговачки, борба за ближњег нас још више веже – истакао је др Кончаревић.

– Херцеговац је увијек ведрог чела и гледа унапријед баш као и ово Удружење, које ће објединити Србе Херцеговце на америчком континенту, а можда и шире – закључио је протонамјесник Кончаревић.

Присутнима се обратио и старјешина Храма Васкрсења Христовог у Чикагу отац Миле Суботић.

– Срце ми је пуно што сте баш за ово окупљање одабрали овај наш храм. Овдје сте добродошли баш као код своје куће. На прагу смо Часног поста и на уму треба да имамо да његујемо основне хришћанске врлине и врједности, да волимо Бога и људе – рекао је отац Миле, описујући Херцеговце као визиона-

со Мркајић, Ђорђе Куљанин, ђакон Никола Топаловић, Биљана Калем, Лука Шергт, Ведрана Вулић, Велинка Медић, Смиља Мркајић, Невена Драганић, Драга Куљанин, Синиша Драганић, Славенко Михаић, Дража Грчић, Милован Грчић, Милован Магазин, Велибор Калем, Ацо Бенђо, Неђо Ивезић, Предраг Ивезић и Стефан Магазин.

Послије избора они су у старој Цркви Светог Васкрсења Христовог положили заклетву.

Извршни одбор ће такође бити допуњен младим члановима одбора који због школских обавеза нису могли присуствовати сједници. Скупштина је донијела одлуку да крсна слава Удружења Херцеговаца из Чикага буде Св. Василије Острошки.

У даљем току сједнице одлучено је да чланарина износи сто долара годишње по породици. Вече је протекула у братској љубави и дружењу, а да бисмо се осјећали као у завичају, нису изостали домаћи специјалитети и јагњетина са ражња.

ЂАКОН НИКОЛА ТОПАЛОВИЋ

НА СЈЕВЕРУ БАЧКЕ 18. ФЕБРУАРА 2018. ГОДИНЕ ОДРЖАНО ТРАДИЦИОНАЛНО ПЕТО ЛИЧКО ПРЕЛО

Личани скупљали новчане прилоге за храм Светог Нектарија Егинског у Суботици

Да године проведене у петој бачкој равници нису избрисале горштакчи менталитет и старе обичаје Личана, могли су се увјерити сви који су у суботу у ресторану *Сиаршак* посјетили Личко прело у Суботици.

Прело, које је организовало Удружење Лика, окупило је више од 350 Личана и Личанки свију генерација и на кратко их вратило у завичај који су вољно или невољно напустили. У личним испра-

вама Доњи Лапац, Кореницу, Удбину, Госпић замијенили су Суботица, Бачка Топола, Липар и друга бачка мјеста, али је, како се могло видјети, срце остало тамо гдје су коријени.

– Традиционална прела су се одувјек одржавала у зимском периоду, јер тада није било радова у пољу, те је народ имао више времена за дружење. У прошлости, прела су се одржавала у кућама, када би се мушкарци картали и

причали шале или мудро зборили, а жене везле и штрикале – подсјећа Милош Борјан, предсједник Удружења Лика.

– Ово прело има за циљ да покаже културну шаролитост и богатство народа који живе у Суботици, али и да Личане врати својим коријенима. Као и претходна, и ово прело има хуманитарни карактер, те је дио прихода намијењен изградњи Храма Светог Нектарија Егинског на Прозивци.

У умјетничком дијелу програма наступила је група *Искон*, КУД *Крајина* из Београда, група *Ликоси* из Новог Сада и пјевачка група Удружења *Лика*. Уз уштипке, басу, подварац и друге специјалитете, шале о Дани и Мани, старе пјесме и неизоставно *Глуво коло*, било да су их доживјели у кршној Лици или су о њима само слушали од својих очева и дједова, Личани су показали како се чувају обичаји од старине. SUBOTICA.COM

ХУМАНИТАРНА АКЦИЈА ПОВЕЗАЛА СВЕ ЉУДЕ НА ИСТОКУ ХРВАТСКЕ

Василије и беба Маша ујединили Србе и Хрвате у Вуковару

Двоје дјеце из Вуковара и Борова, нажалост, тешко обољеле, успјели су приближити вуковарске Србе и Хрвате више неголи било која политика. Четрнаестомјесечна беба из Вуковара Маша Чуvalo и 19-годишњи Василије Сентиванац из Борова тешко су обољели. Маша у загребачкој болници чека одлазак у Падову на трансплантацију бубрега, а Василије у Њемачкој пресађивање коштане сржи. Како се када је Хрватска, а поготово њен исток у питању, већина ствари мјери међународним параметрима и односима, Машини родитељи су већинске хрватске националности, а Василије је Србин. Међутим, као ријетко када становници Вуковара и околине националну припадност ставили су на страну и максимално подржали сакупљање новчаних средстава потребних за лијечење двоје дјеце. Посредством друштвених мрежа и директно људи су позвани да се укључе у акције. И одазвали су се.

Пошто је Василије осим што је одличан ученик и одличан фудбалер, иницијативу за сакупљање новца за лијечење јесенас су покренули његови клубски другови из Фудбалског клуба *Вушек-Слоја* у Вуковару. Одмах су се укључили и вршњаци из *Вуковара '91*. У присуству великог броја публике одирана је утакмица ових двају клубова. Ради бољег разумијевања овдашње ситуације истакнимо да у јавности *Вушек-Слоја* фигурира као српски клуб, а *Вуковар '91*, разумије се, хрватски. С обзиром да је Васо наступао за оба клуба, а прије непуне три године му је на тренингу позлило, од када се бори са болешћу, до организације утакмице није тешко дошло. Био је то први наговјештај да се и Вуковарчани могу издигнути изнад уско националних оквира и кренути у акцију помоћи дјетету.

Сакупљање неопходних 161.000 евра за операцију

РАЧУНИ ЗА ПОМОЋ

Василије болује од акутне лимфобластичне левкемије и након годину дана лијечења у болници *Ребро* у Загребу, његово стање се, нажалост, погоршало. Пребачен је на лијечење у Њемачку, гдје је неопходно да му ураде трансплантацију коштане сржи. Донације за Василија уплаћују се на IBAN: HR95 2500 0091 5011 4765 2, SWIFT адреса / BIC Addico bank d. d. Zagreb: HAABHR22. Мјесец дана након пријевременог рођења, дјевојчица Маша хитно је пребачена у Загреб у КБЦ *Ребро*, гдје се налази и данас. У годину дана свога живота преживјела је четири сепсе, неколико упала плућа, те мождани удар. У тешкој операцији извађен јој је лијеви бубрег и једино рјешење за њен нормалан живот јесте трансплантација бубрега. Рачун на који се могу уплатити донације за Машу је HR5924020061500060801, SWIFT: ESBCHR22.

Васе Сентиванца анимацијом јавности и отварањем посебног рачуна наставио је Заједничко вијеће општина из Вуковара, као централна институција српске мањинске самоуправе на истоку Хрватске. За свега десетак дана, што уплатама на рачун, што директним уплатама на десетак „пунктова“ у Вуковару и Борову, сакупљено је око 140.000 евра.

– Ова акција је повезала све људе на истоку Хрватске, независно од националне припадности или политичких одређења. Захваљујемо се и Ивану Пенави, градоначелнику Вуковара, као и припадницима већинског хрватског народа који су подржали ову нашу акцију за Василија. Овдашње српске институције: ЗВО, СДСС, *Просвјета* итд. ће уплатити новац за лијечење мале Маше – рекао је током акције председник Заједничког вијећа Срђан Јерemiћ. Након обједиња-

вања акција *За Васу и Машу*, ујединили су се и донатори па је новац почео да се скупља и у другим градовима и хуманитарним организацијама широм Хрватске. На концерту за Машу у вуковарском Хрватском дому средином јануара наступале су далматинске клупе, а такође на концерту *Заједно за Васу* крајем јануара и предвије и по хиљаде посетилаца наступале су народњачке естрадне звијезде предвођене Александром Илићем и Миланом Топаловићем. Уз српске естрадне атмосфере солидарности и заједништва допринијеле су дјевојчице вуковарске плесне групе *Венера*, те етно група *Ђурђевак* из Боботе поред Вуковара. Отварајући вуковарски концерт Јерemiћ је преносећи захвалност и поздраве Сентиванчевих родитеља, који су са сином у Њемачкој, изразио увјерење да ће у наредних неколико дана бити сакупљен сав потребан износ! **БОРО РКМАН**

У БАЊАЛУЧКОМ РЕСТОРАНУ *ЈЕЗЕРО* ОДРЖАНО 20. ОКУПЉАЊЕ СЛАВОНАЦА

Док је Славонаца биће и Славоније

Јубиларно 20. окупљање Славонаца *Западнославонске вечери* уприличено је 2. фебруара у Трну код Бањалуке када се у ресторану *Језеро* окупило неколико стотина пристиглих из западне Славоније, Дарувара, Пакраца, али највише из Градишке и осталих мјеста, гдје су Срби протјерани у зиму 1991. године и у акцији хрватске војске *Бљесак* нашли уточиште.

Уз музику и пјесму удружења *Славонија у срцу*, чији су чланови организовано, предвођени председником Извршног одбора Миодрагом Жарковићем, стигли аутобусом из Београда, као и КУД-а *Бели анђео* из Српца, веселило се и уживало у сусретима, разговорима, шалама и пошалицама, јелу и пићу. Све до касних ноћних часова.

УРУЧЕНЕ ЗАХВАЛНИЦЕ

Председник удружења Срба протјераних из западне Славоније *Крајина* Крсто Жарковић, организатор овог дружења, уручио је на почетку програма захвалнице удружења. Својим присуством Славонци су обрадовали председник Републике Српске Милорад Додик, загребачки адвокат Анте Нобило, Вељко Вукелић из Инђије и председник општине Градишка Зоран Ацић.

Захвалницу *Крајине* примио је и председник Удружења *Јадовно* Душан Басташић, који је ову прилику искористио да подсети на страдања Срба под усташким режимом.

– Знате да је наш крај био 1941. године најзападнији на коме живе Срби. Управо по оснивању НДХ ухапшено је 510 Срба и одведено пут Госпића, па на острво Паг, односно увалу Слано. Прије двије године сазнали смо да је већина преживјела ова стратишта на којима је сурово убијено више од 38.000 Срба и да су одведени пут Велебита и бачени у једну од пет јама Ступачинова. Желимо да нађемо та мјеста, а највећи број тих мјеста није познат. У ових протеклих осам година ишли смо на Велебит и Паг, запалили свје-

» Зоран Ацић, Вељко Вукелић, Милорад Додик и Анте Нобило

» Миодраг Жарковић, Живко Сукур и Крсто Жарковић

ће и поставили пет великих крстова и двије спомен-плоче. Ако Бог да, имаћемо и капелу посвећену тим мученицима. И то је наша дужност и одговорност. Јер само захваљујући ономе мало од породичног предања ми смо као народ 1991. поступили потпуно другачије него 1941. године, мада смо дијелом покатоличени, похрваћени, али смо сачували живе главе – рекао је Басташић у пуној сали *Језера* и завршио ријечима:

– Ми Срби поштујемо живот, али и своје жртве. Зато, играјте и пјевајте, Славонци, док је вас биће и Славоније.

СПАС НАШЛИ КОД БРАЋЕ

Захвалницу је добио и Анте Нобило, који је истакао да „ниједан не гледа ко је Србин, а ко Хрват, већ ко је човјек“.

– Предивно је видјети да смо сви овдје заједно. Само тако, држећи се заједно, можемо вратити постојање Ср-

ба у Републици Хрватској. Овим ријечима обратио се председник општине Градишка Зоран Ацић.

У име Српске православне цркве захвалницу *Крајине* примио је архијерејски намјесник у Градишци протојереј-ставрофор Гојко Слијепчевић.

Према ријечима Крсте Жарковића, у западној Славонији живјело је прије рата 108.000 Срба, а данас их је само 23.000.

– У *Бљеску*, у ратном кошмару и безнађу нашли смо спас код своје браће. Народу Градишке, хвала, рекао је Жарковић.

Гости „западнославонске вечери“ били су пријатно изненађени када су пред крај програма добили најновији примјерак листа Савеза Срба из региона Српско коло у коме је детаљно изнесена проблематика регистрације имовине у Федерацији БиХ.

Д. БАШОВИЋ

У ЧИКАГУ ОДРЖАН ФЕСТИВАЛ КРАЈИШКИХ ПЈЕСАМА

Свако има завичај „ђе” се родио

Први фестивал крајишких и завичајних пјесама у Америци одржан је у суботу 3. фебруара у сали *Српске брајске њомоћи* у Чикагу. На овом фестивалу, на којем се цијело вече пјевало завичају, учествовало је десетак група, оркестара и пјевача.

– Крајишка пјесма је одржала наш народ и пјевала се онда када му је било најтеже, у рату и после рата, тако и после ових последњих ратова крајем прошлог вијека. Већина завичајних, крајишких пјесма настала је после егзодуса Срба из Хрватске и из Босне и Херцеговине. У њима се пјева о завичају, обичајима и огњишту са сјетом и тугом. Овдје у Америци пјевају се захваљујући бројним групама и пјевачима и постале су дио нашег идентитета. Надам се да ће је његовати и генерације које долазе – рекао је Љубинко Шпегар, потпредседник Удружења крајишких Срба *Прело*. У име домаћина, *Српске брајске њомоћи*, присутне је поздравно председник Драган Салаковић

Идеју за фестивал под називом *Завичај у срцу* дао је Илија Трбојевић, који је отворио манифестацију и изразио наду да ће се сличне манифестације одржавати чешће.

Кћерка и отац Сара и Предраг Грозданић дошли су са другог краја Америке, из Њу Хемпшира, како би кроз пјесму представили Жегар, мјесту у Далмацији из којег потичу.

Милош и Шпиро Гверо пјевали су о Гламочком Пољу, група *Чувари обичаја* о Херцеговини, а *Звучи Крајине* су пјесмом „прошетали” кроз Лику, Банију и Славонију.

Крајишници Чикага отпјевали су и неколико кордунашких ојкача, чији је поступак у току за регистрацију као културна нематеријална баштина Унеска.

Млади Александар Иванчевић рођен је у Америци, али је управо кроз крајишку пјесму научио српски језик. Следећи фестивал, како је најављено, биће одржан на љето код Цркве Светог Ђорђа у Шервилу у америчкој савезној држави Индијани. **СВЕТО ДАНЧУО**

» Илија Трбојевић, Драган Салаковић и Љубинко Шпегар

БЕЗОЧНА ЛАЖ КОЛИНДЕ ГРАБАР КИТАРОВИЋ ДА ЈЕ АКЦИЈОМ МАСЛЕНИЦА ХРВАТСКА ОДБАЦИЛА АГРЕСОРСКЕ СНАГЕ

22. 1. 2018. – Хрватска предсједница Колинда Грабар Китаровић безочно лаже у тврдњи да је војно-полицијском акцијом Масленица 22. јануара 1993. године Хрватска одбацила агресорске снаге и затим их двије године касније потпуно војно поразила у акцији Олуја – сматра предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта. Лажну теорију да је узрок „домовинског рата“ била агресија на Хрватску поновили су у Задру и потпредсједник хрватске Владе и министар одбране Дамир Крстичевић, потпредсједник Хрватског сабора Милијан Бркић и генерал Анте Готовина. Линта истиче да је Хрватска 22. јануара прије 25. година извршила агресију у акцији Масленица на српска села у Равним Котарима. Акција Масленица, као и друге хрватске војно-полицијске акције, била је злочиначка акција јер је циљ био протјеривање српског народа са својих вјековних подручја и остварење пројекта етнички чисте „велике Хрватске“. Ради остварења тог злочиначког циља режим Фрање Туђмана извршио је стравичне злочине над српским цивилима и заробљеницима и систематски уништавао, пљачкао и отимао српску имовину. Линта позива српско тужилаштво да процесуира злочине који су се десили у акцији Масленица, међу којима је и онај на Малом Алану када су на свиреп начин убијена 22 припадника војске РСК.

ПРОВОКАЦИЈА ПЛЕНКОВИЋА, КОЈИ ДАЈЕ ПУНУ ПОДРШКУ ЛАЖНОЈ ДРЖАВИ КОСОВО У ПРОЦЕСУ ЕВРОПСКИХ ИНТЕГРАЦИЈА

8. 2. 2018. – Само једна у низу провокација је изјава хрватског премијера Андреја Пленковића да Хрватска даје пуну подршку лажној држави Косово у процесу европских интеграција – каже предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта. Хрватска по ко зна који пут шаље поруку да не признаје територијални интегритет Србије а истовремено је протјерала пола милиона Срба и насилно им укинула статус конститутивног народа. Јасно је да Хрватска наставља да води непријатељску политику према Србији и политику кршења људских права преосталих Срба у Хрватској и стотина хиљада протјераних Срба. Србија треба да инсистира да Хрватска врати Србима њихова отета имовинска, стечена и статусна права, да исплати накнаду штете за уништenu српску имовину, да казни бројне ратне злочине над српским цивилима и ратним заробљеницима, да ексхумира посмртне остатке Срба који се налазе на десетинама познатих локација и да обезбједи слободну употребу српског језика и ћирилице и запошљавање преосталих Срба у јавном сектору у складу са Уставним законом о правима националних мањина из 2002. године.

СКАНДАЛОЗНА ИЗЈАВА ДАМИРА КРСТИЧЕВИЋА ДА ОД ПРЕДСЈЕДНИКА ВУЧИЋА ОЧЕКУЈЕ ИЗВИЊЕЊЕ

2. 2. 2018. – Скандалозна је изјава хрватског министра одбране Дамира Крстичевића да је предсједник Србије Александар Вучић добродошао у Хрватску, али да прво очекује извињење због великокрпске агресије – каже Миодраг Линта, додајући да се по ко зна који пут понавља лаж да је на Хрватску извршена агресија. Истина је да је проушташки режим Фрање Туђмана извршио бруталну агресију на Србе у Хрватској и на Босну и Херцеговину с циљем стварања „велике Хрватске“. Хашки трибунал је правоснажно потврдио да је Фрањо Туђман заједно са Гојком Шушком и генералом Јанком Бобетком био организатор удруженог злочиначког подухвата и да је Хрватска водила освајачки рат у Босни и Херцеговини. Линта истиче да је Дамир Крстичевић био командант 4. Гардијске бригаде, која је, поред других војних јединица Хрватске војске, учествовала у агресији на Босну и Херцеговину и која је одговорна за прогон 120.000 Срба и убиство 1.644 српских војника и цивила из западнокрајинских општина. Дамир Крстичевић је почетком октобра 1995. године са својом бригадом привремено освојио Мркоњић Град. Услиједила су брутална убиства српских цивила и ратних заробљеника о чему најбоље говоре свједочанства преживјелих и посмртни остаци 181 лица из масовне гробнице у Мркоњић Граду. Током хрватске окупације општине Мркоњић Град до фебруара 1996. године убијено је 480 Срба. Тужилаштво БиХ још увијек није подигло оптужницу против Дамира Крстичевића и других генерала Хрватске војске који су одговорни за стравична убиства Срба.

ОБАВЈЕШТЕЊЕ ЗА СРБЕ КОЈИ СУ РОДОМ И ПОРИЈЕКЛОМ ИЗ ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ

СВЕ У ВЕЗИ РЕГИСТРАЦИЈЕ НЕКРЕТНИНА НА САЈТУ ССР

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта обавјештава Србе који су родом и поријеклом из Федерације БиХ да све потребне информације у вези регистрације некретнина могу наћи на сајту Савеза Срба из региона www.ssr.org.rs и у нашем мјесечном листу Српско коло, који се бесплатно дијели нашим земљацима. У 79 општина у Федерацији БиХ има око 1.800 катастарских општина. Једна катастарска општина обухвата једно или више села или насеља.

Линта истиче да се у Републици Српској и у Федерацији Босне и Херцеговине спроводе регистрација некретнина, што практично значи замјену старих земљишних књига новим земљишним књигама

или успостављање нових земљишних књига у општинама гдје су оне биле уништене током Другог свјетског рата. Општински судови преко својих земљишно-књижних канцеларија објављују огла-

се у којима позивају власнике који имају некретнине у одређеним катастарским општинама да пријаве своја права на некретнине (земљиште, објекте) у року од 60 дана, а најдуже годину дана. Лин-

та позива све земљаке који сматрају да се крше њихова имовинска права од стране земљишно-књижних канцеларија у Федерацији БиХ да се јаве канцеларији Савеза Срба из региона у Новом Саду. Радно вријеме канцеларије је понедељком, сриједом и петком од 9 до 16 часова, а уторком и четвртом од 12 до 19 часова. Бројеви телефона су 021/66 13 600 и 021/27 00 441. Имејл адреса: info@ssr.org.rs

Лист Српско коло може се лично узети у канцеларијама Савеза Срба из региона у Новом Саду и Београду (улица Краљице Марије 47/2, код Вуковог споменика) или наручити путем имејла или телефона у нашој канцеларији у Новом Саду. Бесплатане примјерке листа шаљемо поштом.

СТАТИСТИЧКИ ПОДАЦИ

На сајту Савеза Срба из региона се налази:

- листа 340 катастарских општина у којима је успостављен катастар некретнина и који се преузима у нове земљишне књиге у тим катастарским општинама;
- списак 67 катастарских општина у којима је истекао рок од годину дана од дана објаве огласа за пријаву права на некретнине;
- листа 155 катастарских општина у којима траје рок од годину дана за пријаву права на некретнине или је у току припрема за објаву јавног огласа;
- контакти земљишно-књижних канцеларија свих општинских судова и одјељења судова у Федерацији БиХ.

ОДГОВОРИ НА БРОЈНА ПРАКТИЧНА ПИТАЊА

На сајту Савеза Срба из региона могу се, између осталог, наћи одговори на питања:

- Да ли грађани могу након истека рока од годину дана од дана објаве огласа да пријаве права на своје некретнине?
- Шта је потребно доставити од документације да грађани пријаве права на своје некретнине?
- Да ли општински суд може донијети рјешење да општина или кантон буду уписани као власници?
- Да ли постоји обавеза ретроактивног плаћања пореза на имовину?

- Каква је ситуација са некретнинама које су у старим земљишним књигама уписане као општенодрожна или општинска својина?
- Да ли се признају исправе са оставинских расправа које су закључене у Србији?
- Каква је судбина лица која нису рођена у БиХ и која немају држављанство БиХ?
- Да ли општински судови прихватају као доказ о власништву потврде високог комесаријата УН за избјеглице да су српске избјеглице посједници некретнина у Босни и Херцеговини?

ПО ДЕЈТОНУ БИХ ЈЕ ЗАЈЕДНИЦА КОЈУ ЧИНЕ ДВИЈЕ ДРЖАВЕ

Ратнохушкачке изјаве СДА да је обиљежававање Дана Српске кршење Устава БиХ

Ратнохушкачка је изјава Странке демократске акције Бакира Изетбеговића да је обиљежававање 9. јануара, грубо кршење Устава БиХ и директан атак на БиХ и владавину права, као и да је у питању кривично дјело и да од Тужилаштва БиХ тражи да предузме одговарајуће мјере, оцјенује предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Странка демократске акције не може се помирити са чињеницом да је по Дејтонском споразуму Босна и Херцеговина заједница коју чине двије државе тј. Република Српска и Федерација БиХ. Врхунско је лицејерје када Странка демократске акције говори да Република Српска може бити само мултиетнички ентитет у коме се морају обезбједити конститутивност и

равноправност народа, људска права и једнакост за грађане који у њој живе. Преостали Срби у Федерацији БиХ, гдје је СДА на власти, грађани су другог реда јер не могу остварити своја основна национална, имовинска, радна и бројна друга права.

Линта истиче да наведена изјава потврђује да СДА не одустаје од ратне политике свог оснивача Алије Изетбеговића, чији је темељ стварање унитарне и централизоване БиХ. Тиме СДА свјесно руши Дејтонски споразум и напада мир у региону а онда свјесно замјенује тезе и лажно оптужује Републику Српску и Србију. Интерес Српске, Србије и српског народа јесте да се досљедно поштује Дејтонски споразум, што је један од кључних предуслова мира и стабилности.

ОЧЕКИВАНА ОДЛУКА ХРВАТског МИНИСТАРСТВА ДА У ЛЕКТИРУ УВРСТИ ШОВИНИСТИЧКУ ЗБИРКУ ПЈЕСАМА ЗВОНИМИРА БАЛОГА

– Очекивана је одлука хрватског Министарства науке, просвјете и спорта да на списак лектире за четврти разред основне школе стави шовинистичку и лажну збирку пјесама Звонимира Балоба Пуса од крампуса, у којој се говори да је хрватски народ тобоже најугроженији и да се камама хрватској дјечи парају утробе и копају очи и др. – рекао је Миодраг Линта, наводећи да је збирка пјесама у којој се налази поглавље Плес уз Чавоглаве само једна у низу које је одобрило хрватско Министарство а чији циљ је промовисање велике лажи да је хрватски народ жртва која није учинила ништа лоше у својој историји. Због тога критички текст новинарке загребачког Јутарњег листа Миреле Лилек неће промијенити ствари набоље. Линта подсећа да се на списку лектире за шести разред налази књига Стјепана Томаша која велича ратног злочинца Анту Павелића и команданте по злу чувене Црне легије Рафаела Бобана и Јуру Францетића. Такође, поменуто Министарство одобрило је издавање три србомрзачка приручника за историју у којим се велича усташтво и негирају злочине над Србима. У једном од приручника под називом Домовински рат Срби се називају великокрпским агресорима, терористима и екстремистима, а Србија се представља као нацистичка Њемачка. Јасно је да хрватска власт није спремна да се суочи са злочиначком страном своје историје, већ и даље заговара лажне и бесмислене тезе о српској агресији и Србима као реметилачком фактору и злочиначкој страни и Хрватима као тобоже невиној жртви.

ПРЕМА ПОДАЦИМА ХРВАТСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА У ТЕРОРИСТИЧКИМ АКЦИЈАМА МИНИРАНО ЈЕ ВИШЕ ОД 10.000 НЕКРЕТНИНА КОЈЕ СУ ПРИПАДАЛЕ СРБИМА

ЛИНТА: Хрватска ће кад-тад морати да исплати накнаду штете за срушене српске куће и објекте у терористичким акцијама!

Линта подсјећа хрватског премијера Пленковића, који је покренуо питање ратне одштете, да су хрватске полицијске и паравојне формације посебно током 1991. и 1992. године, према подацима хрватских организација, миниране у терористичким акцијама преко 10.000 српских кућа и привредних објеката у десетинама хрватских градова гдје није било ратних дејстава. Према подацима бјеловарског Удружења особа оштећених терористичким дејеловањем *Правда* само на подручју бивше општине Бјеловар од 1991. до 1995. године срушено је најмање 650 објеката, највећим дијелом у власништву Срба. Шире подручје Бјеловара,

гдје су се догађали терористички и диверзантски напади, било је изван подручја ратних операција.

Број Срба на том подручју смањено се на 1.863, док их је почетком деведесетих било око 15 хиљада, што најбоље говори да је у питању било етничко чишћење Срба од стране Туђмановог режима.

Важно је нагласити да је први председник Удружења *Правда* био покојни Иван Срнец, Хрват чија је кућа, такође, минирана јер је као замјеник начелника Полицијске управе Бјеловар 1991. године почео тражити кривце за рушење српских кућа и привредних објеката. Јасно је да се радило о организованом држав-

ном терору, што потврђује и чињеница да полиција никада није никога ухапсила, као што није било ни истрага ни информативних разговора.

Линта истиче да хрватски премијер добро зна да ће Хрватска једном морати да исплати накнаду штете за срушене српске куће и привредне објекте у терористичким акцијама које су починиле хрватске полицијске, паравојне и војне формације. Управо систематско минирање преко 10.000 српских кућа и привредних објеката у десетинама хрватских градова гдје није било ратних дејстава, прије свега, током 1991. и 1992. године један је од бројних доказа да је Туђманов режим извршио агресију на српски народ на подручју Хрватске.

Наставља се отимање имовине српских фирми, банака и институција

– Актуелна власт у Хрватској наставља политику отимања имовине српских фирми, банака и институција – оцјењује председник *Савеза Срба из реиона* Миодраг Линта. Хрватска влада усвојила је и послала у скупштинску процедуру измјене Закона о подстицању улагања којим намјерава да отме преосталу имовину правних субјеката из Србије. Отимање српске имовине почело је још јула 1991. године, када је Влада Јосипа Манулића донијела Уредбу о забрани располагања некретнинама на територију Хрватске у власништву институција, република, фирми и других правних особа из бивших југословенских држава. Према Уредби, многе су некретнине проглашене државним власништвом, па их је држава распродала. Механизам је био да се изабере некретнина неког власника из Србије и каже се да се ради о непријатељу и онда би се на брзину огласила продаја „изабранима”, и то по повољним условима.

Линта истиче да Хрватска више од 13 година одбија да поштује *Анекс Г* Бечког споразума о сукцесији под називом *Приватна сћечена имовина*,

у којем јасно пише да ће права на покретну и непокретну имовину која се налази у некој држави наследици на коју су грађани или друге правне особе СФРЈ имали право на дан 31. децембра 1990. године бити призната, заштићена и враћена од те државе. У *Анексу Г* пише и да ће било какав пријенос права на покретну и непокретну имовину учињен након посљедњег дана 1990. године бити ништаван. Према међународном праву и Уставу Хрватске Бечки споразум о сукцесији, као међудржавни споразум који је потврђен у Сабору Хрватске и парламентима осталих држава наследици бивше Југославије, има јачу правну снагу од домаћих закона. У пракси *Анекс Г* је у Хрватској мртво слово на папиру. Досовска власт од 2001. године до затварања преговора Хрватске са Европском унијом о Поглављу 23 *Људска имовина и имовина* 2011. године није готово ништа учинила око рјешавања проблема отете имовине протјераних Срба и правних лица у Хрватској односно није инсистирала у међународној заједници на поштовању *Анекса Г* Бечког споразума о сукцесији.

Србија треба да обнови рад комисије за спровођење члана 7. Споразума о нормализацији односа са Хрватском

– Једно од отворених питања између Србије и Хрватске јесте и питање ратне одштете протјераним Србима и другим оштећеним грађанима које треба да буде предмет разговора – сматра председник *Савеза Срба из реиона* Миодраг Линта. Наведено питање је истакнуто у Споразуму о нормализацији односа који је потписан у Београду 23. августа 1996. године између бивше Савезне Републике Југославије и Републике Хрватске, а ступио на снагу 18. октобра 1996. године након ратификације у парламентима двију држава. У члану седам стране уговорнице су се, између осталог, обавеза-

ле да ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог споразума склопити споразум о накнади за сву уништину, оштећену или несталу имовину.

У циљу спровођења обавеза из овог члана договорено је оснивање Мјешовите југословенско-хрватске комисије састављене од по три представника свију страна уговорница. Одржано је укупно 13 састанака комисије до марта 1999. године када је дошло до бомбардовања СР Југославије. Наведена комисија није се више састајала. На састанцима комисије је, између осталог, разматран и нацрт Споразума о накнади штете за

уништину, оштећену и несталу имовину али до потписивања никад није дошло.

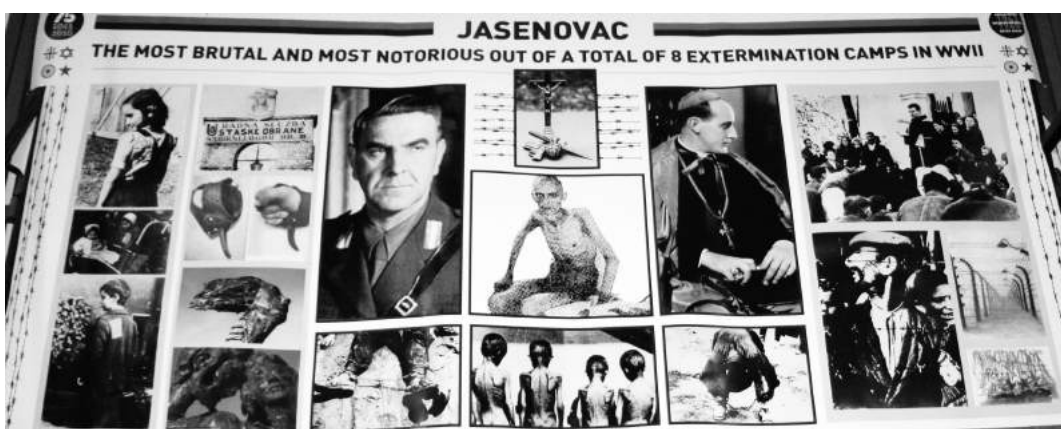
Линта истиче да Србија треба да покрене иницијативу да се обнови рад некадашње југословенско-хрватске комисије за спровођење члана 7 Споразума о нормализацији односа. Хрватска нема право да тражи ратну одштету од Србије али има обавезу да плати ратну одштету својим држављанима српске националности и другим оштећеним грађанима. Међународни суд правде у Хагу одбио је тужбу Хрватске за геноцид а тиме и остале тужбе, међу којима је и она за накнаду ратне штете.

Циничне су оптужбе хрватских званичника поводом изложбе о Јасеновцу у УН

Председник *Савеза Срба из реиона* Миодраг Линта оцјењује као врхунски цинизам оптужбе хрватских званичника да изложба о Јасеновцу у сједишту УН у Њујорку представља намјеру Србије да манипулише жртвама у дневнополитичке и пропагандне сврхе. Хрватска се плаши да ће међународна јавност сазнати праву истину да је Концентрациони логор Јасеновац био фабрика смрти, гдје је извршен злочин геноцида над српским народом. Стална музејска поставка у Спомен-подручју Јасеновац приказује лажну слику некадашњег логора смрти, а не приказује да су усташе у

НДХ починили злочин геноцида; да је злочин геноцида почињен над Србима, Јеврејима и Ромима и да је почињен бестијалним и окрутним масовним убијањем.

За хрватске званичнике приказивање истине о геноциду над српским народом у Јасеновцу и читавој НДХ не доприноси помирењу, изградњи повјерења и развоју добросусједске сарадње. Србија никад неће прихватити да услов помирења са Хрватском треба да буде умањивање и негирање злочина геноцида над српским народом у НДХ и амнестија ратног злочинца кардинала Алојзија Степинца.

БЕСРАМНА ИЗЈАВА МАРИЈЕ ПЕЈЧИНОВИЋ БУРИЋ

– Лицемјерне су поновне оптужбе хрватске министарке спољних послова Марије Пејчиновић Бурић да Србија износи лажне податке и манипулише жртвама у Јасеновцу и да се нада да ће Србија престати са том реториком и окренути се европској будућности – каже Миодраг Линта, који сматра да је врхунски безобразлук да Марија Пејчиновић Бурић упоређује једног од вођа антифашистичког покрета у Другом свјетском рату Дражу Михајловића, који је био министар војни у избјегличкој Влади у Лондону, са озлоглашеним ратним злочинцем и највјернијим савезником Адолфа Хитлера Антом Павелићем. Јасно је као дан да је Марија Пејчиновић Бурић, као и многе њене колеге, присталица злочиначке усташке идеологије, коју су у Хрватској обновили Франђо Туђман и ХДЗ 1990. године. Туђманов проушашки режим извршио је агресију на Југославију и Србе у Хр-

ватској с циљем стварања Велике Хрватске без или са што мање Срба. Линта истиче да Марија Пејчиновић Бурић безочно лаже када каже да Хрватска чува истину о жртвама у Јасеновцу кроз поставку у Спомен-подручју Јасеновац. Наведена поставка приказује да је Јасеновац у суштини био радни логор за затворенике, а не фабрика смрти у којој су усташе извршиле злочин геноцида над Србима, Ромима и Јеврејима на најстрашније и најмонструозније начине који људски ум уопште може да појми. Због тога је бесрамна изјава Марије Пејчиновић Бурић да осуђује злочине свију репресивних режима и на тај начин суштински негира геноцидни карактер НДХ. То је први корак ка рехабилитацији усташких зликоваца који се у Хрватској фактички већ сматрају борцима за хрватску слободу, а не највећом љагом и срамотом у историји хрватског народа.

ЈЕДАН ОД НИЗУ ДОКАЗА ДА ЈЕ НДХ ТЕМЕЉ ДАНАШЊЕ ХРВАТСКЕ

– Покушај званичног Загреба да спречи изложбу о Јасеновцу *Право на незаборав* у сједишту Уједињених нација у Њујорку један је од бројних доказа да је темељ данашње Хрватске злогласна Независна Држава Хрватска, која је током Другог свјетског рата починила геноцид над Србима, Јеврејима и Ромима – сматра Миодраг Линта. Хрватска посебно настоји да рехабилитује ратног злочинца кардинала Алојзија Степинца, који је са великим дијелом католичког свештенства активно учествовао у незапамћеном злочину над Србима. У Хрватској се побједом ХДЗ-а 1990. године усташтво вратило на велика врата и постало дио званичне политике Туђманове власти чији циљ је био стварање етнички чисте хрватске државе путем злочина, етничког чишћења и систематског уништавања и

отимања српске имовине. Линта истиче да се у Хрватској од доласка Туђмана на власт прећутно или отворено води политика рехабилитације геноцидне НДХ што потврђује низ примјера, као што су одлазак хрватских званичника у Блајбург, гдје полажу цвијеће убијеним усташама на спомен-плочу на којој се налази усташка шаховница, исплата пензија преживјелим усташама и њиховим породицама, одбијање да Хрватски сабор усвоји Декларацију о геноциду Независне Државе Хрватске над Србима, Јеврејима и Ромима током Другог свјетског рата, одбијање да се обилеже сва мјеста страдања цивилних жртава рата током Другог свјетског рата пригодним спомен-обилежјима и обнови више од три хиљаде срушених споменика борцима НОБ-а и жртвама усташког режима и др.

СВЕТОЗАР ЦРНОГОРАЦ НА ОСМОМ ГАТАЧКОМ СИЈЕЛУ

Мученичка Придворица мора бити заштићено спомен подручје!

Химном *Боже правде* у Хизвођењу пјевачке групе *Родослов* започео је програм 8. *Гатачког сијела*, које је 3. 2. 2018. године одржано у препуној сали ресторана Дома Војске у Београду. Свештеник Лазар Манигода, благословећи овај скуп, nostalgicно се присјетио времена када је служио у Гацку.

Након тога скупу се обратио предсједник Клуба Гачана у Београду Светозар Црногорац, који је истакао да је веома срећан што је Клуб Гачана финансијски помогао Црквену општину Гацко за обнову мученичке Придворице.

– Морамо даље радити на томе да се у ово село, које је један од симбола српског страдања, врати живот – рекао је Црногорац и изразио наду да ће Влада Републике Српске заштитити Придворицу као спомен-подручје и прогласити је меморијалним центром.

ВОДОВОД ИЗ ПРИДВОРИЦЕ

Колико је Придворица важна у свакодневном животу Гацка, истакао је замјеник начелника Радоица Антуновић.

– Када смо прије неколико година бирали трајно рјешење водоснабдијевања Гацка, између више пројеката, због свог историјског и стратешког значаја изабрали смо управо Придворицу. Ове године, ако Бог да, кренуће тај пројекат – рекао је Антуновић и најавио да се у Гацку планира изградња спортске дворане. На тај начин створили би се услови да се европске утакмице играју на домаћем терену, а бољи услови били би добар замајак и за још боље резултате у домаћим такмичењима.

Гацко је препознатљиво по научном скупу историчара који се сваког септембра одржавају у Гацку у склопу манифестације *Ђоровићеве сусрети*. Професор Радомир Вучковић је у име СКПД *Просвјета* Гацко уручио захвалницу Светозару Црногорцу, који је увијек несегично помагао рад ове институције.

– Како је било неких пауза у раду,

» Светозар Црногорац

ове године организујемо двадесети научни скуп историчара, а тема је *Стишину година од завршетка Првог свјетског рата и сиварања Краљевине Срба, Хрватиа и Словенаца* – рекао је Вучковић, најављујући да СКПД Просвјета Гацко планира да уприличи двадесетак промоција књига, десетак изложби и неколико позоришних представа.

Међу почасним гостима: генерал Радован Грубач и предсједник Удружења Требињаца *Јован Дукић* Жарко Ј. Ратковић

И ове године је Славко Гојковић, власник фирме *Омега хемини*, наградио најбоље гатачке студенте поручивши им да никад не забораве своје српске коријене из Херцеговине – војводине Светог Саве.

Општина Гацко већ годинама стипендира већину студената. И у бившој земљи ова општина се одликовала по високом проценту високообразованих грађана, а тај тренд је задржан и до данашњих дана. У тако жестокој конкуренцији није лако бити најбољи, а ове године та част је припала Наташи Говедарици, студенту четврте године Рударско-геолошког факултета у Београду са просјеком 9,67. Другопласирани студент је Радован Бајковић, студент четврте године Медицинског факултета са просјеком 9,46.

Занимљиво је да су Наташа и Радован током школовања у Гацку сједјели у истој клупи и то, како кажу, никад не у првој.

Изненађење вечери на 8. *Гатачком сијелу* међу гостима су били др Драган Вуканић, познати новинар РТС-а и аутор култног серијала *Квадрира Крућа* Бранко Станковић, као и представници готово свију херцеговачких удружења у Србији: Пејо Бајчетић, Жарко Ј. Ратковић, Божидар Миловић, Миленко Јахура, Зоран Јањић, Милан Бјелогрић, Милан Зечар, Борислав Кркелић, Миленко Чабрило и многи други... **Т. ЂОРОВИЋ**

» Радојица Антуновић

сијелу у Београду била је позната поп пјевачица Зорана Павић.

Она је истакала да се веома поноси својим гатачким поријеклом, али и да је тужна што у времену брзог живљења нема времена да чешиће посјети постојбину дједа Милана Бјелогрића.

– С обзиром да по свом дједу Милану Бјелогрићу имам херцеговачко поријекло, поносна сам на моје Гацко – рекла је Зорана, не кријући да је и сама поносна што је тај крај познат по великом броју високообразованих људи, што је по њеном мишљењу, последица натпросјечне интелигенције.

Најатрактивнији дио програма припао је Пјевачкој групи *Сава Владиславић* из Гацка, коју је предводио најперспективнији херцеговачки гуслар Срђан Авдаловић.

У програмском дијелу своје стихове су казивали херцеговачки пјесник и филозоф Божидар М. Глоговац и Ратко Марковић Мрђан, а гости су могли да уживају и у оперским аријама које је изводио тенор Стефан Беговић.

БОГАТА ТОМБОЛА

Гости су се посебно радовали богатим наградама на томболи. У забавном дијелу програма, по обичају, бриљирао је познати бенд *Богољуба Бошковића Болета* из Гајдобре.

На 8. *Гатачком сијелу* међу гостима су били др Драган Вуканић, познати новинар РТС-а и аутор култног серијала *Квадрира Крућа* Бранко Станковић, као и представници готово свију херцеговачких удружења у Србији: Пејо Бајчетић, Жарко Ј. Ратковић, Божидар Миловић, Миленко Јахура, Зоран Јањић, Милан Бјелогрић, Милан Зечар, Борислав Кркелић, Миленко Чабрило и многи други... **Т. ЂОРОВИЋ**

ОДРЖАНО ДЕВЕТО НЕВЕСИЊСКО СИЈЕЛО У БЕОГРАДУ

У знак сјећања на Небојшу Глоговца

Држећи се стриктно календара и ове године су се Невесињци окупили треће суботе у фебруару, уочи почетка Васкршњег поста.

У пуном ресторану *Сава центрира* у Београду одржано је девето по реду *Невесињско сијело*. Исти људи се окупљају на истом мјесту. Само на први поглед може да се учини да је све исто, али њега нема – "свјетског, а нашег" Небојше Глоговца. Овога пута изостао је и отац Милован, који би претходних година благословио сваки скуп Невесињаца...

Свештеник Лазар Манигода је овај скуп започео молитвеним поменом за прерано преминулог великана српског глумишта.

О свом колеги Небојши Глоговцу говорила је и Ивана Жигон.

– Србија се на достојанствен начин опростила од Небојше Глоговца и показала колико га воли. Био је другачији од других и многи су се питали која је то тајна и недокучивост у његовим очима. Заправо је то била топлина која се рађа тамо гдје би човек најмање очекивао – у камену, у кршу. То је било оно плодно тло које је изродило и српству подарило толике геније и велике умјетнике – рекла је Ивана Жигон, молећи за тишину у којој ће се чути звук који је до нас дошао од искона.

Била је то најавна за звук гусала Бојане Пековић уз које је Ивана Жигон казивала стихове познате Шантићеве пјесме *Моји очеви*.

Потом је домаћин сијела Светко Ковач поздравио госте и пожелио још једно пријатно завичајно дружење.

Поздрав из Невесиња пренио је начелник Миленко Авдаловић, који је пожелио успјешан рад недавно изабраном новом руководству Удружења. Авдаловић је подсјетио на бројне активности које се одвијају у Невесињу, од подизања споменика борцима за слободну Херцеговину, уређењу појединих улица и спортске дворане, а како је рекао начелник, у пуном капацитету радови на пројекти *ХЕ Невесиње* и *ХЕ Дабар*.

Авдаловић је подсјетио и на успјешно одржане промоције монографије *Невесињска бригада* аутора Зорана Јањића који је недавно поново изабран на мјесто предсједника Удружења Невесињаца у Београду.

– Полако се припремамо за обиљежавање 800 година Захумско-херцеговачке

» Миленко Авдаловић

» Светко Ковач

» Момчило Вукотић, ратни командант Новица Гушић и Зоран Иваниш

епархије и помињања града Невесиња у Пећкој патријаршији. Желимо да заједно са вама и нашом епархијом тај велики јубилеј обиљежимо на достојанствен начин – рекао је Авдаловић.

Млади гуслар Мирослав Самарић казивао је стихове пјесме *Бишка за Невесиње*.

Након њега публика је могла да ужива у стиховима младе невесињске гимназијалке Милице Радовановић.

Она је по други пут освојила награду на фестивалу који негује и чува српско ћирилично писмо, а од организатора је добила и специјалну диплому. Наиме, Милица је освојила трећу награду на Деветом међународном фестивалу поезије у Београду, који организује Удружење српских књижевника у оцабини и расијању.

Након ње у програму су наступиле виолинисткиња Марија Пејичић и пијанисткиња Марија Радовић.

Звук завичајне пјесме могао се чути када је на сцену изашла женска пјевачка група *Симонида* из Невесиња.

Уз гусле Бојане Пековић своје стихове је казивао познати херцеговачки пјесник и филозоф Божидар М. Глоговац, а потом је наступила и мушка пјевачка група из Невесиња.

Као и сваке године за дневну дозу хумора потрудио се Митар Ђерић Лаки, који је говорио афоризме из своје најновије књиге *Домино дефект*.

Томбола је по традицији била веома богата, а најсрећнији су добили летовање у Грчкој, иконе, сир торонтан, пршут, гусле...

» Ивана Жигон, Божидар М. Глоговац и Бојана Пековић

Одржано је такмичење у гангама, а по оцјени предсједника жирија др Трифка Брења најбоља је била пјевачка група *Седморица младих*.

У забавном дијелу програма наступио је неовосадски *Ас бенд*, а на радост Невесињаца микрофона се дохватио и млади Лазаревчанин Филип Мишељић, који је оставио дубок траг у *Пинковим звездицама*.

Како нам је рекао, далеко је већа трема пјевати пред земљацима него пред милионима ТВ гледалаца.

И ове године међу Невесињцима је био и бивши прослављени фудбалер, а данас реномирани тренер Драган Окука. Он је 2012. године проглашен за српског тренера године, а испричао нам је да се и у далекој Кини неризетко сретало са земљацима из Херцеговине.

У програму који је и ове године водио уиграни тандем Снежана Лукић и Миливоје Бештић присутни су могли да чују разне занимљивости о Невесињу.

Међу бројним угледним званицама посебно је поздрављен прослављени ратни невесињски командант, а онедавно и почасни козачки генерал Новица Гушић.

Међу гостима је био и државни секретар Министарства здравља др Драган Вуканић, замјеник начелника општине Невесиње Милутин Самарић, предсједник Скупштине општине Момчило Вукотић, начелник за урбанизам Слободан Шиљевић, велики добротвор и добитник Ордена Светог Саве Даниел Пантић са супругом Сањом, као и веома активни чланови Удружења Жарко Самарић, Зоран Иваниш, др Трифко Брења и многи други.

Невесињци су подржали и чланови бројних других херцеговачких удружења међу којима су били и Светозар Црногорац, др Спасоје Мучибабић (Клуб Гачана), Миленко Јахура, Војо Бабић (СНД *Пребиловици*), Борђо Радојичић (Нови Сад), Божидар Пашајић (Вршац), Рајко Бјелица (Зрењанин) и многи други.

Т. ЂОРОВИЋ

У ВОЈЦИ, КОД СТАРЕ ПАЗОВЕ, ОДРЖАНО ЈУБИЛАРНО 10. САНСКО ПРЕЛО

СРЦЕ ОСТА ПОРЕД САНСКОГ МОСТА

Санско прело, јубиларно, десето, протекло је 17. фебруара у атмосфери каква се само пожељети може. У пространој сали ресторана *СБ Круна* у Војци, општина Стара Пазова, на позив организатора Удружења грађана *Сана* из Старе Пазове окупило се нешто више од 300 Сањана и њихових пријатеља, који су се веселили, играли и пјевали до касних ноћних сати.

Народни посланик и предсједник *Савеза Срба из реиона* Миодраг Линта је уз Милу Шапића, предсједника Коалиције удружења избјеглица, био почасни гост 10. Санског прела. Власник ресторана Милорад Мићо Крунић са осталим члановима Удружења био је одличан домаћин.

Десето санско прело започело је озбиљном причом о регистрацији имовине у Федерацији БиХ (ФБиХ) о чему је присутне Сањане обавијестио народни посланик Миодраг Линта, који је указао на дискриминацију Срба у процесу регистрације имовине у ФБиХ због чега је благовремено информисање од највеће важности.

– У већини катастарских општи-

» Потпредсједник удружења Милорад Мићо Крунић (други слијева) са члановима пјевачке групе Удружења грађана *Сана* Стара Пазова

на општине Сански Мост успостављен је катастар некретнина и те податке ће надлежни општински судови само преузети у нове земљишне књиге. Свако треба да оде лично у земљишно-књижну канцеларију и провјери да ли је уписан као власник.

Линта је истакао да *Савез Срба из реиона* заступа идеје иза којих стоји два милиона Срба.

– Након разбијања СФРЈ Срби су остали у пет региона (Словенија, Хрватска, БиХ, Црна Гора, Македо-

нија), као и у Мађарској, Румунији и Албанији и њихова проблематика треба, по мом мишљењу, да буде једно од државних и националних питања у Србији. Довољно је рећи да су Срби у Федерацији БиХ и Хрватској грађани не другог, него петог реда. Значајан број није добио ништа за обнову због компликованих процедура. Нама зато недостаје једна државна институција која би се бавила проблемима Срба региона јер је то државни и национални интерес Србије – упозорио је Линта.

Предсједник Удружења грађана *Сана* Стара Пазова Бранко Марјановић посебно мјесто на 10. Санском прелу дао је четворици младих који су формирали пјевачку групу *Грмелије*. Послије сјајног наступа јасно је: о њима ћемо још чути. *Грмелије* ће 1. маја издати свој први ЦД са десет пјесама.

– Срце оста поред Санског Моста, у прољеће рано, ето мене, Сано!

На сијелу су још наступили домаћини, женска и мушка пјевачка група Удружења *Сана*, мушка пје-

вачка група *Завичајног удружења Подгумец* из Житишта, Изворна група *Сана* Усорци – Оштра Лука, Бране Ступар – *Врело Крајине*, као и мушка пјевачка група *Перућићани* из села Перућица (село између Мркоњић Града и Шипова у општини Језеро), основана прије двије године. За то кратко вријеме гостовали су на више прела и завичајних вечери у Војводини, а стигли су и до Војковића у српском Сарајеву, општина Источна Илиџа. Како кажу, најљепше им је било када су запјевали у Бачкој Тополи, гдје их је позвао Културно-умјетничко друштво *Вук Стефановић Караџић*.

– Мени лола, ај мени лола са Грмеча пише, мала моја, јој мала моја волим те све више!

Присутне Сањане и њихове пријатељи до касно у ноћ забављала је крајишка група *Гоци, Лазо и Роца*.

Сви окупљени позвани су да се 23. јуна одазову на окупљање у раднику *Брест*, а речено је и то да ће се 1. априла одржати *Друје дабарске ире*. **Д. БАШОВИЋ**

» Миле Шапић, Миодраг Линта, Бранко Марјановић, Бранислав Вујновић, Живан Радаковић, Александар Ерцег, Жељко Црномарковић и Драгослав Бонђи

БРАТИМЉЕЊЕ БАЛКАНСКЕ КОЗАЧКЕ ВОЈСКЕ И БОРАЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Чувеном команданту Новици Гушићу уручен орден и титула козачког генерала

У свечаној сали Руског дома у Београду потписана је повеља о братимљењу између Борачке организације Републике Српске и Савеза Козака Балкана – Балканске козачке војске. Потписници овог документа су предсједник Борачне организације Републике Српске генерал Миломир Савчић и главни атаман Виктор В. Заплатин. Бесједу о Светом Сави говорио је водитељ овог свесрпског сабора, легендарни херцеговачки филозоф и пјесник Божидар М. Глоговац.

Након што су присутни погледали промотивни филм на коме су представљене активности Балканске козачке војске, госте је поздравио козачки пуковник (главни атаман за Србију, Црну Гору и Републику Српску) Војислав Видаковић. Он је у свом говору поздравио све пријатеље, посебно генерала Савчића, наглашавајући да је повеља само симболичан протоколарни чин двију братских организација. Генерал Савчић и главни атаман Виктор В. Заплатин поздравили

» Велиша Миљановић, Божидар м. Глоговац, Новица Гушић и Војислав Видаковић

су присутне, наглашавајући да су обје организације дубоко у својим коријенима упућене једна на другу. Текст повеље о братимљењу прочитао је пуковник Балканске козачке

војске Велиша Миљановић. Војислав Видаковић уручио је Орден првог реда са златним мачевима Миломиру Савчићу, Виктору Владимировичу Заплатину (врховни ата-

ман СКБ–БКВ) и чувеном невесињском команданту Новици Гушићу, коме је додијељена и почасна титула козачког генерала. Ордени су додијељени директору Руског дома Надежда Владимировна Кушченева, атаману Козачког центра *Св. Петар Цетињски* из Црне Горе Слободану Пејовићу, начелнику градске општине Црвени Крст (Ниш) Властимиру Петровићу, а постхумно и атаману козачког центра за југ Србије Савеза козака Балкана–БКВ Бранку Аврамовићу. Велику *атаманску грамању* и почасни чин козачког капетана добио је потпредсједник Борачке организације РС Војин Гушић.

У културном дијелу програма наступио је најперспективнији херцеговачки гуслар Срђан Авдаловић, који је казивао стихове о митровданском јунаштву невесињских бораца.

Публика је уживала и у наступу Мјешовитог хора Министарства одбране и Војске Србије, као и интернационалног фолклорног ансамбла *Перла*.

СКУПШТИНА 6. ЛИЧКЕ ДИВИЗИЈЕ НИКОЛА ТЕСЛА И 35. ЛИЧКЕ УДАРНЕ ДИВИЗИЈЕ

Сваки трећи дан по једна активност

У Дому РВИ Београда 30. јануара 2018. године одржана је редовна сједница Скупштине удружења бораца, потомка и поштовалаца НОР-а, 6. Личке дивизије *Никола Тесла* и 35. Личке ударне дивизије. Предсједник удружења Марија Обрадовић позвала је присутне да минутом ћутања одају почаст свим погинулим и умрлим борцима 6. и 35. Личке дивизије, као погинулим и умрлим борцима ратова 1990/99. године. У извјештају она је подсетила да је од планираних 66 активности реализовало 65, али и 37 непланираних активности, тако да је удружење у 2017. години укупно реализовало

102 појединачне активности и то првенствено захваљујући подршци и средствима Града Београда, Секретаријата за социјалну заштиту и Комесаријата за избјеглице и миграције Р. Србије, као и на разумијевању Републичког и Градског одбора СУБНОР-а.

Замјеник предсједника Надзорног одбора Милош Бошњак констатовао је да је финансијско пословање Удружења за 2017. годину било у складу са законом. План и програм рада за 2018. годину, који је једногласно усвојен поднио је Вељко Жигић. Након завршетка скупштине рад је настављен Све-

» Марија Обрадовић, Душан Узелац, Милан Шапић, Вељко Жигић и Сњежана Михајловић

чаном сједницом Удружења, која је уприличена због обиљежавања 30. 1. 1944. године – дана када је формирана 35. Личка ударна дивизија, као и промоцијом књиге *Рајничке*

традиције Срба аутора проф. др Ђорђа Станића, генерала у пензији, члана Удружења. У издавању ове књиге учествовало је и Удружење. **ВЕЉКО ЖИГИЋ**

	СРПСКИ ПИСАЦ ИЗ ДАЛМАЦИЈЕ, АУТОР РОМАНА <i>БАКОЊА ФРА БРНЕ</i> (ВИДИ СЛИКУ)		ФУДБАЛЕР ИЗ НИГЕРИЈЕ, ДАНИЈЕЛ	УРЕЗ, ЖЛИЈЕБ НА ШРАФУ	РАНИЈА ТРАДИЦИОНАЛНА ХРАНА
	ЈЕДНА ИГРА КАРТАМА				
	"ИНТЕРН. МЕДИЦИЛ АДМИСС. ТЕСТ"				
	ДУШЕВНА ТЕГОБА, КОШМАР				
АУТОР: КЛИМЕНТ	УВИТИ, СПАКОВАТИ	ПРИПОВЈЕТКА ПИСЦА СА СЛИКЕ	ГРЧЕЊЕ ПРСТИЈУ ЗБОГ БОЛЕСТИ	МЕЗИМЧЕ САВАНЕ ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ	
ДИО ПРИБОРА ПУШАЧА					ЈУГ МАРКА ТЕЛЕВИЗОРА
ТРАЖИТИ ОДГОВОРЕ ОД САМОГ СЕБЕ					
МАГДАЛЕНА ОДМИЉА				ОТО ЛОГО ВЛАСНИК, ПОСЈЕДНИК	
УЉЕ ОД КИТА					
СЈЕВЕРНО-АМЕРИЧКИ ТОРБАРИ					ПРВИ ЛЕТАЧ, СИН ДЕДАЛОВ
ЖЕНА КОЈА ВЕЗЕ				ИСТОК ДЕСНА ПРИТОКА САВЕ	
ПЛЕВАЧИЦА БЕКУТА			ДОМАЋЕ ГОВЕЧЕ	ВРСТА ПОВРЉА РУБЉА	
ТУРИСТИЧКО ДРУШТВО			ЈЕДНА ПТИЦА КРАЉ У ШАХУ		
МАКАР, ПРЕМДА				ИМПЕРАТОР	

РЕШЕЊЕ: санс, ИМАТ, мора, океа, маза, улава, врана, ТД, враана, како, цар, везиља, И, Ана, лук, ТД, враана, како, цар.

МЛАДИ ФУДБАЛЕРИ ИЗ МАЛОГ ГРАДЦА НА БАНИЈИ ДОБИЛИ СПОРТСКУ ОПРЕМУ

Добили лопте, а ускоро ће Градчани регистровати свој фудбалски клуб

Мали Градац покрај Глине на Банији једно је од организованијих повратничких села. Иако их има стотинак и нешто, у вријеме масовнијег повратка тамо од 2000. до 2007. године било је и бројније мјесто. Имају ватрогасно друштво, имају огранак СКД *Просвјета*, који је годинама организовао велику фолклорну манифестацију *Сусрећи на Банији*. Имају и оно што је можда највриједније – имају дјецу и младост а тиме и будућност. Као у ријетко којем селу, у Градцу има двадесетак дјеце.

Градачка дјеца, за разлику од својих вршњака који живе у бољим условима, не проводе вријеме за компјутерима и мобилним телефонима. Одлучили су да играју фудбал. Нажалост, услови за то су им готово никакви. Јер осим огромне енергије и жеље, њих петнаестак из Градца и околних села имају тренера Милоша Вргу. Све остало немају. Немају скоро ни лопте, а спортска опрема је била мисаона именица. Сазнавши за жељу и енергију ове дјеце, потписник ових редова покренуо је акцију набавке опреме, што је и реализовано у врло кратком времену. Три скоро професи-

оналне лопте донирала је Самостална демократска српска странка, а 15 комплета црвених дресова и шорцева поклонила је једна загребачка трговачка кућа спортске опреме, чији представник је рођени Банијац из околине Двора па је показао сензибилитет. Прије неколико дана Ркман је уручио дјеци, у присуству њихових родитеља, спортску опрему.

Клуб још није формално основан, а са тренером Милошем Вргом уче прве ногометне кораке.

– Драго ми је да сте изабрали спорт. Сазнаћете да се и у фудбалу, као и животу, измјењују успјеси и неуспјеси. Битно је увијек ићи напријед, а ви сте учинили први прави корак. Желим вам пуно спортског успјеха, а у људима добре воље увијек ћете имати пуну подршку – рекао је Ркман, који је најавио даље кораке помоћи око регистрације клуба као и набавку остале неопходне опреме.

– Не видим разлога да без обзира што живите у тежим условима у односу на ваше вршњаке из Глине, Петриње, Сиска... Да се са њима спортски не борите и побјеђујете – рекао је Ркман.

СРЕТЕЊЕ У СУБОТИЦИ: Одржано четврто Херцеговачко сијело

Упрепуној дворани хотела *Пајрија* на Сретење одржано је 4. *Херцеговачко сијело*, у организацији Завичајног удружења *Херцеговина*, које је и овога пута окупило велики број учесника и гостију из Источне Херцеговине.

Вече је, по традицији, почело химном *Боже правде* у извођењу Виолете Радић, ученице Музичке школе у Суботици, а потом је очитана молитва за покој душе великог глумца Небојше Глогова. У умјетничком дијелу програма учествовали су

КУД *Влашко Вуковић* из Биљеће, народни гуслар Бранко Милићевић, млада виолинисткиња Тара Лабан...

Честитајући Дан државности, присутне је поздравео Иван Ђоковић, потпредседник Покрајинске владе и покрајински секретар за привреду и туризам, истичући значај херцеговачког и црногорског народа у стварању савремене српске државе.

– Црногорци и Херцеговци би са посебним пијететом требали да славе овај датум, јер када погледате имена и презимена устаника који су осигурали садашњи Дан државности, видјећете да већина њих води поријекло из Херцеговине и Црне Горе – подсјетио је Ђоковић.

– Једном приликом на питање зашто су Црногорци и Херцеговци увијек у првим редовима у политици, дипломатији, привреди, образовању и другим сферама живота, стари Херцеговац је одговорио полунуаучно, а лаички, да ако једну генерацију заде-си рат и мора да се бори за своју слободу, то је политички проблем једног друштва. Када се деси у двије генера-

» Владан Зубац, Бранко Станковић, Боро Вукајловић и Милимир Вујадиновић

ције заредом, то је друштвени проблем, када се деси у три генерације, он је социолошки и научни проблем, а када се деси у четири генерације, онда то постаје дио генетике. Управо та генетика, коју сте сачували овдје, оно је за шта су се Херцеговци и Црногорци, заједно са браћом из Србије, вијековима борили. То нас обавезује да

наставимо истим путем, да чувамо идентитет и културу, да баштинимо и преносимо на будуће генерације, да не дозволимо да падне у заборав оно што су нам преци оставили.

Специјални гости вечери били су књижевник Владимир Пиштало и новинар Бранко Станковић, аутор емисије *Квадришура круја*,

који су истакли значај оваквих окупљања за очување идентитета једног народа.

– Овдје сам трећи пут, а овога пута као гост јер су вјечите сеобе и диобе српског народа и моје претке одвеле са једног на други крај Херцеговине, који данас припада Црној Гори, а одатле су отишли у Ужице. Само на овакав начин, у овом чудном време-

ну конформизма, хедонизма и егоизма, идентитет једног народа може се очувати. Не може се нешто градити без темеља и корјена, без тога нема ништа – поручио је новинар Бранко Станковић.

И књижевник Владимир Пиштало, послје успјешне промоције књиге *Сунце овој дана – ѝисма Андрићу*, поново је у Суботици, за коју каже да има посебно мјесто:

– На оваквим мјестима људи се срећу, и то је најважнији дио, јер се тако обнавља људска топлина и веза, која је ненадомјестива – истакао је Пиштало.

Завичајно удружење *Херцеговина* основано је прије четири године на Сретење, када је имало 150 чланова, а сада је у удружењу дупло више људи свију генерација.

– Доста смо радили на макро плану, организовали смо хуманитарне вечери, изложбе и промоције књига, и то је оно што је добро. Ипак, много више треба да радимо на окупљању и ширењу чланства, организационој структури... – каже Сретен Пиштало, председник ЗУ *Херцеговина*. SUBOTICA.COM

» Сретен Пиштало

ПЛАНИНАРИ У ЧАСТ СЛОБОДИ И НОБ-У САВЛАДАЛИ ГРМЕЧ

У Грмечком маршу 200 планинара

Око 200 планинара се 4. фебруара 2018. прикључило 7. Грмечком маршу. Марш се одвијао под покровитељством Планинарског савеза Републике Српске, у организацији Завичајног удружење Сањана – Грмеч у сарадњи са Планинарско-алпинистичким оријентационим клубом из Бањалуке. Овом сусрету су се придружили и Удружење Сањана из Старе Пазове, Завичајно удружење сањана ЗУС, Планинарско друштво Гора, припадници Војске Републике Српске, те бројни планинари и љубитељи природе.

Познате историјске чињенице говоре о томе да је планина Грмеч била окупирана 1943. године само неколико дана. У помен борцима НОР-а који су успјели да разбију фашистичку офанзиву и ослободе овај сјеверозападни дио Босне, одржава се Грмечки марш, догађај који већ добија призив традиционалног.

Организовани полазак су започели у селу Бравско, које се налази на надморској висини 1.090 м, а коначни циљ је био Црни врх, највиша тачка Грмеча од 1.605 м. Упркос захтјевним зимским условима, дубоком снијегу, залеђеној стази и хладноћи, сви учесници су безбједно савладали Црни врх. Зaslуге за додатну безбједност припадају водичима који су најстрмији дио стазе који води према врху обезбједили ужадицама. На самом врху, послије фотографисања са заставама и краћег предаха, учесници марша започели су са спуштањем у долину.

Планину Грмеч, поред великих природних љепота и величанственог погледа, у описима често повезујемо са једним књижевником и његовим дјелима, познатим Бранком Ђопићем. Само ријетки нису чули за *Баићу слезове боје*, једну од најљепших збирки прича овог књижевника.

– Снјег, хладноћа и умор послије препјешачених двадесетак километара су неке пратеће ситнице; марш је прошао уз пјесму, осмјехе на лицима и по неку ракију из чутурице – рекао је Јовица Црномарковић, учесник марша родом из Добра, који је члан Удружења Сана из Старе Пазове.

Јовица је истакао да се захваљује свима који подржавају овакве догађаје те да га пут из Војводине никако не може омести када су у питању скупови који наглашавају људскост.

Богата трпеза и разговори уз по неку чашицу за загријавање били су елементи који су додатно допринијели великом задовољству и топлини око срца учесницима марша. Поред бројних обећања која су дали једни другима било је и то да се следеће године поново окупе на истом мјесту на 8. Грмечком маршу.

МИОДРАГ КОНДИЋ
NASGLAS.KD-BRDO.COM

ЗАВИЧАЈНО УДРУЖЕЊЕ САЊАНА – ГРМЕЧ ИЗ БАЊАЛУКЕ ПОДИЈЕЛИЛО 197 ПАКЕТИЋА

Светосавски поклони за српску дјецу на подручју санске општине

Чланови Завичајног удружења Сањана – Грмеч из Бањалуке су у недјељу 29. јануара у Санском Мосту подијелили 197 пакетића за дјецу која живе на подручју санске општине.

За Козицу која се дијелом налази у Републици Српској отишло је 42 пакетића и у Будимлић Јапру, која је у РС, 48 пакетића. Десет пакетића уручено је породици Савановић, која има исто толико дјеце, мада не живе на подручју Санског Моста. Свештеник Ален Марић је дио пакетића

подијелио дјецима која живе у Лушци Паланка, Јелашинцима и Прашталама. Преостали пакетићи су подијељени дјецима из центра града као и из насеља Крухари, Здена, Подлуг и села Кркојевци у Цркви Светих апостола Петра и Павла у Санском Мосту.

Свету архијерејску литургију служио је његово пресвешенство епископ бихаћко-петровачки Сергије. Послије литургије сјечен је славски колач и подијељени су пакетићи. Затим су се сви дружили у црквеном дому.

Ученици српске националности не уче националну групу предмета, а језик им је босанско-хрватско-српски. Свештеник Ален Марић предаје вјеронауку у Санском Мосту и Лушци Паланци и сва српска дјеца је похађају. Невен Маринковић предаје у Батковцима, Козици и Копривни, селима која се налазе у РС.

Дјеце предшколског узраста има око 50 на подручју Санског Моста.

АЛЕКСАНДРА РИБИЋ
СТОЈАКОВИЋ

КРАЈИШКА ГРАМАТА ДОДИЈЕЉЕНА ЗОРИЦИ АРСИЋ МАНДАРИЋИ И ВЕЉКУ СТАМБОЛИЈИ

КО СЕ ЗАЉУБИ У КРАЈИНУ, ЗАЉУБИ СЕ И У КРАЈИШНИКЕ

Књижева заједница Крајине додијелила је у четвртак 8. фебруара традиционалну награду *Крајишка грамата* Зорици Арсић Мандарић и Вељку Стамболији. Њихово књижевно стваралаштво представили су директор Библиотеке *Нови траг* у Земуну Милош Бајић, који је био домаћин ове свечаности, и пјесници поријеклом из Глине Никола Корица и Милан Паћен.

Милан Паћен је упознао присутне са биографијом добитника. Зорица Арсић Мандарић рођена је у Скопљу 1949. године. Дјетињство и младост провела је у Крушевцу, а у Београду је завршила студије медицине. Магистар је и доктор медицинских наука. Супруга је познатог хирурга Драгана Мандарића.

Зорица Арсић Мандарић, која је у недавно, у новембру прошле године овјенчана и *Прсићеном десјошја Стефана Лазаревића*, истакла је да јој још једна награда значи много јер долази од Крајишника, „људи које изузетно цијени“.

– Упознала сам преко мужа Банијца крајишку душу и људскост. Ко се заљуби у Крајину, заљуби се и у Крајишнике. Сматрам великом привилегијом што познајем људе из Крајине, јер је то непроцјењиво духовно обogaћење. Људовати са Банијцима је велика ствар, за то треба срца, вољети те људе. У седам-осам мојих књига, углавном поезије, прозе, есеја, у свакој има нешто посвећено Крајини, тим људим и њиховој души и традицији – рекла је Арсић Мандарић, која је овим обиљежила пола вијека књижевног рада, током ког је објавила: *Крајишка враћа*, *Гво-*

здени лејшпир, *Иверица Лазаревој крсти*, *Фотићева јод малом звездом*, књигу есеја *Златни пресек самоће* и друге књиге.

Бесједа Вељка Стамболије започета је размишљањем о поривима стваралаштва и креативности код Крајишника. „Птице умиру пјевајући“, каже Стамболија, подсећајући на назив познатог романа и још познатијег филма, а „рат је био тај трн на који смо пропјевали пјевајући“. Умјетност и стварање је, према

ДОБРО ЈЕ ИМАТИ КУЋУ

Добро је имати кућу
И на кући кров
Штити од кише

Добро је имати кућу
И кућне зидове
Штити од зиме и хладноће

Добро је имати кућу
И на кући врата
Штите од промаје

Добро је имати кућу
И на кући прозоре
Штите од самоће и мрака

Добро је имати кућу
И на кући кућни број
Да знаш гдје ти је адреса

Добро је имати кућу
И у кући претке
Да знаш гдје ти је огњиште

Добро је имати кућу
И у кући потомке
Да знаш гдје ти је једном

Добро је имати кућу
И око куће пријатеље
Да знаш гдје ти је завичај

Добро је имати кућу
И далеко од куће непријатеље
Да знаш гдје ти је отаџбина

ријечима Стамболије, био начин да се тјерају авети рата и туга за изгубљеним завичајем, а сам чин стварања, без обзира колики му овозможавали домети били, награда је и велико богатство.

– Живот је понекад суров, немилосрдан до те мјере да уништава све људске културне и цивилизацијске вриједности које смо деценијама његовали и стварали. Како се спасити од наметнутог хаоса и како у нередима пронаћи какав такав ред? Како почети живот испочетка када си прогнан са вјековног огњишта и цивилизацијског гнијезда? На крају крајева, како не дозволити хаосу да уђе у тебе и претвори те у звијер? Како сачувати питому нарав, љубав, племенитост, а одагнати мржњу и злобу? Богамитешко јер танка је линија која човјека дијели од звијери. Вјерујте ми на ријеч, јер гледао сам то прелажење линије сопственим очима. Кад је човјек угрожен, када му пријети опасност, спреман је на све и способан да учини страшне ствари. Неко ће рећи да свако има право на одбрану. Има, али не смије прекорачити ону линију и заувјек се огрнути мржњом и у себе уселити дивљу нарав. Ако то уради, он се одмнетно од људског рода и свјетлост замијенио тамом, са помрачином у себи, јер у сваком и у свему тражи кривца за своју судбину – рекао је Стамболија, који је изговорио своју пјесму *Добро је имати кућу*.

Стојан Продановић, уредник часописа *Пакрачки гекреш*, представио је на крају вечери пети број овог књижевног часописа.

Д. БАШОВИЋ

БЕСПЛАТНО РЕЗЕРВИШИТЕ

СРПСКО КОЛО

Уколико желите редовно да добијате свој примјерак „Српског кола“ на кућну адресу довољно је да позовете број дописништва у Новом Саду **021/66 13 600**
Радно вријеме: Понедељак, сриједом и петак од 9 до 16, а уторак и четвртак од 12 до 19 часова.

» Народни посланик Миодраг Линта са ветеранима ФК Црвена звезда, ФК Змај и организаторима 4. Сабора Морполачана

ФК Црвена звезда увеличао 4. Сабор Морполачана у Новим Бановцима

Фудбалском утакмицом између ветерана ФК Змај и ФК Црвена звезда Београд, поменом страдалим мјештанима, пригодним културно-умјетничким програмом и на крају подсјећањем на игре и пјесму из њиховог краја, обиљежен је 10. фебруара четврти сусрет Морполачана и њихових пријатеља. У спаљено и девастирано село, које је прије рата било у саставу општине Бенковац и које је према последњем попису из 1991. године имало преко 400 становника, вратило се једва њих четрдесетак, док су остали своје уточиште пронашли широм Србије и иностранства. Морполачани су већ заказали ново окупљање за 4. мај наредне године, када би требало да се одигра утакмица са ветеранима Буковице из Кистања, а почасни гости на утакмици и каснијем саборовању биће ветерани Звезде.

Домаћин овогодишњег Сабора и домаћин Звездиним легендама ове године био је Бранко Томасовић, који је за ову прилику дошао специјално из Чикага. Бранко је за ову прилику донио и специјално израђене дресове а да поменемо да је један од најватренијих Звездиних навијача. Бранко је други дан

» Миле Иванишевић и Невен Клеут са пријатељима

послије одржаног сабора још једном отишао на Маракану са Јовицом Ромићем, гдје су опет частили Звездине легенде младом јагњетином, круглом испод пеке и вином. Веома заслужан за одржавање Сабора јесте и Бранков пријатељ Сениша Јефтовић, који такође живи у САД.

Уводни дио Сабора припао је одмјеравању снага у малом фудбалу између ветерана некадашњег мјесног клуба Змаја и Црвене звезде из Београда предвођене Јованом Кулетом Аћимовићем, Милошем Шестићем и Здравком Боровницом. Овом сусрету у једном од батајничких бало-

на присуствовао је и велики број гледалаца, а након утакмице завршене побједом Звезде (5-3) упутили су се у хотел Новела уно у Новим Бановцима (општина Стара Пазова), гдје је настављено дружење уз пригодан програм. Предјатељ Сениша Јефтовић активно је учествовао у фудбалском сусрету бранећи боје црвено-бијелих.

У ПЛАНУ ИЗГРАДЊА ЦРКВЕ

Програм је отворила Душанка Клеут, уз Милу Иванишевића један од организатора овог саборовања, захваљујући се свим присутнима, посебно секцији ветерана Звезде, који су се одазвали позиву домаћина, као и Модрагу Линти, кога је позвала да наредне године буде домаћин саборовања Морполачана, што је он и прихватио.

Како то обичаји налажу, јереји Бранислав Џомбић и Александар Маџаревић одржали су помен страдалим Морполачанима и благодарили трпезу. Свештеник Бранислав Џомбић након обреда обратио се присутнима посебно истичући то што су подизањем крста и почетком градње цркве изразили велику љубав за своју православну вјеру.

– Ништа човјека не може

да сабира на једно мјесто као што то светиња може, а нема веће светиње него што је кућа божија, храм божији, молитвени дом гдје се људи миरे, праштају, посте, кају се, причешћују и тако постају пријатељи и сарадници божији, а ви се подизањем крста и изградњом храма налазите на путу божијем. Многи су на данашње Задушнице помислили на своје миле и драге сроднике који су далеко и за које нису могли да упале воштану свијећу у Далмацији, тамо у некој другој држави гдје други народ шета и гдје се оно више српско не зове, али сте то урадили у некој од овдашњих светиња. Овај наш сабор је покушај да ви сачувате сјећање, да се одупрете заборава, да сачувате своју вјеру, изградите храм божији који нико неће моћи никад избрисати. Шта човјек може да покаже у свом мјесту, у свом селу, ако не покаже гдје је његова црква, и како му је лијепо очувано и уређено гробље? По томе се познаје мјесто, по томе се познају мјештани, њихова култура и просвијећеност једног народа – рекао је у својој бесједи отац Бранислав, пожеливши присутнима пријатан остатак вечери.

У сличном тону говорио је и Миодраг Линта, поздрављајући домаћине и њихове госте, као и организаторе окупљања.

– Већ четврти пут присуствујем Сабору Морполачана, који се од 2015. године, одржава овдје у Новим Бановцима и заиста се осјећам пријатно међу вама. Желим да истакнем да је Морполача, иако сам ја Кордунаш из општине Вргинмост, јединствено село у Крајини. Јединствено је због тога што су Морполачани 2015. године у селу подигли крст величине 6,5 метара и најавили изградњу цркве. Желим вам да што прије изградите божији храм и у томе ћете имати моју пуну подршку – истакао је, између осталог, Ми-

ШЕСТИЋ ИСЈЕКАО ТОРТУ

Нису домаћини заборавили да гостима понуде тарту. Не једну, него двије. Једна у облику фудбалског терена њихове популарне *Вратаруше*, гдје је своје утакмице играо ФК Змај, а друга за најбоље изречену лаж. Част да торте исијече и подијели их гостима припала је Милошу Шестићу, некадашњем репрезентативцу бивше Југославије и стандардном првотимцу *Црвене звезде*.

одраг Линта, захваљујући се Морполачанима што су њега, Кордунаша, одабрали да буде домаћин наредног Сабора Морполачана.

СУЗЕ И ПЈЕСМА

У име *Црвене звезде* на топлим пријему домаћинима се, у говору са много емоција, захвалио Саша Марковић.

– Ветерани *Звезде* гостују у разним мјестима широм бивше Југославије и оно што мене одушевљава је што сваки пут осјетимо колико је *Звезда* значила и још увијек значи за српски живаљ. Оно што нас је данас овдје одушевило је начин на који ви гајите српство упркос свим тешкоћама са којима сте се сусрели од деведестих година до данас. Морам да вам честитам на томе, знајући да вам је много теже него нама у Србији. Пјесме које сам чуо су дивне, говори изазивају језу и ја вас испред ФК *Црвена звезда* поздрављам... – није успио да заврши своје излагање Марковић јер су му на очи кренуле сузе, а грло остало без гласа. Заузврат је добио велики аплауз након чега је уследило оно већ познато скандирање: „Звезда, Звезда“, онако како то Морполачани знају и како су то годинама радили долазећи у Београд на *Звездине* утакмице.

Многима је сузе измамио и Благоје Баковић, пјесник из Црне Горе, са своје три родољубиве пјесме. Како би овај скуп био интернационални, „побринуо“ се један од гостију, Кинез Лиу Ченг Шан, који је на изненађење присутних на чистом српском језику отпјевао пјесму *Тамо далеко*. Запјевали су и дома-

ћини, одиграли своје коло уз пратњу усне хармонике Гојка Томасовића. Заиграли су „шијање“, показујући онима који нису из њиховог краја начин како се то ради. Директно из Морполаче је дошао и Мишо Клеут-Шериф доносиоћи домаће вино, своје и комшија који нису могли овај пут доћи. Поздравио је све присутне, позивајући их да дођу у Далмацију, јер се тек тамо може осјетити прави дух Морполачана. Такође из Морполаче су дошли на овогодишњи сабор Јовица Ромић и Драго Тинтор.

– Ово не смије да буде само овако, да се један дан скупимо, дружимо и разговарамо. Ми морамо сваког дана мислити како да помогнемо једни другима. Наравно, ова традиција треба да остане и дижем ову чашу вина да нам Бог да здравља и дружење наредних сто година, да ово преносимо не на нашу дјецу, него на унучад и праунучад – рекао је Деспот, такође се захваљујући ветеранима *Звезде* што су увеличали њихов скуп.

Ријечи Деспота да треба традицију преносити на млађе имају веће значење тиме што је заиста на овом сабору присуствовао релативно велики број младих, како оних на дружењу, тако и оних који су „помогли“ својим ветеранима да се што боље супротставе ветеранима *Звезде*. Када је о фудбалу питању, о томе ко је и када донио прву лопту у Морполачу, када су почели званично такмичење, како је настало име ФК *Змај*, ко је све бранио његове боје у причи која заврећује посебан текст. **ЖЕЉКО БЕКИЋ**

МОРПОЛАЧА НЕКАД И САД

Морполача је насељено мјесто у Равним Котарима у Далмацији. Насеље је до распада Југославије 1991. године припадало општини Бенковац, а сада општини Станковци. Од Бенковца је удаљена 19 км, а 15 км од Вођица. Према попису из 1991. године, Морполача је имала 407 становника, од чега 389 Срба, 14 Хрвата и четворо осталих. 2001. године имала је 26 становника, а према последњем попису становништва из 2011. године, насеље је бројало 49 становника. Повратници, углавном старије доби, живе од пензија и социјалне помоћи, а мањи број млађих повратника тешко налази посао па се баве пољопривредом. Уочи Светог Илије 2015. године тадашњи владика далматински Фотије је у Морполачи освештао крст који се налази у сеоском гробљу, а Морполачани очекују да ће се ускоро подигнути и црква у овом мјесту. Прошлогодишњи сусрет Морполачана, иако су званичне власти дале зелено свјетло за његово одржавање, није протекао у свечарском тону, јер комшије из околних хрватских села то нису дозволиле.